

FLACARA

Nr. 21 (94) - 1 NOIEMBRIE 1956

*Trăiască cea de-a 39-a aniversare
a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie!*

Marele violonist David Oistrakh, la București, octombrie 1956

Fotografie de A. LOVINESCU

COPERTA I: Statuia lui V. I. Lenin din fața Institutului „Smolnii” din Leningrad. (Citiți în paginile 8-9-10 reportajul „Leningrad - oraș al monumentelor” de Marin Mihalache)

COPERTA a IV-a: La „Cheile Turzii” Fotografie de S. STEINER

Un zbor între două zboruri

de Sergiu FĂRCĂȘAN

Biblioteca Centrală
107 308 3
Hunedoara-Deva

DE UNDE ACEASTĂ IMPRESIE TULBURĂTOARE?

tau cu coatele sprijinite de un parapet betonat. La picioarele noastre, o panoramă imensă, aproape ireală. Coloșii, așa-zisele clădiri înalte, repezind spre ceruri turnuri ascuțite cu stele pe vîrf, par niște educatori care au ieșit la plimbare cu grădinița de copii. Micuții poartă căciuli aurii strălucitoare — sînt turlele din mijlocul Kremlinului; alți dintre acești mărunței au acoperișuri roșii sau turnuri portocalii — e tot ce avea mai înalt vechea Moscova.

Dar de unde această impresie tulburătoare?

Chiar sub noi, la mare adîncime, curge un braț al Moscovei, dincolo de el se vede roata de beton alb a noului stadion „Lenin”, avînd ca vecini îndepărtați clădiri noi, învăluite în cele mai deosebite culori, și mai departe — cartierele Moscovei. Mă întorc cu spatele la această panoramă și zăresc înalta clădire a Universității „Lomonosov”, pe care poți s-o cuprinzi cu privirea numai de la asemenea depărtare. „Fotografiile nu prea mă avantajează” pare a-ți spune, cu un surîs, clădirea — și are perfectă dreptate. Față de copie, originalul se distanțează nu numai prin mărime, dar și prin relief: fiecare din turnurile portocalii prinde alt fel lumina și din toate razele soarelui giganta zveltă își face o salbă de umbre și străluciri cum nici un aparat fotografic nu poate prinde. Mă întorc din nou — și iarăși ochiul e lovit prietenește, mîngîiat, copleșit, de panorama neobișnuitului oraș.

Dar de unde impresia tulburătoare pe care o produce?

— De aici, de pe dealul pe care stăm noi, s-a prăvălit Napoleon asupra Moscovei, îmi spune ziaristul sovietic care mă însoțește. (A fost corespondent la noi în țară și ne înțelegem în romînește).

— Pe aici a venit — îi spun eu — dar pe unde a plecat?

— N-am habar, zice el. N-am auzit pe moscoviți discutînd despre asta. M-ai pus pe gînduri: pe unde-o fi plecat Napoleon din Moscova?

— Probabil că nu s-a văzut — din cauza vitezei...

Rîde:

— Din 1812 nici o armată n-a putut să se atingă de Moscova.

Cînd spune „armată”, colegul meu sovietic spune prea mult. Nu o armată întregă. Peste aceste căciuli de aur n-au putut răzbi nici avioanele.

„Și în cazul celorlalte orașe trebuie respectată regula ca, înainte de ocupare, ele să fie transformate în ruine prin tir de artilerie și bombardamente aeriene”.

Așa spunea ordinul secret 1601/4 din 23 septembrie 1941 al statului major hitlerist.

Ordinul nu se discută, ordinul se execută.

Generalii hitleriști nu l-au discutat, dar nici nu l-au executat. Nu că n-ar fi vrut. Dar Ivan și-a pus în oraș artileria, și dincolo de artilerie, baloane captive, și dincolo de acestea, avioane de vînătoare — și iat-o neatinsă, zîmbind cu turlele ei de aur, pe frumoasa Moscova. Au văzut-o și ei, prin binoclu. Rîdeau că aviația sovieticilor e slabă și s-au repezit asupra Moscovei cu mii de Messerschmidt, Heinkel, Focke Wulf și cu multe alte realizări ale industriei aviatice germane. Industria sovietică a expediat și ea în aer multe mii de fuze-laje, elice, mitraliere — paznici de metal, cohorte contra invadatorilor. Așa că aceștia n-au putut vedea Moscova „la verticală”, sub ei. Era un peisaj VERBOTEN

— Mergem? îmi propune ziaristul sovietic.

— Să mai stăm o clipă. E aci o impresie tulburătoare — și nu pot să-mi dau seama de unde provine ea...

RECAPITULAREA PRIMULUI ZBOR

Am încercat să-mi reamintesc tot ce văzusem în cele cîteva ore de cînd mă aflam pe pămîntul sovietic — sau mai binezis în văzduhul sovietic. În dimineața acestei răcoase duminici moscovite plecasem, pe arșiță, din București. Un „Il-14” ne-a purtat cu o medie de zbor de peste 300 km pe oră, pînă la Kiev și de acolo, la Moscova. De aci urma să ne înapoiem, după două zile, cu un „TU-104”.

Abia adineaori un ZIS gonise cu noi pe asfaltul care duce de la Vnukovo spre Moscova. Din stînga și dreapta alunecau spre mașină, pătrate, cu cîte opt etaje, portocalii, albastre, cărămizii, albe, verzui — clădiri masive, locuințe, locuințe, locuințe, toate ridicate în ultimul an. Un oraș. Deasupra unora se mai puteau zări... Da! acum, recapitulînd primele impresii, încep să întrevăd, încă vag, ce mă impresionează atît de puternic în peisajul moscovit.

— Să mergem! repetă colegul sovietic. Aveți, pînă la întoarcere, ceva mai mult de 48 de ore — și Moscova e mare, sînt multe de văzut.

Are dreptate: am venit cu avionul, plecăm cu avionul, și, între două zboruri, trebuie vizitată Moscova tot în zbor, mai iute parcă decît cu TU-104.

Întreruperea m-a făcut să uit: ce era atît impresionant în peisajul Moscovei? E prea tîrziu: mașina a început iar să gonească, o cotește cu un țipăt al cauciucurilor pe cheul pietruit al rîului Moscova, din cauza aglomerației încetinește în dreptul clădirii înalte a Ministerului de Externe, se dezlănțuie din nou în viteză pe o veche stradă comercială, a lăsat în urmă un cinemascop, alunecă iute lîngă un zid familiar, în care recunosc Kremlinul, frînează la stop într-o piață imensă cu clădiri de granit, accelerează iar, urcă — și iat-o, Piața Roșie!

— Să meargă mai încet... rog eu.

La celălalt capăt al pieții, biserica Vasili Blajenii, cu turle vopsite în galben, roșu, verde, fiecare de altă formă, desen și culoare, dispuse asimetric și armonios, pare

Păcat că poza nu e în relief: ați putea să vă dați seama cum se vede Moscova din clopotnița „Ivan cel Mare” a Kremlinului.

La tot pasul în Moscova, brațe de macara, întinse la orizontal, poruncesc parcă: „Înălța-te, clădire!”

o jucărie, atât de imensă e piața; vorbele se pierd în acest spațiu demn de întinderea Rusiei. Nu se aude nimic decât uruit și muget de motoare — nici vorbe, nici claxon — și deodată îmi dau seama de ce-mi apărea atât de impresionant peisajul Moscovei.

INDUSTRIA VORBEȘTE

Ați auzit zgomotul unui motor de automobil, atunci când urcă? Dacă da — e simplu de înțeles. Ca să ajungi în Piața Roșie trebuie să urci. Sutele de motoare care se perindă pe aici răsună distinct. În mod normal, într-un oraș zgomotul de motoare se contopește cu larma claxoanelor, a străzii. La Moscova însă claxonatul tocmai fusese interzis. În Piața Roșie domnea liniștea — și în această liniște nu vorbeau decât motoarele, mugind în urcare. Zgomotul motoarelor, în scurte răgazuri, sublinia liniștea solemnă a pieții, iar liniștea scotea în relief glasul metalului încordat.

Mi-am amintit de momentul abia trecut, când stătușem sus, pe Dealul Vrabiiilor, Dealul lui Lenin. Se vedea toată Moscova și — din peisajul cu uriași de piatră, cu clădiri noi, cu macarale plutind pe deasupra — se înălța pînă sus, prin aerul liniștit, cuvîntul motoarelor. Un ecou îndepărtat și ușor, contopind laolaltă automobilele, macaralele, industria, îți striga din depărtări că acest oraș vechi se ridică mai departe prin puterile unei mari industrii. E ecoul unui muget tînar, plin de energie: vezi câte un braț de macara, întins larg la orizontală, parcă poruncind „Să se ridice aici o clădire nouă, în fier și beton!” — și zărești dedesubtul lui, într-adevăr, îmbulzindu-se unul peste altul etajele.

Vedi Napoli, e poi muori! spun italienii. Spre deosebire de Neapole, niciicînd nu poți „să vezi Moscova și să mori” pentru că Moscova nici nu poate fi văzută o dată pentru totdeauna: mereu și mereu, brațe energice, întinse la orizontală, poruncesc: clădire!

Există în lume multe orașe istorice, există multe orașe moderne, există multe orașe abia în construcție: dar poate că nici unul nu îmbină concomitent și în aceeași măsură toate aceste trei caracteristici.

A fost o vreme cînd în această piață uriașă nu s-a auzit decât un singur zgomot de motor. Păcinea comic, strănuta, se îneca, ba chiar se oprea pentru un timp — și iarăși își reîncepea gălăgia

singularică. Pe atunci nu exista în piața mausoleul de marmură cafenie. Tușind, încercîndu-se, clătîndu-și roțile golașe de metal pe dalele largi de piatră, șovăielnicul și totuși gălăgiosul tractor a urcat cu chiu și vai suprafața convexă a pieței — și iarăși s-a oprit, sub privirile sincer dezgustate ale unui negustor de bretele și șireturi de ghetă. Om practic, cult, care călătorise pe vremuri și prin străinătăți, negustorul, după ce s-a încercînd că nu-l vede nimeni, a scuiapat scîrbît de asemenea arătare: ptiu! Scrișind din răspuseri, tractorul, în sfîrșit, s-a urnit din nou, a pătruns zvicnind pe poarta Kremlinului și, după câteva zgomote dezordonate, s-a oprit pe neașteptate, lăsînd să domnească liniștea. S-au auzit niște pași ușori, de om mărunț, și după colțul unei clădiri a apărut un cetățean îmbrăcat modest. Haina cenușie, de croială veche, îi era desfăcută de vînt, bărbia volutară stătea împinsă înainte sub o bărbuță arămie, iar ochii și-i ținea mijiți, ascunzînd în ei o flacără, poate de ironie, poate de dragoste, poate de amîndouă laolaltă. Cu mișcări grăbite a dat ocol metalicei arătări, a strîns mîna constructorilor, s-a suit iute la volan, a coborît la fel de grăbit, din nou a dat tîrcoale neastîmpărate punînd întrebări și sfătîndu-se cu câțiva însoțitori... și deodată s-a aplecat și a ciocănit metalul tractorului.

Ciocănea cu un gest puțin naiv și foarte pasionat, ca un copil care în rolul de medic pune mai multă patimă decât profesionistul rutinat. Ciocănea și asculta. Asculta ațit de încordat, înfîc constructorului i s-a părut că acest om aude mai bine, mai deslușit, un sunet, o notă, un accent deosebit, din străfundurile cele mai intime ale metalului.

ȚAR-PUȘKA I ȚAR-KOLOKOL

Ca toți oamenii, în momentul cînd și-a concentrat atenția în auz, privirile le-a lăsat să cadă în gol, în voia, în fîcimplare. Și privirile trebuie să fi căzut pe ceea ce era mai mare, mai arătos, în această curte — pe o matahală neagră, un titan greoi, din metal masiv. Era țar-pușka, tunul-țar, cel mai mare tun pe care l-a cunoscut istoria veacurilor trecute, cu ghiulele de înălțimea unui dulău și cu gura ațit de larg căscată, încît poate înghiți cel mai corpolent om. Iar puțin mai departe, menit să sune slava imensei țări, clopotul-țar, ațit de burduhănos, încît nimeni

nu mai izbutise să-l salte îndărăt în clopotnița sa. Țarul clopotelor tăcea ca totdeauna, iar cît despre împăratul tunurilor, istoricii discutau — așa cum mai discută și azi — dacă a apucat să tragă vreodată una din teribilele sale ghiulele. Imens ca visul unei mari împărății sărace, trecut de-a dreptul în istorie, căsca o gură mirată, alături de taciturnul împărat-clopot-pensionar, în vreme ce în curtea largă nu se auzea decât sunetul ușor al metalului ciocănit de o mîină fină.

În cele din urmă, omul cu bărbuța arămie și frunte de boltă s-a dezdoit, a mai privit odată tractorul, și în ochii lui a năvălit o dorință aprigă, fierbinte, sălbatică aproape, în vreme ce mîina i se sprijinea pe metalul rece al singuraticului motor.

Am văzut această mîină, am văzut marea boltă, marea frunte care visase tractoare pentru măicuța cea bogată și săracă, pentru Rusia cea nemărginită. Oameni mii și mii, într-un șuvoi care, de-a lungul mării piețe, se pierdea la vale, pînă într-un parc, un parc a cărui lungime era neîndestulătoare, așa încît coada se strîngea în serpentine numeroase și se pierdea afară — mii și zeci de mii de oameni, într-o tăcere covîrșitoare, ca și cînd pierderea s-ar fi petrecut ieri și nu acum mai bine de treizeci de ani, treceau, căutînd să zăbovească cît mai mult în fața acestui chip de truiditor modest și energetic, în fața mîinii cu degetele ușor îndoite, de parcă abia ar fi lăsat tocul din mîină, pentru a se odihni acum, într-un scurt răgaz, lîngă cealaltă mîină, mîina stîngă, încordată, strînsă în pumn, apăsată pe lîntoliu ca semn al unei inflexibile energii și voințe care trăiesc dincolo de moarte.

Am văzut fruntea de boltă și am văzut mîinile lui Lenin, care pipăiseră cu dragostea unei mame trupul puțintel al primului tractor din fosta împărăție a giganticele elanuri frînte — și am văzut apoi, sub bolta enormă a pavilionului industriei grele din expoziția agricolă, zecile de tractoare moderne, prototipurile sutelor de mii care răscolesc acum pînă departe pămînturile fostei împărății, pînă în țelîmile de totdeauna încremenite ale mării Siberii.

DA, MAȘINI, INDUSTRIEI!

Clădiri, nu de paiantă, ci imortalizate în piatră dură, de la masivul și asprul pavilion al Sibirului pînă la colonilele subțiri ale Kazahstanului, aeriene, răsucindu-se în spirale colorate pentru a se uni la mare înălțime într-un grațios acoperiș rotat și pînă la opulența construcției a Ucrainei îmbrăcată în aurituri și podobe ca o colhoznică rumenă gătită din cap pînă-n picioare — capodopere, zeci și zeci, de loc asemănătoare, fac din orasul Expoziției Agricole Unionale un Babilon, dar un Babilon victorios, în care graiurile și muzicile diferite ale formelor arhitectonice s-au împrietenit și se înțeleg foarte bine, pe scară unională sovietică. Urcînd pe trepte largi de piatră, intrînd pe o ușă de patru-cinci ori mai înaltă decât statul unui om, pomenindu-te sub o cupolă care parcă dispăre în înălțimi, ești copleșit și te simți mărunț, așa cum trebuie să se simtă muritorul de rînd care s-a strecurat din mila și îngăduința celui de sus într-un gotic lăcaș

dumnezeiesc. Dar imediat îți dai seama de deosebire: aici singurul dumnezeu care te copleșește ești tu, frații tăi, sînt oamenii de rînd, ca tine, care-ți vorbesc din fotografii, sculpturi, tablouri, din spice, cum n-a știut să creeze singură mama natură, din mașini suple și puternice, ca niște pantere cu blana lucitoare, alături de care vechiul tractor ce străbătuse cîndva Piața Roșie n-ar îndrăzni să se arate decât în calitate de etalon pentru comparație.

Da, mașini, industrie, mașini!

Gigantica Rusie, sub țări, avea elanuri uriașe, sublime, ale unui mare suflet, ale inimii ruse — dar se prăbuseau grele în țărîină, ca țarul-clopot — și cine poate ridica de la pămînt asemenea colos? Am văzut, la Kremlin, într-o vitrină, cizmele neîncăpînt de mari ale unui rus mai înalt de doi metri.

Acest uriaș, Petru cel Mare, s-a opintit să ridice Rusia. Rezultatul a fost imens și totuși imens de neîndestulător. Dacă ar putea azi să-și încălze din nou cizmele și — cu pașii lui de uriaș — ar goni cîteva zile în șir ca să poată străbate Expoziția Unională, cît este el de țar s-ar bucura totuși din adîncul inimii și ar rămîne amuțit de respect în fața clasei proletarelor, a înfăptuirilor ei și a celui ce le-a inspirat. Lenin, acest tovarăș, n-avea cizme de uriaș (deși, niște țărani din depărtări, închinîndu-și-l ca pe un gigant, i-au trimis în dar o asemenea pereche), dar el a înțeles pînă la capăt că uriaș cu adevărat nu este și nu poate fi decât poporul. Norodul sovietic de astăzi — iată un uriaș veritabil, pentru care cizmele și măreția omului ce trecea de doi metri, sau țarul cel mare al clopotelor lumii sau marea tun-țar, despre care nu se știe de-a tras vreodată, au devenit miniaturi, scumpe amintiri ale unui trecut fainic, ale unui elanuri mărețe — dar totuși miniaturi. Astăzi vreun Ivan Nikolaievici oarecare, dacă ar fi chemat la minister și ar primi sarcina să treacă în cinstea lui 7 Noiembrie la fabricarea în serie de țar-clopot, menite să servească drept deșteptătoare în orașele de subordonare regională — ei bine, acest Ivan Nikolaievici ar bombăni cu supărare, s-ar gîndi speriat la protestele nevastei față de amînarea concediului, dar în două-trei săptămîni ar reorganiza unul dintre ateliere și la 1 noiembrie ar trimite o telegramă, în stil de proces-verbal, anunțînd că la uzinele „Revoluția din Octombrie” au fost produse primele zeci duzini de deșteptătoare tip „țar-clopot”.

Da, mașini, industrie!

DESPRE CLOPOTNIȚA GRĂMĂTICULUI ÎNȚELES CU DIAVOLUL

Cu două zile înainte de a zbura cu TU-104, vizitînd Kremlinul și zăbovind în fața clopotului-țar, mi-am amintit de o clopotniță pomenită într-un hrisov din veacul al XVIII-lea și de un grămătic care a uitat să urce scara.

„În anul 1731, la Riazan, de față cu voievodul, grămăticul Kreakutnoi, de fel din Nerehta, a făcut un sac aidoma unei mingi, l-a umplut cu fum spurcat și rău mirositor, a făcut la capătul lui un laț, s-a așezat în el și necuratul l-a ridicat mai sus de mesteacăn, apoi l-a izbit de clopotniță, dar el s-a agățat de funia clopotului și astfel a scăpat cu viață”.

Păi, vezi? Se învoise cu diavolul ca să zboare, dar tot frînghia clopotului bisericesc i-a miluit viața. Hrisovul nu spune, dar cred că în clipa cînd bietul grămatic s-a prins de funie, clopotul, sub greutatea lui, s-a legănat și, fără vrere, limba a prins să-i bată.

Sunetele praxostăniului clopot rus se auzesc încă pentru prima dată în istorie un om a zburat.

Ei și? Peste 52 de ani, pe un cîmp al Parisului — Champ de Mars mi se pare — în prezența unei societăți luxoase și cultivate, francezul Mongolfier s-a înălțat cu primul balon pe care îl înregistră istoria tradițională. Vești spune poate că grămaticul rus a fost nedreptățit. Așa e, dar înainte de a-l nedreptăți francezii, care nici n-aveau de unde ști de el, l-a nedreptățit sfînta Rusie țarită. Nu că nu i-a ridicat statuie (astă n-ar fi contat prea mult), dar — și aici e durerea — balonul drăcesc al lui Kreakutnoi n-a înfrîurit în nici un fel dezvoltarea practică, materială. Abia peste multe zeci de ani după Kreakutnoi Rusia cea veche privea cu gura căscată, în extaz, invenția lui Mongolfier, iar nobilii ruși, strînși la ceai, spuneau în calitate de cunoscători: — C'est la France, mon cher duc, c'est l'Occident, ce n'est pas un pays de moujiks, comme le nôtre...

Kreakutnoi, primul om care a reușit să zboare, a fost un pîrlit, fiul unei țări fără industrie, un pîrlit genial, dar un pîrlit. Abia cînd țara lui a căpătat o industrie care merge pînă la TU-104, cucerind înălțimea, în multe privințe, abia atunci am început să auzim de el, abia atunci Kreakutnoi a devenit, înainte de toate, genial, poate un pîrlit pierdut într-un tîrg de negustori, dar genial.

Sentimentele rușilor le pot înțelege foarte bine romîni. Despre diferiți „ași“ ai construcției aviatice, Traian Vuia, constructorul avionului ridicat în aer fără mijloace auxiliare de pe pămînt, seria, cu amărăciune: ei „au fost industrializatorii, nu creatorii avionului“.

Da, așa era. Romînul Vuia, ca să-și realizeze visurile, a trebuit să plece în Franța. Rușii, cei mai mulți dintre ei, făceau la fel. Elicea i-a făcut-o lui Vuia un francez, motorul, după planurile lui, a fost realizat tot de industria franceză. Pe vremea aceea s-ar fi putut spune: „Nu tot ce zboară se mîncă, dar tot ce zboară cu elice e fabricat de Blériot“. Pînă la ultimul șurub, industria franceză era acum o jumătate de veac, mama aviației. E o vreme la care francezii se gîndesc cu nostalgie, azi, cînd mama aviației a devenit buinică, azi, cînd aproape singurul cuvînt nou al bunicuței e pregătirea unei expoziții închinată trecerii unei jumătăți de veac de la primele zboruri, azi, cînd singurul turboreactor de pasageri francez — Caravelle — proiectat să intre în serviciu abia în 1958, e un avion francez în felul următor: motorul lui Caravelle e englezesc, echipamentul lui e comandat în S.U.A..

Germania, Italia, iar restul — francez. Cel puțin așa scria ziarul „Liberation“, amintind că TU-104 e fabricat pînă în ultima piesă — și bănuiesc că un asemenea avion trebuie să aibă vreo 2-3 sute de mii de piese — în întregime în U.B.S.S.

UN CAPITOL NOU: TU-104

„Rușii ne-au întrecut cu mult în construirea acestor avioane“ glăsuiește, referindu-se la turboreactoare, mareșalul de aviație Philip Tombert de la Ferte. Acest mareșal seamănă cu avionul Caravelle — francez după nume și englez totuși: de la Ferte e mareșalul aviației engleze. Și, cu iertăciune fie zis, cînd apoi englez, lucrul are o importanță deosebită în acest domeniu: englezii au luat-o înaintea americanilor în construcția turboreactoarelor de pasageri. Se pare că se pricep mai bine în această treabă. Chiar și societățile americane comandă avioane de pasageri, pentru 1958, în Anglia. Generalul american al aerului, Twining, care a asistat la parada de la Tușino și a avut deosebită plăcere de a se întoarce de acolo cu un TU-104, dădea din colț în colț în fața ziariștilor americani, curioși să știe dacă sovieticii i-au întrecut pe yankei. Dacă nu, dacă americanii sînt înainte — atunci de ce să se mai cheltuiască noi sume fantastice pentru înzestrarea aviației de război? Dacă da, dacă americanii au rămas în urmă — atunci e și mai rău, izbucnește scandalul tocmai înainte de alegeri. Între aceste două eventualități, la conferința de presă Hamlet-Twining a intrat „în vrie“, ca atunci cînd un avion se prăbușește învîrtindu-se ca un șurub. L-a salvat, pînă la urmă, optimismul american al însoțitorului său, specialistul Baldwin, care scria:

„Concluzia este că ei (rușii — N.A.) au capacitate în calitate de copişti și au îndemînarea de a

adapta și modifica... realizările altor națiuni“.

Englezii, care, cum spuneam, se pricep mai bine, au altă părere; în „News Chronicle“, un alt specialist, Colder, scria: „Cît de orbi am fost! Ideea că rușii ar fi pur și simplu imitatori este o greșală periculoasă“.

În sfîrșit, să nu mai continuăm — ideile sînt idei, iar avioanele sînt avioane. Avioanele engleze sau americane de pasageri, bazate pe zborul cu reacție — Boeing 707, Comet (de un tip diferit de acela al avioanelor care s-au dezagregat cu pasageri cu tot, în 1954), Douglas DC-8 și altele cu nume tot atît de impresionante, vor intra în serviciu la sfîrșitul anului 1958, iar tipuri engleze superioare, ca Vanguard, în 1960. De cînd se știe că avioanele TU-104 intră în serviciu regulat în '56, vîlva în jurul evenimentului ce va avea loc în '58 a sporit (așa cum, după ce sovieticii descrieseră felul în care funcționează centrala lor atomică, autoritățile americane, cu talentată reclamă, puneau piatra inaugurală a centralei atomice ce va să vie).

ZBOR PRIN MOSCOVA ȘI ZBOR SPRE BUCUREȘTI

Moscova, străzile ei.

Expoziția Agricolă Unională.

Zbor subteran: călătorie cu metroul. Trenul subpămîntean zboară cu 100 km pe oră. Stațiile au adesea boltă de sticlă, parcă luminată de soare. Stațiile sînt comori de artă — poate cea mai mare galerie a artei moderne, a arhitecturii, sculpturii, frescei, mozaicului, picturii, artei decorative.

Întrevederea cu generalul Zharov: da, TU intră în serviciu regulat anul acesta. Principalul e economia de timp. Ca oamenii să ajungă mai iute din centrul orașului la aeroport, construim o șosea nouă; dacă va fi nevoie, vom

TU-104 la București.

introduce între centru și aeroport o linie de helicoptere.

Parcul Gorki, Expoziția „R.P.R. pe drumul construirii socialismului“. Iată generatorul cu aburi proiectat cu 50 de ani în urmă de Traian Vuia. A fost realizat abia de industria noastră socialistă.

Întrevedere cu părintele lui TU-104 — Tupolev. E gata quadrimotorul lui cu reacție, pentru 180 pasageri? Cîntărește 100 de tone? Merge cu 1.000 km pe oră? La 12.000 m înălțime? Are două etaje? Are 15 dormitoare? Are 7.000 km rază de acțiune? Tupolev ride prietenos, Tupolev glumește, Tupolev vorbește de grija pentru om, de securitatea avionului, dar Tupolev e modest și nu ne urmează în amănuntele tehnice pe care i le sugerăm. Numai dacă ar fi creat cele mai puternice motoare de avion din lume, constructorul ar putea fi atît de modest și de... discret în privința muncii lui.

Galeriile Trețiakov. Pămîntul și-a găsit poezii inspirați și sensibili, ca Levitan și Șişkin, marea are peisagistul ei celebru, pe Aivazovski. Pămîntul și marea, da — dar cerul? Sîntem în secolul XX. Cînd vom avea un peisagist al oceanului aerian?

Străzile Moscovei. Marele magazin universal GUM. Kremlinul cu cei doi „tari“ metalici, cu expoziția sa de celești împărătești, opere de mare artă, dar care aveau prea puțini cai putere în comparație cu TU. Folosind motoare de acest gen hipic, spătarul Nicolae Milescu a plecat de la Moscova în 3 mai și a ajuns la Pekin tot în mai, în 15 mai, dar cu un an mai tîrziu: a plecat în 1675 și a ajuns după un an și 12 zile, în 1676. Moscova-Pekin cu TU: 10 ore.

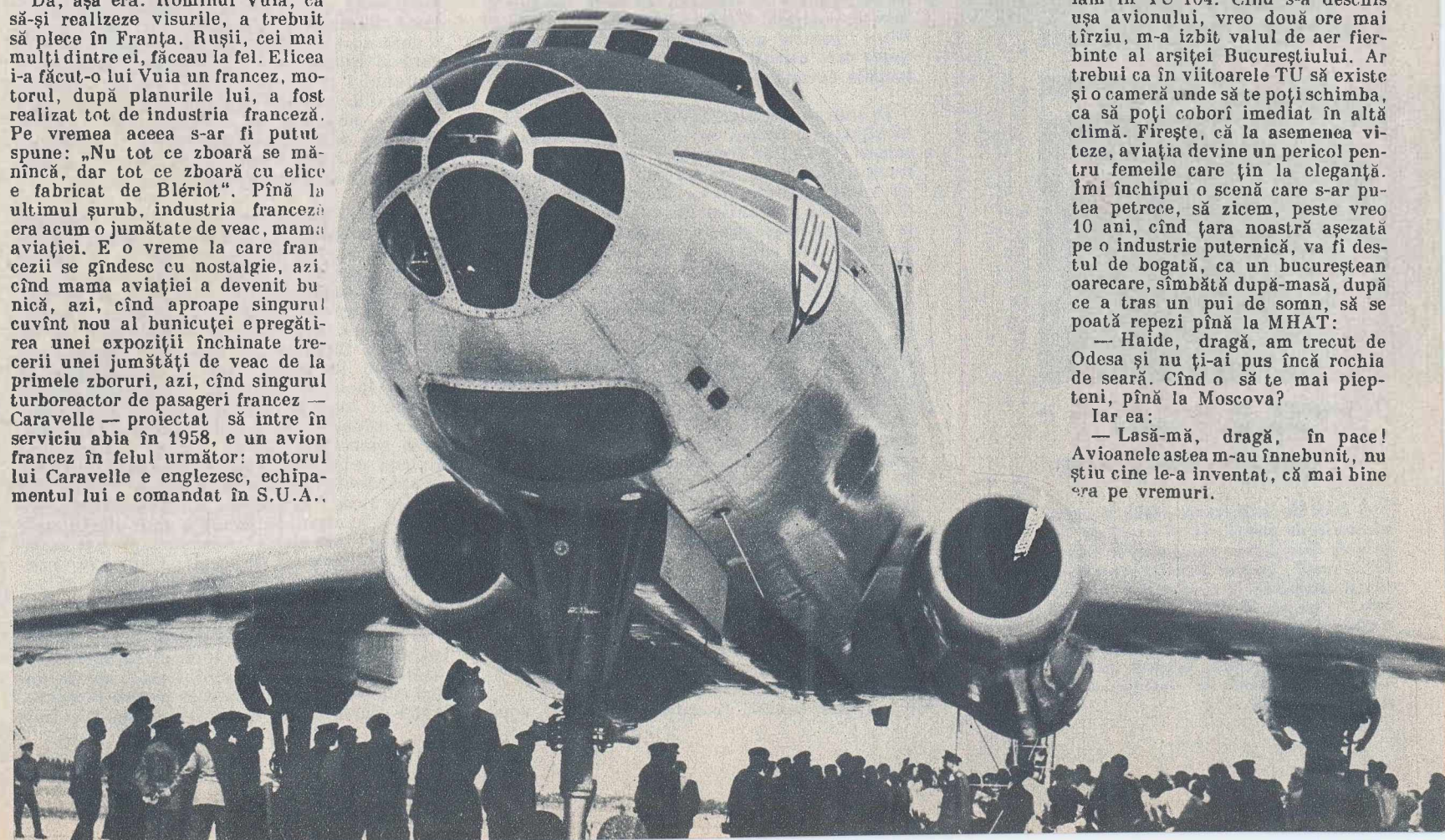
★

Zborul nostru prin Moscova a fost destul de bogat, dacă finem seama c-a durat numai două zile. Într-o dimineață, la aeroportul Moscovei, cam zgribulit, îmbrăcat cu un costum destul de gros, cu pulover și cu un fulgarin, mă suiam în TU-104. Cînd s-a deschis ușa avionului, vreo două ore mai tîrziu, m-a izbit valul de aer fierbinte al arșiței Bucureștiului. Ar trebui ca în viitoarele TU să existe și o cameră unde să te poți schimba, ca să poți cobori imediat în altă climă. Firește, că la asemenea viteze, aviația devine un pericol pentru femeile care țin la eleganță. Îmi închipui o scenă care s-ar putea petrece, să zicem, peste vreo 10 ani, cînd țara noastră așezată pe o industrie puternică, va fi destul de bogată, ca un bucureștean oarecare, simbată după-masă, după ce a tras un pui de somn, să se poată repezi pînă la MHAT:

— Haide, dragă, am trecut de Odesa și nu ți-ai pus încă rochia de seară. Cînd o să te mai piepteni, pînă la Moscova?

Iar ea:

— Lasă-mă, dragă, în pace! Avioanele astea m-au înnebunit, nu știu cine le-a inventat, că mai bine era pe vremuri.

rămași pe drumuri. Moldova prefăcută în lagăr, spital și cimitir.

Jos războiul! Jos oligarhia! Trăiască pacea!

Comitetul de acțiune Social-Democrat Român.

Foaia purta titlul ziarului „Lupta“ din Odesa și avea numărul 34/16 noiembrie 1917.

Alte manifeste:

„Către frații ruși. Slavă și mărire vouă, muncitori ruși! Slăvit fie numele vostru, tovarăși ruși, care prin hotărîrea voastră eroică, prin sîngele vostru vărsat în luptele cu dușmanii poporului, ne-ați întărit credința în puterea socialismului și ați arătat lumii calea cea dreaptă ce duce la pace și la înfrățirea popoarelor...

... Iar omenirea va vedea apoi că nu e decît o singură putere în lume care e în stare să înfrîngă furiile războiului sîngeros — și această putere e muncitorimea socialistă“.

(Din „Adevărul“, organ al social-democraților romîni din Budapesta, din 26 noiembrie 1917.)

Scînteia revoluției căzută la noi s-a întins. Marinarii din Sulina au fost cei dintîi ostași din țară care au dat semnalul luptei armate pentru eliberarea din cătușele oligarhiei. Vasele marinei revoluționare romîne, botezate în apele răscolate ale Mării Negre, au înălțat pavilionul roșu și au luat nume noi: „Ioan Roată“, „Emanciparea“, „Republica Romînă“, „Republica socialistă“ și „1907“.

Acțiunea de lămurire și mobilizare a maselor romînești exploatate ia amploare din ce în ce mai mare, în ciuda represiunilor sîngeroase ale guvernului și marii burghezii înspăimîntate și răzbunătoare. Asasinatete, arestările și schinguirile se împletesc cu o propagandă urlată prin toate ziarele stipendiate de guvern împotriva născării revoluționare din țara noastră și mai ales împotriva tinerei republici socialiste, care vestea lumii începutul marelui dezrobiri a omului.

Dar teroarea n-a putut îngenunchia lupta comunistilor, care decenii de-a rîndul au ținut sus steagul solidarității cu primul stat al muncitorilor și țărănilor și au condus poporul nostru spre biruința socialismului.

...A sosit vremea ca poporul romîn, făcînd propria lui revoluție, să se libereze de oligarhie și monarhism.

...Sus inimile romîni! Adu-nați-vă sub steagul revoluției mîntuitoare. Jos oligarhia! Trăiască republica!“

Comitetul de acțiune Social-Democrat Român.

Intr-o seară, un ostaș romîn și-a desfăcut moletiera și a scos o hîrtie păturită în opt. Au citit-o fără glas în colțul cel mai depărtat al tranșeei, la lumina lunii:

„Spre pacea lumii. Către tot poporul romîn.“

Cetățeni! Republica rusă a ridicat steagul păcii.

...Cel care au vîndut țara și împăratului Wilhelm, și țarului Nicolae, care ne-au dus de la dezastrul de la Turtucaia, de la Sibiu, de la

Neajlov și de pe Valea Prahovei, care au pregătît prin trădare și nevrednicie ocupația străină, pierderea a 400.000 de romîni și ruina totală a țării. au acum îndrăzneala să se pună de-a curmezișul păcii și să ceară țărănilor, muncitorilor, soldaților, noi jertfe și un nou mar-tiraj.

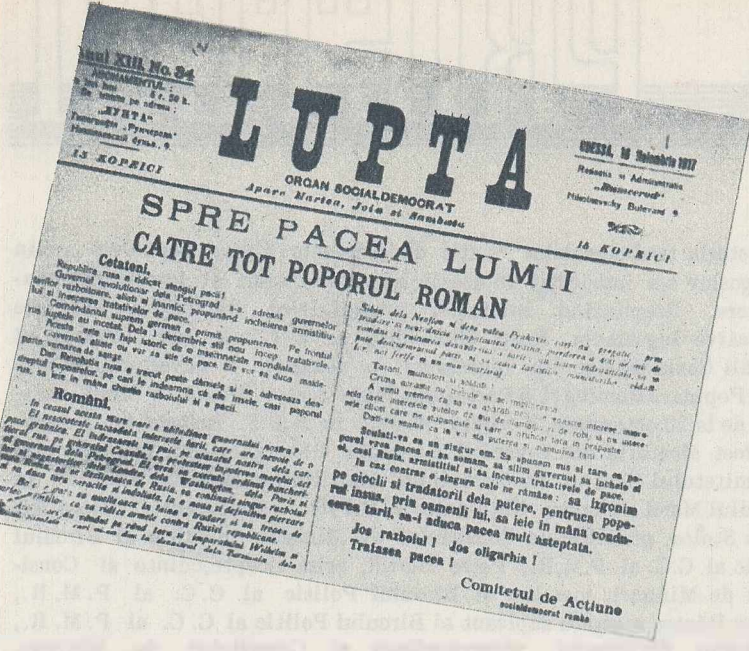
Țărani, muncitori și soldați!

Crima aceasta nu trebuie să se împlinească.

...Dați-vă seama că în voi stă puterea și mîntuirea țării!

Sculați-vă ca un singur om să spunem sus și tare că poporul vrea pace și să somăm să silim guvernul să încheie și el, ca și Rusia, armistițiul și să înceapă tratativele de pace.

În caz contrar, o singură cale ne rămîne: să izgonim pe cioclii și trădătorii de la putere, pentru ca poporul însuși, prin oamenii lui, să ia în mînă conducerea țării, să-i aducă pacea mult așteptată.

muncitorești din țară, și mai mulți se bătuseră cu jandarmii și ofițerii în răscoala cea de cu zece ani în urmă.

Cuvinte, frînturi de fraze și chiar rînduri întregi dintr-un manifest, din două și mai multe, au reușit să răzbată în tranșeele romînești, în spitalele cu răniți, în lazaretele unde-și adunau puterile cei puțini scăpați cu viață din ghearele tifosului.

„Muncitori și țărani, soldați și ofițeri, cetățeni! Țara a ajuns într-o situație dintre cele mai jalnice. Oltenia, Muntenia, Dobrogea și o parte a Moldovei zac sub jugul cotropitorilor străini. Trei sferturi din poporul romîn cu gospodăriile și căsniciile împrăștiate a ajuns pri-beag și muritor de foame.

... Sute de mii de feciori dispăruți din mijlocul nostru, prizonieri care se pierd în lagărele de concentrare, invalizi și morți, văduve și orfani

Silva Kaputikian Votul secret

Ce vijelie astăzi sffrîniță-n adunare!
Vîrtejul de cuvinte izbăea în parapet,
Amenințînd să spargă și nava plutitoare
De stîncă submarină a votului secret.
La fărîm ajunse vasul abia firzîu, în noapte,
Cu cei aleși să intre-n biroul de partid.
Tîrziu pornii spre casă. Și muștrătoare șoapte
De-odată răsunară în mine: «E stupid!

Căci pe furiș, în taină, tu ai tăiat un nume.
Cu o mișcare bruscă a mîinii, ai tăiat
Pe-aceia care-n față nu s-a stîlit a-ți spune
Ce crede despre tine, — adevăru-adevărat.
Deși știai că-l vrednic de-ncredere, l-ai sters!
De nedreptatea asta tu n-ai avut habar.
Mai mult ca adevărul și-obșescul interes
A stîrnat jîgnirea-ți mărunță în cîntar!
Da, ai mințit. Și-n locu-l un altu-a fost ales.
(Un singur vot, aifta — și cîră greutatel)
Netulburat e-acesta. Zîmbește foarte des
Cu mulțumire-n ochii-l și cu seninătate.

Dar sufletul dintr-însul e gol, e gol mereu.
Zîmbește la-nfîmplare. Pentru orice. Ori cînd.
Și-ți va zîmbi și ție cînd ai să dai de greu.
La vr-un necaz să sară cu sprijinul, nici gînd.
Poți tu să ai dreptate — el n-o să miște-un deget.
Cellalt e comunist.

Deoparte nu stă. Cert e
C-atunci cînd calci alături te muștră fără preget
Cu scuzele degeaba încerci: n-o să te lerte.
De-o faptă bună însă se bucură la fel
Ca un copil. Cu suflet, cu rîvnă, cu-ndrăzneală
Ar fi muncit.

Și-acuma, măruntu-ți gînd mișel,
L-a-nlăturat. Iar „eul“ jîgnit, fără-ndoială,
Că le-a făcut, acelor la care ții, mult rău.
L-ai sters...

Răspunde-mi: mîine, cînd va fi vorba-n sală
De-nalte idealuri, uitînd de gestul tău,
N-ai să te-arăți cinstită atunci, principială?
Și n-ai să vrei să fie și alții-asemeni, oare?»

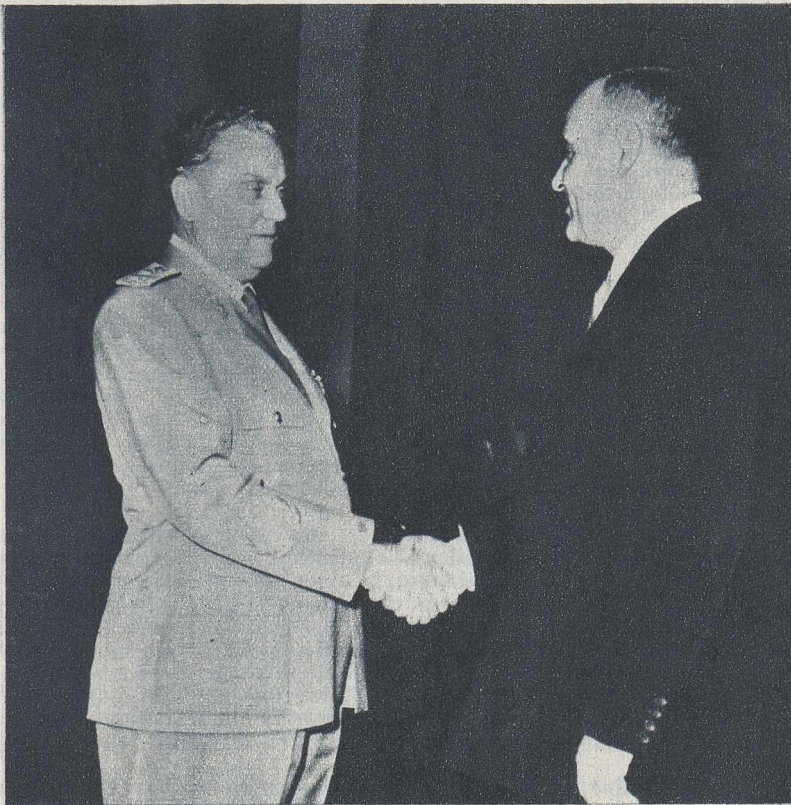
...Tîrziu pornesc spre casă. Luminile pe rînd

Se sting. Din munte vine o undă de răcoare,
Și parcă-ar vrea zefirul, ca un tovarăș blind,
S-aducă alt fel vorba. Zadarnică-ncercare!
Trecînd de pragul casei, eu simt necontenit
Un gînd, strivindu-mi mîntea ca o povară grea.
Știu bine: votul nostru secret nu s-a sfîrșit.
Căci iată:

conștiința votează contra mea.

În romînește de Virgil TEODORESCU

PRIETENI LA PRIETENI

Istoria tradiționalelor relații de prietenie dintre popoarele romîn și iugoslav s-a îmbogățit în aceste zile cu o nouă și importantă manifestare. Răspunzînd invitației președintelui Republicii Populare Federative Iugoslavia, Iosip Broz-Tito, și a Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, o delegație a guvernului Republicii Populare Romîne și a Partidului Muncitoresc Romîn a făcut, începînd de la 20 octombrie, o vizită oficială în R.P.F. Iugoslavia. Delegația a fost alcătuită din tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, membru în Prezidiul Marii Adunări Naționale a R.P.R., conducătorul delegației, Chivu Stoica, președintele Consiliului de Miniștri, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., Petre Borilă, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., Leonte Răutu, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., Alexandru Bîrlădeanu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, membru al C.C. al P.M.R., Grigore Preoteasa, ministrul Afacerilor Externe, membru al C.C. al P.M.R., și a fost însoțită de activiști de stat și de partid.

De-a lungul întregului parcurs, atît pe teritoriul romînesc cît și de la granița Iugoslaviei pînă la sosirea la Belgrad, și apoi cu prile-

★

Tovarășul Iosip Broz-Tito, președintele R.P.F. Iugoslavia, întîmpină pe tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, conducătorul delegației guvernului Republicii Populare Romîne și a Partidului Muncitoresc Romîn, la sosirea în clădirea Vecei Executive Federative.

★

Aspect din timpul convorbirilor de la Palatul Alb dintre delegația romînă și delegația Iugoslavă.

Intr-una din pauzele convorbirilor dintre delegațiile română și iugoslavă. De la stînga la dreapta, tovarășii: Chivu Stoica, Iosip Broz-Tito, Gheorghe Gheorghiu-Dej și Edward Kardelj.

jul vizitelor făcute în capitala țării vecine și prietene, la Zagreb și în alte localități, delegația română a fost salutăată cu vii manifestații închinăte prieteniei romîno-iugoslave. Ele exprimă năzuința sinceră a popoarelor celor două țări de a merge și mai departe pe drumul dezvoltării și întăririi prieteniei dintre Republica Populară Romînă și Republica Populară Federativă Iugoslavia, pe drumul unei colaborări multilaterale tot mai rodnice.

„Am venit în mijlocul dv. ca prieteni la prieteni — a arătat tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej în cuvîntarea rostită în cadrul dejunului oferit de președintele Tito — cu convingerea fermă că vizita delegației Partidului Muncitoresc Romîn și a guvernului Republicii Populare Romîne în Iugoslavia va constitui o nouă contribuție însemnată la cimentarea prieteniei dintre țările noastre“.

Convorbirile dintre delegațiile romînă și iugoslavă au început la 22 octombrie la Palatul Alb din Belgrad. Ceea ce le-a caracterizat a fost cordialitatea prietenească. Este tocmai concretizarea ideii expuse de tovarășul Tito în cuvîntarea sa de la dejunul oferit în cinstea delegației romîne, că „dezvoltarea colaborării și înțelegerii atît de multilaterale corespunde în întregime năzuințelor și intereselor celor două țări și contribuie la întărirea colaborării internaționale pașnice și a egalității în drepturi în lumea întreagă“.

Convorbirile purtate între cele două delegații au fost rodnice.

La 27 octombrie la Vila Albă din insula Brioni a avut loc semnarea acordului comercial și de plăți, a protocolului cu privire la schimburile de mărfuri pe anii 1957-1960, a acordului cu privire la colaborarea tehnico-stiințifică dintre Republica Populară Romînă și Republica Populară Federativă Iugoslavia, a acordului de colaborare culturală dintre Republica Populară Romînă și Republica Populară Federativă Iugoslavia, precum și a declarației cu privire la relațiile dintre Partidul Muncitoresc Romîn și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia. Declarația a fost semnată de către tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R., pentru Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn, și Iosip Broz-Tito, secretar general al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, pentru Comitetul Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia.

Subliniind cu satisfacție întărirea relațiilor de bună vecinătate și prietenie dintre cele două țări, ambele guverne și-au exprimat totodată — așa cum se arată în „Comunicatul comun cu ocazia vizitei oficiale a delegației R.P.R. în R.P.F. Iugoslavia“ — „hotărîrea să depună și în viitor eforturi pentru întărirea mai departe a colaborării prietenești dintre R.P.R. și R.P.F. Iugoslavia, în interesul ambelor popoare, al păcii și socialismului.“

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej și ceilalți membri ai delegației romîne s-au interesat de realizările uzinelor de tractoare „Rakovîța“, din Belgrad.

Delegația romînă a pășit pe pămînt iugoslav. La stația de frontieră Vršet, pionierii iugoslavi îi înțimplină cu flori pe oaspeți.

LENINGRAD

oraș al monumentelor

de Marin MIHALACHE

Fată de alte mari orașe ale Uniunii Sovietice, Leningradul este o așezare relativ tânără: abia de curînd a împlinit 250 de ani.

Istoria lui e scurtă, dar plină de strălucire. Mare centru industrial și cultural, leagăn al Revoluției din Octombrie, care s-a desfășurat pe străzile lui, oraș-erou ce s-a acoperit de o glorie nepieritoare în cursul ultimului război, Leningradul te impresionează în primul rînd prin mulțimea monumentelor, prin frumusețea străzilor cu clădiri impunătoare și, mai ales, prin farmecul deosebit pe care i-l dă Neva, de care e legat prin tot trecutul său.

Construit dintru început după un plan riguros, ca un oraș modern, așa cum a fost conceput de întemeietorul său, Petru cel Mare, Leningradul îmbină propria sa măreție cu gloria de a fi fost scena pe care s-a desfășurat unul dintre cele mai însemnate evenimente din istoria omenirii.

Apele largi ale Nevei, ce-și răsfiră nenumăratele-i brațe îndreptîndu-se impetuoase spre golful Finic, ocupă cam a șasea parte din suprafața orașului. Peste această întinsă rețea, cuprinzînd sumedenie de ostroave, au fost construite cîteva sute de poduri. O adevărată Veneție a Nordului! După faimosul oraș italian, Leningradul este al doilea din lume în ce privește marile număr de poduri.

Leningradul e orașul muzeelor și al monumentelor pe care le întîlnești la tot pasul. Cea mai veche construcție monumentală este fortăreața Petropavlovsk, a cărei tristă faimă nu o face mai

Monumentul lui Petru I, care l-a inspirat pe Pușkin să scrie poemul său „Călărețul de aramă”.

puțin interesantă. Fortăreața, ce își înalță spre cer, semeată, săgeata turnului aurit, a fost zidită pe o insulă, la începutul veacului al XVIII-lea, cu sudoarea și singele a mii de iobagi. Ceva mai tîrziu, însă, după construirea Kronstadtului, ea a pierdut orice importanță strategică, devenind o temniță lugubră, simbol întunecat al regimului țarist. Între zidurile de piatră mohorîte și reci ale sinistrei fortărețe au zăcut în lanțuri o seamă dintre cei mai vrednici și mai curajoși oameni ai Rusiei, începînd cu decembrieștii. De aici a fost dus la spînzurătoare fratele lui Lenin, Aleksandr Ulianov. Aici a așteptat Radîșcev să i se taie capul, pentru îndrăzneala de a fi scris vestita sa carte „Călătorie de la Petersburg la Moscova”. Nimeni nu se încumetase să i-o tipărească. Prea dădea în vileag adevărul! Iar adevărul nu era pe placul țarului și nici al prea plecaților săi slujitori. Și atunci ilustrul scriitor s-a apucat s-o imprime pe socoteala lui, cumpărîndu-și o modestă tiparniță. Stăpînii absoluți ai Rusiei s-au speriat și au poruncit să fie arsă cartea, iar culeătorului autor să i se rețeze capul cu o lovitură de secure. Pînă la urmă, însă, au hotărît să-l trimită în surghiun pentru 10 ani; din acesta i s-a și tras, mai apoi, moartea.

Aici a stat închis Dostoievski, care fusese condamnat la moarte, pentru ca în ultimul moment să afle că a obținut grațierea, fără să

fie, totuși, absolvit de orice pedeapsă și astfel a avut prilejul să scrie zguduitorile sale „Amintiri din casa morților”. Pe aici au trecut înaintea Revoluției, Cernișevski, Gorki și alte personalități ale Rusiei.

Acum fortăreața a fost transformată în muzeu.

Iată și turnul, înalt de 133 de metri, al catedralei Petropavlovsk! E cea mai înaltă construcție din Leningrad și, pînă acum de curînd, din întreaga Uniune Sovietică! La restaurarea lui s-au folosit 24 kilograme de aur pentru a fi poleit.

Ceva mai încolo, tot pe malurile Nevei, se înalță, una lîngă alta, cîteva dintre cele mai de seamă clădiri ale orașului. Ghidul nostru, care după cum se vede cunoaște pe de rost istoria orașului, ne arată fosta clădire a bursei, ce adăpostește acum muzeul militar maritim, apoi o altă construcție, unde se află cel mai mare muzeu zoologic din Europa.

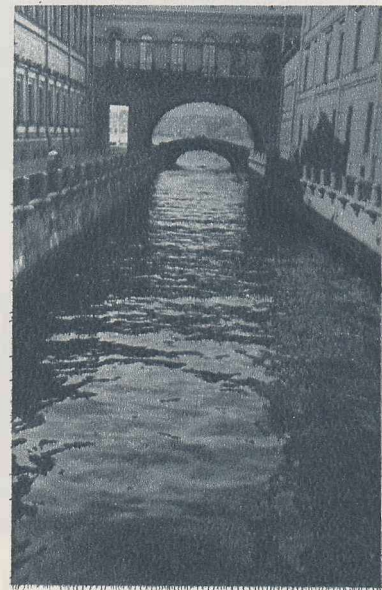
Gînd, din inițiativa lui Petru I, s-a înființat primul muzeu, în scopul de a atrage vizitatorii, oricărui om ce-i pășea pragul i se oferea la plecare o ceașcă cu cafea sau cu o altă băutură. În zilele noastre se petrece un alt fenomen: la porțile muzeului se adună zilnic — cu mult înainte de ora deschiderii — sute și sute de leningrădeni, de vizitatori din țară și de peste hotare, dornici să-și îmbogățescă cunoștințele, însetați de lumina culturii.

În fosta clădire a Academiei de

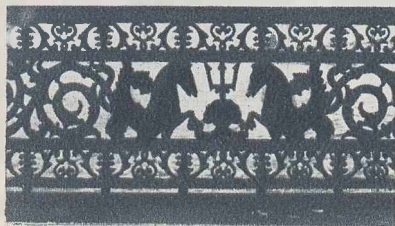
științe, unde a lucrat și Lomonosov, se află astăzi trei muzee: muzeul „Lomonosov”, muzeul „Petru cel Mare” și muzeul etnografic.

Printre cele 200 de biserici ale Leningradului, catedrala Isaievski e una dintre cele mai de seamă. Peste 400.000 de oameni au muncit aici, în decursul celor 40 de ani cît a durat construcția. În biserică pot încăpea pînă la 12.000

○ Imagine „venețiană” din Leningrad: podul Ermitajului.

Ornament din fier forjat al unuia din podurile Leningradului.

de oameni laolaltă, iar turla-i, înaltă de peste 100 de metri, poate fi văzută din orice punct al orașului.

Catedrala Kazan, cu o arhitectură aparte, are patru rânduri de coloane clasice uriașe, așezate în deschiderea unui arc de cerc, la capetele căruia se află două statui de bronz cu fața îndreptată spre perspectiva Nevski. Una dintre ele este a lui Kutuzov. Tot aici se găsește și mormântul viteazului general rus care l-a alungat pe Napoleon. Arhitectul catedralei era iobag. Poarta masivă de bronz este o copie după vestita poartă a baptiseriului din Florența, făcută de Ghiberti.

Cai de bronz împodobesc arcul de triumf, clădirea fostului stat-major și frontispiciul teatrului „Pușkin“, oferind privirilor imaginea unui nestăvilit avânt. Ai crede că sînt gata să-și ia zborul, ca acei năzdrăvani armăsari din poveste ce-l plimbau printre nori pe voinicul Făt-Frumos. Unul dintre cele mai impunătoare poduri de piatră de pe perspectiva Nevski e străjuit de patru grupuri statuare ecvestre. În timpul războiului, aceste statui au fost îngroavate în parc, pentru a fi apărute de bombe.

De-a lungul aleilor parcului, ce e împrejmuit cu un grilaj de o rară frumusețe, sînt presărate numeroase nuduri de femei și bărbați, dăltuite în marmură. Unele dintre aceste sculpturi, diferite ca epocă, au fost aduse de Petru I din Italia.

Într-un alt parc, întîlnim monumentul Ecaterinei a II-a, simbol al autocrației. Așezată pe un soclu rotund, ea domină grupul de sfinți care stau supuși la picioarele ei, așa cum au stat și în viață. În mîna ține sceptrul, semn al puterii.

În Piața Palatului de Iarnă se înalță monumentala Columnă a Victoriei, unică în lume prin dimensiunile ei. Înaltă de 25 de metri, cu un diametru de 3,5 metri, ea este făcută dintr-o singură bucată. 2.500 de soldați s-au ostenit să ridice acest monument, ca egiptenii, odinioară, cînd construiau piramidele. Deși în timpul blocajului au căzut în apropiere bombe de mare calibru, columna nu s-a clintit din loc. În vîrf, se află sculptura executată de iobagul Orlovski: un înger călcînd în picioare dușmanul simbolizat printr-un șarpe.

Piața e dominată pe de o parte de fosta clădire a statului major, lungă de aproape șase sute de metri și ușor arcuită, pe de alta de palatul Amiralității, datînd din aceeași epocă, ce măsoară mai bine de patru sute de metri în lungime. De departe strălucește, străpungînd cerul, săgeata de aur a turnului său. Pentru călătorul străin de aceste locuri, ea e ca un far după care se poate oricînd orienta, dacă i se întîmplă să se rătăcească pe străzile marelui oraș.

Ajungem acum într-o altă piață, în mijlocul căreia se află statuia ecvestră a lui Nikolai I. Calul, sprijinit pe picioarele de dinapoi, pare că vrea să facă un salt în spre catedrala care se ridică în fața statuii. Palatul din spatele ei, unde se află acum sovietul Leningradului, se numea pe vremuri Palatul Mariei, după numele uneia dintre fiicele țarului, care locuia acolo. În legătură cu această statuie circulă o poveste plină de haz:

Privind într-o zi pe fereastră,

mofturoasa prințesă s-a arătat nemulțumită de poziția necuviincioasă a calului de pe soclu, care ședea cu spatele la ea. Prințesa a poruncit atunci ca statuia să fie întoarsă cu fața spre palat. Zis și făcut! De data asta, însă, a protestat reprezentantul bisericii. S-a mai pomenit o asemenea neobrăzare? Auzi vorbă! Un cal — fie el chiar și de bronz și pe deasupra purtîndu-l și pe Nikolai I — să

noapte la cărți. Supărat din pricina ghinionului, în dimineața următoare a plecat la o moșie în Ucraina. Foarte generoasă cu favoriții ei, plătind bineînțeles din vistieria statului, Ecaterina a răscumpărat palatul de la bancheri, pentru neînsemnata sumă de... 450.000 de ruble și l-a dăruit lui Potemkin... nenorocosul jucător din acea noapte. Drept mărturie a dragostei pe care i-o purtase, după

În această cameră a locuit Lenin după întoarcerea sa din emigrație la Petrograd, între 4 (17) aprilie-5 (18) iulie a memorabilului an 1917.

stea cu spatele la biserică! De aci a pornit o gilceavă întreagă. Pînă la urmă a învins biserică. Și astfel statuia a fost mutată la loc, așa cum fusese la început. Prințesa s-a supărat de astă dată foc. Și ca să nu mai aibă tot timpul în ochi spatele necuviinciosului cal, a vîndut palatul...

Palatul Potemkin, care adăpostește pe vremuri Duma de Stat, își are și el povestea lui. Se spune că stăpînul său l-ar fi pierdut într-o

moartea lui, vestita împărăteasă s-a mutat în acest palat, unde a locuit pînă la sfîrșitul vieții. Urîndu-se pe tron, Pavel, fiul ei, care nu-l prea avea la inimă pe fostul favorit al țarinei, a transformat palatul în... grajd. Și astfel, o bucată de vreme, caii curții au stat în saloanele împărătești. Pe urmă, însă, nepotul țarinei, mai respectuos față de memoria bunicii sale, a poruncit să se restaureze palatul...

Mergem mai departe. Clădiri masive, impunătoare, străjuiesc străzile largi. Peste vechile culori ale bătrînelor ziduri s-a așternut patina timpului, dînd noi combinații cromatice, pline de farmec, ce amintesc de unele tablouri ale lui Pătrașcu.

În drum trecem pe lingă hotelul Astoria. Aici își pusese în gînd Hitler să sărbătorească victoria asupra Leningradului. Ba încă, în trufia lui, ceruse să se tipărească și invitațiile pentru ofițeri. De altfel, sigur de victorie, Hitler comandase și granitul pentru un mare monument al lui... la Moscova.

...Un vis plin de îndrăzneală stă la obîrșia acestui vestit oraș, întemeiat de cutezătorul Petru cel Mare pe malurile mlăștinoase ale Nevei.

Expresie a caracterului rus — întreprinzător, avîntat, tenace — Petru era de o energie surprinzătoare, neistovită. Spirit progresist, însuflețit de dorința arzătoare de a ști cît mai mult, el a jucat un rol uriaș în istoria Rusiei, scoțîndu-și țara din starea de înapoiere și izolare în care se afla.

Orașul poartă pecetea voinței și personalității lui Petru I. Monumentul acestuia a fost lucrat timp de paisprezece ani de Falconet, cu colaborarea lui Gordeev. Calul cabrat, gata parcă să-și ia zborul, strivește sub copită un șarpe ce reprezintă dușmanul, iar Petru, călare, întinzînd poruncitor brațul, arată calea spre mare. În piatra în care l-a dăltuit, autorul a reușit să imprime întreaga personalitate puternică a uimitorului țar. Ai crede că vrea să sară peste Neva, într-atît de avîntată este mișcarea calului de bronz ce țîșnește în aer.

În timpul războiului, spre a-l cruța de bombe, locuitorii Leningradului au înconjurat monumentul cu saci de nisip și l-au acoperit apoi pînă sus cu pămînt, ridicînd peste el o adevărată colină.

Sîntem acum în imensa piață din fața Palatului de Iarnă. Aici, la 9 ianuarie 1905, muncitorii au fost întîmpinați cu focuri de arme. Ca pe un ecran al istoriei vedem desfășurîndu-se luptele de atunci. Sînt atîtea și atîtea mărturii ale trecutului, pe care le întîlnim în jur. În locul acesta a curs șiroaie sîngele revoluției. Fiecare piatră a fost stropită cu sînge în sensul cel

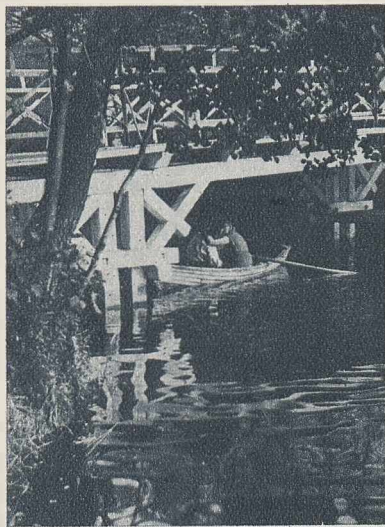
Minunate podoabe arhitectonice, cele câteva sute de poduri contribuie la frumusețea născută a orașului ce poartă numele lui Lenin.

mai propriu al cuvîntului. Flămînzii, muncitorii veniseră cu gînduri pașnice, însoțiți de femeile și copiii lor, să se jeluiască „tătucului țar“, în a cărui bunătate continuau, naivi, să creadă.

Gîndul însă ne poartă mai departe, în adîncul vremii. Nu putem uita că țărîna acestui oraș — unul dintre cele mai grandioase ale lumii — este amestecată cu osemintele atîtor mii de robi, care au ridicat catedralele, fortărețele și palatele lui. Sub temeliile măreșelor palate, în pămîntul acesta, odinioară acoperit de mlaștini și de smîrcuri, se odihnesc oasele iobagilor care au trudit, scîldați în sudoare, și au sîngerat, punînd piatră peste piatră. Cît de pustie și amară va fi fost inima lor!

Și iarăși învie alte amintiri, mai noi, legate de neuitatul an 1917...

Pretutindeni întîlnim privești pe care ochiul le recunoaște imediat. Iată poarta, de atîtea ori văzută în filme, în tablouri. Pe aici au pătruns în Palatul de Iarnă gărziile roșii, în cea mai însemnată noapte dintre toate nopțile istoriei. Ne uităm cuprinși de emoție la poarta palatului, pe care și astăzi se mai văd urme de schije și de gloanțe. În fața ei, niște marinari se fotografiază în grup. Sînt tineri de tot, poate chiar ne-

Idilă leningrădeană.

Într-una din sălile Ermitajului.

poții celor care în Octombrie 1917 se cățarau pe grilaj ca pe catargele unui vapor, spre a izgoni guvernul provizoriu.

Ne continuăm plimbarea, trecînd pe lîngă alte splendori arhitectonice, pe lîngă alte monumente. Fostul institut al fetelor

de nobili, Smolnii — numit astfel pentru că în spatele lui, pe malul Nevei, se topea, pe vremea lui Petru I, smoala pentru corăbii — șade acum liniștit, ascunzîndu-și coloanele albe în frunzișul unor copaci uriași. S-ar zice că se odihnește după activitatea clocoțitoare din anii Revoluției.

Înapoiindu-ne spre centru, cu sufletul plin de tot ce am văzut, trecem printr-un alt loc istoric. Lîngă gara finlandeză, într-o piață largă, se înalță monumentul lui Vladimir Ilici Lenin. Deși, ca proporție, e mai modest decît altele, prin simplitatea și patosul său le întrece pe toate. Soclul reprezintă o parte dintr-o mașină blindată. De aici, în aprilie 1917, după ce ani de zile trăise departe de ei, prezent, însă, cu gîndul și inima, Lenin le-a vorbit muncitorilor, în ziua cînd s-a întîlnit din nou cu ei. Nicăieri nu te simți atît de emoționat ca în fața acestei statui. Cu mîna întinsă înainte, într-un gest elocvent și plin de avînt, Lenin arată muncitorilor de atunci, din 1917, calea spre vremea de astăzi, calea spre viitor.

Un aspect specific al orașului monumentelor.

Președintele Sovietului Revoluționar de război al Republicii

Ilustrații de N. POPESCU

Republica noastră nu e chiar așa de măreață — să tot fie vreo sută de curți așezate la vreo patruzeci de verste departe de stațiță, pe vilceaua Topkaia.

Și s-a ridicat la rangul de republică precum urmează: în pragul primăverii, taman mă întorsesem în satul de baștină, din armata tovarășului Budionnîi, iar gospodarii satului, nici una nici două, hai să mă aleagă președinte, fiindcă aveam două ordine ale Drapelului Roșu, pentru corajul eroic de pe timpul lui Vranghel, pe care tovarășul Budionnîi mi le-a agățat chiar

Povestirea pe care o reproducem mai jos face parte din volumul I *Opere complete*, în șapte volume, al marelui scriitor sovietic Șolohov — volum apărut de curind în editura „*Molodaia Gvardia*” din Moscova.

Ca și celelalte lucrări din acest volum povestirea „Președintele sovietului revoluționar de război al republicii” e inspirată din dramaticele evenimente ale zilelor războiului civil și a fost scrisă între anii 1923-1925.

dînsul pe piept, stringîndu-mi mîna cu stimă și considerație.

Am luat deci în primire această funcție și am trăit cu toții în satul nostru în bună pace, ca întreg poporul de pretutindeni. Nu trece însă multă vreme și pe meleagurile noastre se ivește o bandă căreia i-a cășunat să rade cătunul și de cenușa din vatră. Cînd dădeau năvală să ne ia caii, lăsîndu-ne numai cu niște mîrtoage jigărite; cînd ne pustiau pășunile pînă la cel din urmă fricel de iarbă.

Oamenii din vecinătatea cătunului nostru, fiind mai păcătoși cu firea, se arătau prietenoși nevoie mare cu haita lor, întîmpinîndu-i cu pîine și sare.

Văzînd deci că satele megieșe se poartă într-aseamenea chip netrebnic, am adunat toată suflarea satului nostru spunînd:

— Voi pusu-m-ați președinte, au ba?

— Noi.

— Dacă-i așa, rogu-vă în numele tuturor *proletariatelor* să vă păstrați autonomia satului și s-o mai curmați cu fițiaia prin satele vecine, pentru că sînt oprăsilă de contrarevoluționari și ar fi mai mare ocară să bătătorim aceeași potecă cu dîșii. Iar ca atare, de acum înainte cătunul nostru nu se mai numește cătun, ci Republică, și eu ca președinte ales de voi mă numesc președintele Sovietului revoluționar de război al Republicii și declar stare de asediu de jur împrejur.

Unii care nu erau destul de luminați la cap n-au zis nici mîlc, dar cazacii tineri, care luptaseră în Armata Roșie, au și dat glas:

— Într-un ceas bun! Fără vot!...

Atunci, la clipeală, mă și apuc să le țin o cuvîntare:

— Haideți, tovarăși, să purcedem în ajutorul puterii noastre sovietice și să ne așternem la luptă împotriva bandei pînă la cea din urmă picătură de sînge, fiindcă afurisita asta de bandă e pacostea cea mai ticăloasă care roade la rădăcina tot socialismul.

Bătrîni, care se îmbulzeau în tăcere la spatele celor mai tari de clanță, au cam mormăit dintru-nții; dar eu i-am agitat pomenind de mamele lor și toți au căzut la învoială, cu mine, că puterea sovietică este mama care ne hrănește și că avem cu toții datoria să ne ținem *categoric* de poala dumnezei.

Apoi adunarea a și scris deîndată o hîrtie către Comitetul Executiv al stațiței, cerînd să ni se dea puști și cartușe, însărcinîndu-mă pe mine și pe *secletarul* meu Nikon să plecăm la stațiță.

Dis-de-dimineață, cînd încă nici nu prinsese a se crăpa de ziua, îmi înham iepșoara și străbateram ca la vreo zece verste, ecborîm în vale și ce văd: vîntul ridică în vîrtej colbul de pe drum, iar dincolo de colb cinci călăreți se îndreptau la galop întins către noi.

Mi s-a căscat ca un gol în inimă. Bănuiam eu că sînt niscai dușmani haini din banda cu pricina.

Mie și *secletarului* nici pome-neală să ne dea vreo *inițiativă* prin cap și nici n-aveai cum să născocești ceva: de jur împrejur se lățea numai stepa nerușinat de goală-geluță, nici tu o tufă de sămîntă, nici tu un șăntuleț ori o vilcea. Am oprit iepșoara în mijlocul drumului...

Arme la noi nici gînd; nu eram în stare să facem cuiva nici atîtica rău cît negru sub unghie; prunci nevinovați. Iar s-o luăm la fugă, ar fi fost curat prostie.

Secletarului mai ales îi intrase groaza în oase de acești dușmani haini și l-a pălit o slăbiciune. Îl vedeam că se pregătește să sară din căruță și s-o tulsească la sănătoasa. Dar unde să fugă, nu știe nici el. Atunci îi spun:

— Ascultă, Nikon, strînge-ți coada și stai liniștit! Eu sînt președintele sovietului revoluționar, tu-mi ești *secletar*, prin urmare și moartea tot împreună trebuie s-o primim!...

Dar dînsul, cum nu era conștient, zvîc! din căruță și întinde-o la

goană, băiete, prin stepă. Depăna așa de iute din picioare, încît părea că nici cîinii de vînătoare nu se pot ține după el. Cînd colo, călăreții văzînd ei un asemenea cetățean în asemenea goană suspectă prin stepă, s-au și luat după dînsul și în curînd l-au ajuns din urmă lîngă o moviliță.

Eu, de colo, cobor cu toată demnitatea din căruță, înghit toate hîr-tiile și documentele cu primejdie și stau să aștept ce-o să fie mai departe. Văd că stau și ei puțintel de vorbă cu dînsul, se adună toți buluc și prind a-i căsăpi cu săbiile în cruciș și-n curmezîș. *Secletarul* se prăbușește în țărîină, dîșii îi scotocesc buzunarele, se mai învîrt încolo și încoace pe lîngă el, încalecă din nou și se îndreaptă în goană spre mine.

Vedeam că nu-i lucru de șagă și că venise vremea să-mi pun și eu coada în spinare, dar nu aveam încotro — stau și aștept. Călăreții ajung lîngă mine.

În frunte, înfipt în sa, se ținea atamanul lor, poreclit Fomin. Era lătos de tot, cu o barbă roșie îmbîcsită de colb, arăta mai fioros decît o fiară sălbatică și mereu își tot holba ochii la mine.

— Tu ești Bogatîrev, președintele?

— Eu.

— Nu ți-am trimis vorbă să te lași de președinție?

— Ba, am auzit de asta...

— Și de ce nu te lași?

Îmi punea întrebări care de care mai mîrșave, dar nu arăta că-i prea mînios.

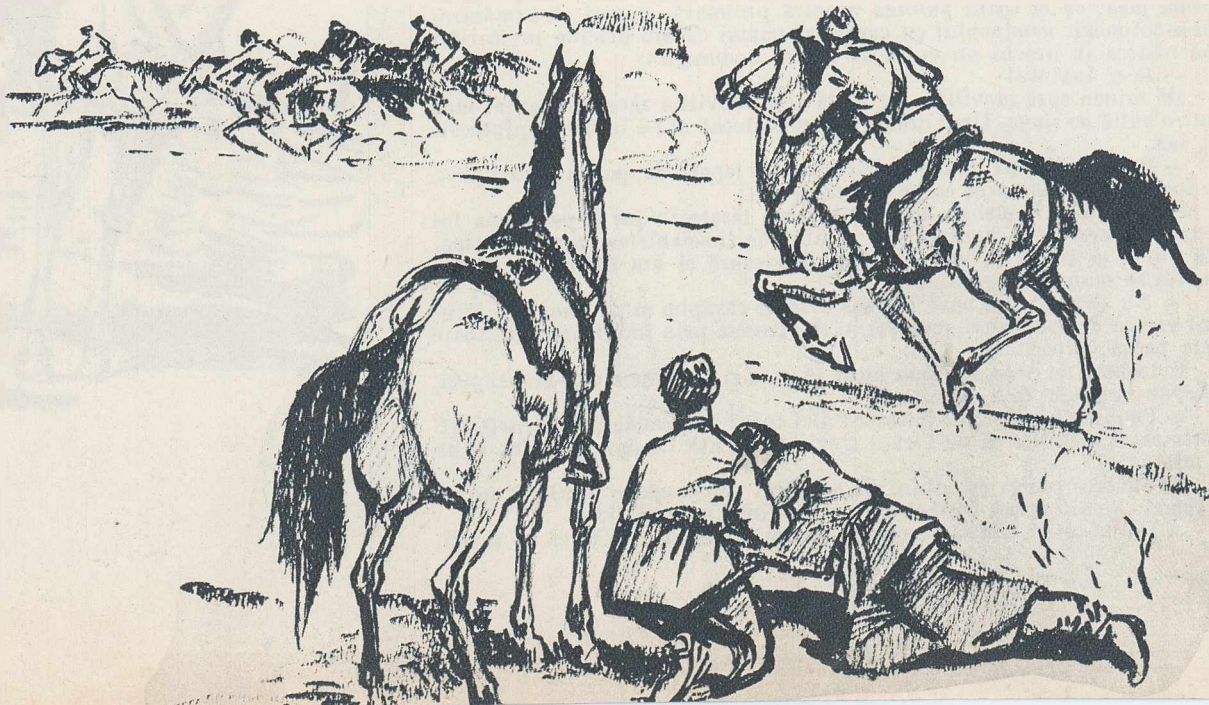
M-a cuprins un fel de deznădejde; vedeam eu că, din asemenea întîlnire, tot nu-i rost să scap teafăr. Așa că răspund pe față:

— Pentru că la puterea sovietică mă țin tare pe platformă, respect în cele mai mici amănunte toate programele și *categoric*, v-o spun, anevoie să mă îmbrînciți voi jos de pe această platformă!...

Mă suduie el și mă ocărește cu tot felul de cuvinte scîrnave, mai croindu-mă și cu cravașa peste cap! Pe toată fruntea mi-a și crescut un ditai cucuil. Un cucui de calibrul unui castravete din acei mari pe care-i păstrează muierile pentru sămîntă și mă durea să-mi plesnească ochii.

Îl pipăi gingaș cu degetele și spun:

— Foarte urît din partea voastră că săvîrșiți atîtea nelegitimări niște inconștienți ce sînteți; eu însă am făcut războiul civil și am nimicit fără milă pe felurii Vrangheli, de-al de voi. Am două ordine de la Puteare

Petre Solomon

Itinerar sovietic

NOPTI ALBE LA LENINGRAD

Visez, sau se întâmplă tot, aieve?
Mă plimb pe chelul adumbritei Neve,
Prin fața „Călărețului de-aramă”,
Sub revărsata cerurilor coamă.
Pe soclul lui de piatră vălurită,
Stă țarul Petru, cum a fost cîndva.
Istoria-l aici, în fața mea, —
Și-mi amintesc legenda povestită
De-un țar al poeziei de demult.
Cu-adîncă tulburare o ascult,
În timp ce Neva curge, liniștită,
Sub bolta unei stranii nopți de mai.
E mai degrabă un amurg bălal,
De care noaptea, parcă, a fugit.
Înmărmurit eu însumi de mirare
Privesc statuia țarului cel mare —
În piatră și în bronz înveșnicit.
Visez? Nu știu. O înăără pereche
Mă smulge, iată, din legenda veche...
E încă ziua, însă, după șoapte,
Se simte că la Leningrad e noapte,
Chiar dacă-l cerul roșu în zenit.

OISTRAH

Cînd lunecă arcușul pe vioară,
Cutia ei de lemn se înfioară
Și-și lasă toate vrăjile afară.

Desfășurîndu-și, fermecat-covorul,
Le cheamă cu blîndețe vrăjilor,
Știindu-le și firea, și izvorul.

Din sufletele noastre prinse-n strune,
El face-un singur suflet, și îl pune
Să săvîrșească-o împede minune.

Și, pînă să bîgăm și noi de seamă,
E iar tăcere, vraja se destramă:
Împreunate, palmele o cheamă.

Sovietică și pentru mine sînteti ca și cum n-ați fi; nici nu vă văd înaintea ochilor.

Atamanul se năpustește de vreo trei ori să mă calce cu calul în picioare, tot altoindu-mă cu cravașa. Dar eu am rămas neclintit pe platforma mea, ca și toată puterea noastră proletară, numai că armăsarul mi-a cotoșit genunchiul cu copita și numai că din pricina loviturilor mă năucea în urechi un vuiet de moară hodorogită.

— Ia-o înainte!

Mă minau spre moviliță, iar lîngă acea moviliță zăcea Nikon al meu într-o baltă de sînge. Unul dintre ei a descălecat și l-a întors cu pîntecele în sus.

— Privește! — îmi spune — dacă nu te lepezi de puterea sovietică, te tocăm și pe tine acuș ca pe *sectetarul* tău!

Pantalonii și izmenele lui Nikon erau lăsate în jos și problema lui sexuală îi era toată ciopîrțită cu săbiile, de țî se zburlea carnea pe tine. Mă durea la inimă să văd asemenea batjocură și am întors capul, dar Fomin se stropșește la mine:

— Nu strîmbe din nas! Tot așa o să te cășăpim și pe tine, iar cătunul vostru de comuniști spurcați, o să-l trecem prin foc și pară din toate cele patru colțuri.

Îndeobște nu prea îmi pun lacăt la gură și nemaiputîndu-mă stăpîni, le spun verde în față, pe șleau:

— Pe mine n-are să mă bocască nici cucu! în livadă, dar întrucît privește satul, să știți că nu-i unul singur, în toată Rusia mai sînt peste o mie ca el!

Mi-am scos punga cu tutun, am scăpărat din cremene și mi-am aprins o țigară. Fomin mișcă frîul calului, vine lîngă mine și zice:

— Ia, dă-mi și mie să fumez un pic. măi frățioare! Văd că ai tutun,

în vreme ce noi îi ducem dorul de mai bine de-o săptămîină și fumăm ba-legă de cal. Pentru asta n-o să te chinuim, ci o să te tăiem ca în luptă dreaptă, iar familiei tale o să-i trimitem vorbă să te ia și să te-ngroape... Dă-i zor, că n-avem timp de pierdut!...

Țin punga de tutun în mîna și mi se strînge inima la gîndul că tutunul crescut în grădina mea și sulfina înmiresmată răsărită pe pămîntul sovietic, au să le fumeze asemenea paraziți nelegiuți. Mă uit la ei și văd că se tem să nu împrăștii tutunul în vînt. Fomin a întins mîna de pe șă după punga de tutun și mîna a început să-i tremure.

Iar eu tocmai asta am și făcut: am împrăștiat tutunul în vînt și i-am spus:

— Uci-deți-mă cum vă taie capul! Se vede că mie mi-e hărăzit să mor de sabie căzăcească, pe cînd vouă, porumbeilor, *categoria* vă este dat să vă legănați pe cumpenele fîntînilor, că deh, așa-i moda!

Au început să mă cășăpească cu foarte mult sînge rece și eu m-am prăbușit în țărîna jilavă de sînge. Fomin mai trage din nagan două focuri de-mi străpunge pieptul și un picior. Și iaca, deodată că se aud pîrîituri pe drum:

— Poc! Poc!

Gloanțele șuieră în jurul nostru, răpăind prin buruieni. Ucigașii mei au și luat-o la sănătoasa. Pe drum venea miliția noastră, ridicînd nori de pulbere. Sar ars și alerg ca vreo cincisprezece stînjeni. Sîngele îmi pune o perdea de ceață pe ochi și simt că-mi fuge pămîntul de sub picioare.

Mi-aduc atîta aminte, că am strigat:

— Fraților, tovarăși, nu mă lăsați să mor!

Și în ochi mi se stinge lumina zilei.

Două luni am zăcut ca un buștean, îmi pierdusem graiul și aducerea aminte.

Cînd mi-am venit în fire — na-ți-o bună, îmi lipsea piciorul stîng: mi l-au tăiat fiindcă se înveninase rana.

M-am întors acasă în cîrjă de la spitalul ținutului și umblam șontic-șontic pe lîngă prispă. Numai ce-l văd pe comisarul militar al staniței intrînd călare în curte. Nici nu-mi dă bună ziua și mă ia la interogatoriu:

— Ia spune, ce țî-a venit să te numești președinte al sovietului revoluționar militar și să proclami cătunul republică? Nu știi că nu avem decît o singură republică? Care-i pricina, de-ai făcut aici autonomie?!

Numai că eu i-am dat un răspuns să-l usture:

— Te rog, tovarășe, să nu faci aici pe mărețul cu mine, iar în privința republicii te pot lămuri: a fost republică cu ocazia bandeii, dar acum, pe timp de pace, se numește cătunul Topceanski. Luați însă aminte ce vă spun: dacă Puterea Sovietică va fi din nou atacată de hidrele albe sau de alte spurcăciuni, noi vom ști să facem din fiecare cătun o forlăreață, o republică și ne vom avînta pe cai, și moșnegi, și flăcăi, iar eu, măcar că am pierdut un picior, voi merge *categoria* primul, să-mi vărs sîngele.

Nemaiavînd ce să răspundă la asta, după ce mi-a scuturat mîna să mi-o scoată din umăr, a făcut cale întoarsă.

În romînește de
Cezar PETRESCU

După 6 ani

de A. COMAN

În urmă cu câțiva ani, văile râurilor noastre începuseră a fi cătuite de niște călători bizari. Aveau cizme înalte pînă la sold, duceau pe umăr un soi de metru — lung de patru metri — și o morișcă strălucitoare de metal, pe care o băgau din cînd în cînd în apă. Țăranii au socotit la început că noii călători ar fi pescari care ademenesc peștele cu soneria (morișca aceea și suna), apoi că au găsit aur în apă (altfel, domnule, cum ar sta atît să se ude?) sau niscaiva izvoare ascunse, tămăduitoare. Îi căinau pe noii veniți: apa era înghețată, uneori trecea peste buza cizmei înalte și piciorul era prins de o crustă de gheață. Călătorii aceștia nici măcar nu căpătau un premiu în leștea din sloiuri — așa cum se întîmpla de bobotează cînd cineva sare să scoată crucea din apă, — ci abia aveau vreme să-și puie izmene uscate și plecau numaidecît mai departe, într-o Skodită rebergită care salta îngrozitor.

În urma lor apăruă și alții. Își cărau sculele pe măgăruși și se holbau ziua întreagă prin nu știu ce ochian, la metrii aceia de patru metri pe care niște țărănuși îi țineau cu capul în jos. Cînd soarele era puternic, deschideau niște umbrele mari și lucrau sub ele, ca sub niște ciuperci uriașe crescute după potop.

Ca și cum n-ar fi fost îndeajuns de bizari cei cu cizme de motan încălțat și aceia cu umbrele de mandarin chinezi, mai veniră și alții, pare-se cei mai săraci. Duceau cu ei numai un ciocan cu care fărîmau pietre, pe care, închipuiți-vă, le miroseau și chiar le gustau! Era nemaipomenit! Vreo câțiva băieți care-i văzuseră făcură la fel și-și plesniră dinții, mușcînd din stîncă. Iar aceia cu ciocanul, nepăsători, băteau muntii, se băgau prin văgăuni, se loveau, își băgau nasul prin toate steliurile, se lăsau în prăpăstii și adunau, mirosite și gustate, bucăți de piatră, virîndu-le într-un sac.

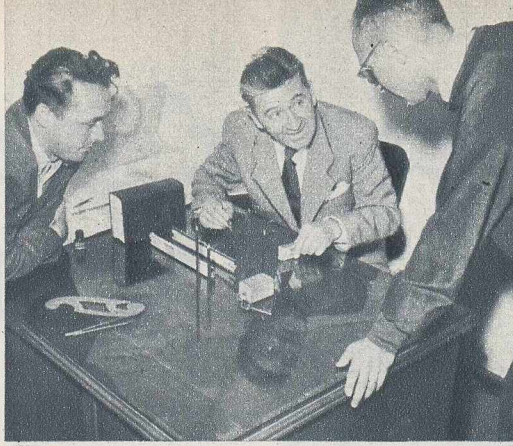
Astfel, au călătorit, ani de zile, pe Streiul înveselitor, pe Murașul larg, pe Oltul vijelios, pe lăbărțata Prahovă, pe tăcuta Doftană, pe Troțușul sălbatic, pe Bîrca smaraldie, în preajma munților Vrancei, în văile Apusenilor, pe sub Ceahlău, ocolind Harghita, tot acești pionieri ciudați — cei cu morișca, cei cu ochianul, cei care ciocăneau — hidrografii, topometrii, geologii, arși de vînturi, înghețînd, scîldați de ploaie, zdrețiți, dormind în șură, în mașină, în pădure.

Dacă cineva ar întreba: Și totuși ai cui pionieri erau? Am răspunde: ai descoperirii energiei naturale.

★

Am construit și construim hidro și termocentrale, liui de înaltă tensiune, electricăm sate. Electricarea trebuie să fie cu un pas înaintea industrializării. Hidrografii, topometrii, geologii sînt cu un pas înaintea electricării. Ei iau pulsul naturii, o diagnostichează la fața locului. Dar dacă activitatea lor are în mod vizibil, un caracter operativ, adesea dur, uneori eroic, ceea ce urmează, pentru a folosi datele culese de cei de mai sus, pentru a le prelucra, a emite ipoteze, a trece de la ipoteze la calcule, de la acestea la planuri, de la planuri la construcții, cere un uriaș creier înțelegător.

Creierul acesta uriaș ocupă câteva mari clă-

Profesorul Dorin Pavel, împreună cu inginerii V. Horbunțev și A. Teodorescu, în fața unei măchete sui-generis care, utilizînd cutii de chibrituri, rigle, creioane, infățișează urfașele construcții hidrotehnice ce se vor ridica la Porțile de Fier.

diri în centrul Bucureștiului și se numește Institutul de Studii și Proiectări Energetice — I.S.P.E.

★

În mod că totuși neînțeles I.S.P.E.-ul a fost foarte rar pomenit, ori de cîte ori s-a vorbit de electricarea țării. Puteai să crezi că pe șantiere, clădirile, barajele, conductele se ridicau după bunăvoința constructorilor și a șefilor de șantiere. Ca toate aceste instalații complexe n-au sălășluit niciodată întru-o creier, niciodată pe o planșetă, iar empirismul tehnic face minuni. Geologii, topometrii, hidrografii, termicienii, hidrotehnicienii, energeticienii I.S.P.E.-ului — nu erau pomeniți. La străpungerea tunelului Hidrocentralei „V. I. Lenin” s-au împărțit zeci și zeci de decorații. Nici una I.S.P.E.-ului. Autorul rîndurilor de față încă n-a reușit să descrie căru fenomen se datorește această neglijare de care se bucură cel mai uriaș creier proiectant al republicii, format din materiale cenuși a sute de ingineri, tehnicieni, desenatori. Pentru că nu trebuie să se uite un lucru: întreaga electricare a țării — cu mici excepții — a trecut și trece prin acest creier, de la microcentralele săleasca cu turbină de lemn, pînă la centrala termică a Doiceștilui, pînă la uriașele construcții ce se vor ridica la Porțile de Fier, dînd energie întrova țării.

Activitatea oamenilor care lucrează pe teren e mai ușor de urmărit. Astfel, activitatea celor pomeniți la început, mereu călătorind, luptîndu-se, cu frigul și cu ploaia, e plină de romantism. Dar activitatea celor din birouri? Pentru că, evident, principala muncă specifică institutului de proiectări se desfășoară între patru pereți, în fața unei planșete, la o masă de birou. Dacă se poate vorbi de o pasiune a disputei logice, o pasiune a cifrei exacte, atunci ea, fără îndoială, ia naștere aci, în preajma riglei de calcul și a desenului tehnic. Oamenii acestia, care exprimă în calculul lor legi precise de la care nu te poți abate, și par a face-o muncă aridă, jonglînd cu mărimi stabilite și convenționale, trebuie totuși să imagineze totul. Stilul-portă, barajul, sala cazanelor sînt mereu altele, în alte locuri. În proiectele tehnice se vede, totuși, personalitatea fiecărui.

Poți să fii sigur că profesorul Dorin Pavel, avînd o modestă alimentare a unei uzine, a imaginat un canal navigabil și o ecluză sui-generis, ajungînd cu ipotezele pînă în domeniul științifico-fantastic, ceea ce a născut o nemărturisită rezistență la profesorul Cristea Mateescu, care avizează totul cu multă prudență și mișcă.

Soluțiile date de inginerul Paul Dimo au o simplitate și eleganță care te fac să te gîndești la stil, ca și cum ar fi vorba de o operă literară, iar cele ale inginerului Radu Prișcu sînt foarte limpe și foarte documentate.

E nevoie de mulți ani ca să capeti un stil la planșetă, și e mai greu să fii recunoscut după poemele de fier și beton decît după acelea tipărite. Mai ales că aici e vorba de o creație colectivă: ești studiul întocmit cu grijă și cu puțină fantazie de Mișu Goldstein, la hidrografe sînt și planșee calculate de Sașa Cristofo-

rof, și idei susținute cu dîrzenie de Kogălniceanu la Energo-Sisteme, și stilul precomprimat pe care colectiva Marian, Vaieum, Bolki, Borza abia îl experimentează... În discuțiile de susținere, Jenică Ilie o să fie puțin repezit, Marcel Seidman o să te privească cu îndoială dacă nu cumva vrei să-l iei peste picior, Sisman o să-ți povestească „ultimel” auzite la Severin...

I.S.P.E.-ul are mulți ingineri tineri, proaspeți absolvenți, care, pe lângă stîngăcie, aduc și mult entuziasm. Din păcate sistemul de cooptare materială a proiectanților lasă de dorit, iar stimularea agitatrică asemenea. Entuziasmul multora dintre inginerii tineri scade destul de repede în contact cu acei dintre vechii ingineri care-și socotesc ciubucul cu priceperea și interesul unor vechi ospătari. Soluția tehnică îi interesează mult mai puțin ca soluția economică, iar economicul se referă la buzunarul propriu.

Bicaz, Sadu, V. Moroeni, Doicești, Fetroșani, Comănești, Cividin II, Borzești, Sîngeorgiu, Reșița, Hunețoara — hidro și termocentrale, bare de înaltă tensiune, stații de transformare terminale sau în lucru. Ele acoperă întreaga suprafață a țării. Toate au fost proiectate aci. Sute de mii de kilowați putere instalată, eum nici nu s-ar fi putut visa înainte, zeca mii de stâlpi ridicîndu-se anual pentru a purta cablurile prin care se scurge curentul electric (dacă stîlpii ar fi din lemn, ar necesita cinci sute de vagoane de lemn pe an), sute și sute de transformatoare ridicate pe stâlpi, pe drumurile vicinale, pentru electricarea satelor. Și aceasta numai în șase ani! Am avut nevoie de o armată de ingineri — am creat-o. Am avut nevoie de experiență — asta țara n-avea de zile. Iată însă că experiența a fost iulocul în bună parte prin documentația tehnică (și mai tirziu, germană, franceză, americană) și mai ales în persoana specialiștilor sovietici. Cine-l poate uita pe masivul „homonul” Djigauli, vechi geolog și geotehnician, pe Ștefan Dimitrievič Lebedev, atît de serios și care se rușina numai pentru că nu rezista la vinul de Cotnari, pe Mihailevskaia, care venea și după-amiezele să urmărească calculul la rețele și să-l verifice pînă la calculul de rigla?

Ritmul de proiectare, colaborarea cu specialiștii sovietici au făcut ca experiența celor șase ani de electricare să echivaleze cu o experiență mult mai veche.

Acest mare creier energetic — I.S.P.E.-ul — e un creier matur. Și niciodată n-am putea înțelege pe deplin ritmul, dimensiunile industrializării țării, dacă alături de furnalele Hunețoarei, de halele fabricii de rulmenți din Moldova, de utilajul petrolifer și de mașinile electrice pe care le expertăm, n-am pomeni de acest Institut, în care sute de tehnicieni și ingineri elaborează centrale și sisteme energetice, transformînd în forță și lumină apa, cărbunele, metanul, gazul de sondă.

Inginerul Sașa Cristofofor, examinînd desenul tovarășei Bozgan.

Cine-i gospodar IN PĂULIȘ?

de Irina OPRAN

Fotografii de A. LOVINESCU

Nu știu dacă dealurile Minișului își strălucesc și acum în soare, ruginiul viilor. Bucureștii, însă, s-a acoperit cu pătura cenușie a norilor și toamna ține morțiș să-și impună prezența. Poate de aceea îmi par azi mai strălucitori bobii străvezii din viile Barațca...

Gorki spunea odată... că vinul este cel mai bogat în soare și ura viață lungă acelor oameni ce se pricep să facă vin și prin el să reverse în sufletele oamenilor forța solară...

Să spunem ca el, și să urăm viață lungă gospodarilor din valea Minișului și a Păulișului, ce luptă să redea țării o bogăție gata să se piardă.

De pleci cu micuțul tren electric spre Rodna, cale de aproape două ore de drum, viile te însoțesc nu numai pe dealurile bătrâne și roase de vreme, dar și în curțile înghesuite ale gospodarilor. Numai că ți se strânge inima, văzând de-o parte dealul, arătându-și prea des colțir sterili de piatră roșcată, de parcă ar vrea să muște și din peticele de vie ce-au mai rămas agățate de el cu încăpăținare, iar pe șosea, căruțele gospodarilor ce se-ntorc din vie abia cu cite un butoiș de struguri.

Ce s-a petrecut pe valea Minișului, în această bogată regiune viticolă, cunoscută nu numai în țara noastră, ci și peste hotare?

Pe de o parte, nimeni nu și-a prea bătut capul, înainte de ultimul război, să apere terenul de furia torenților; pe de altă parte, viile, părăsite acum cîțiva ani de foștii proprietari, s-au degradat.

Am citit cu bucurie în ziare, încă în anii trecuți, că s-au început lucrări importante de revalorificare a terenurilor în Valea Minișului. Și într-adevăr, azi încep să se vadă rezultatele, deși lucrările nu au mers continuu în ritmul de azi (și ar fi poate multe de spus, despre felul cum au lucrat în anii trecuți șantiererele de la Miniș sau din Zăbrani). Dar nu e numai aceasta. Azi, marile întinderi viticole și-au găsit

nu numai un proprietar destoinic și gospodar, ci — mai ales datorită ultimelor hotăriri ale partidului și guvernului nostru în problema dezvoltării culturilor viticole — s-a reușit, în sfîrșit, să se asigure continuu mîna de lucru, s-o cointere-seze. Așa s-a făcut că și într-un an slab pentru vii, cum a fost vara aceasta, rezultatele în sectorul socialist să fie totuși mulțumitoare.

Secția Barațca a G.A.S. „Des-

cătușarea“, de sub conducerea tov. ing. Nitreanu Petre, are azi un global de 670 ha vii, pepiniere viticole, terenuri pentru port-altoiuri. În plus, aci e și un centru important de vinificație. În anul acesta agricol, pe viile din regiune au căzut nenumărate calamități. Întîi au dat mugurii prea de timpuriu, apoi au urmat ploii reci și înghețuri, tocmai în perioada de înflorire. După aceea ploii urmate de soare, care au mînat via, apoi secetă, două luni, de s-a uscat bobul pe butuc.

Numai că la G.A.S. Zăbrani exista un detașament destoinic, pregătit de luptă, care nu s-a lăsat bătut.

Terenurile lucrate după toate prevederile agrominimelor s-au stropit de opt ori. Mana a fost învinsă. Iar dacă în viile individualilor seceta a atins și lemnul, periclitînd recolta viitoare, în viile Gostatului lemnul a fost salvat.

În timp ce individualii, nerespectînd indicațiile și recomandările date de Gostat, au obținut doar 100 kg la ha, la nobili, și 800 la ha la hibrizi, Gostatul a obținut

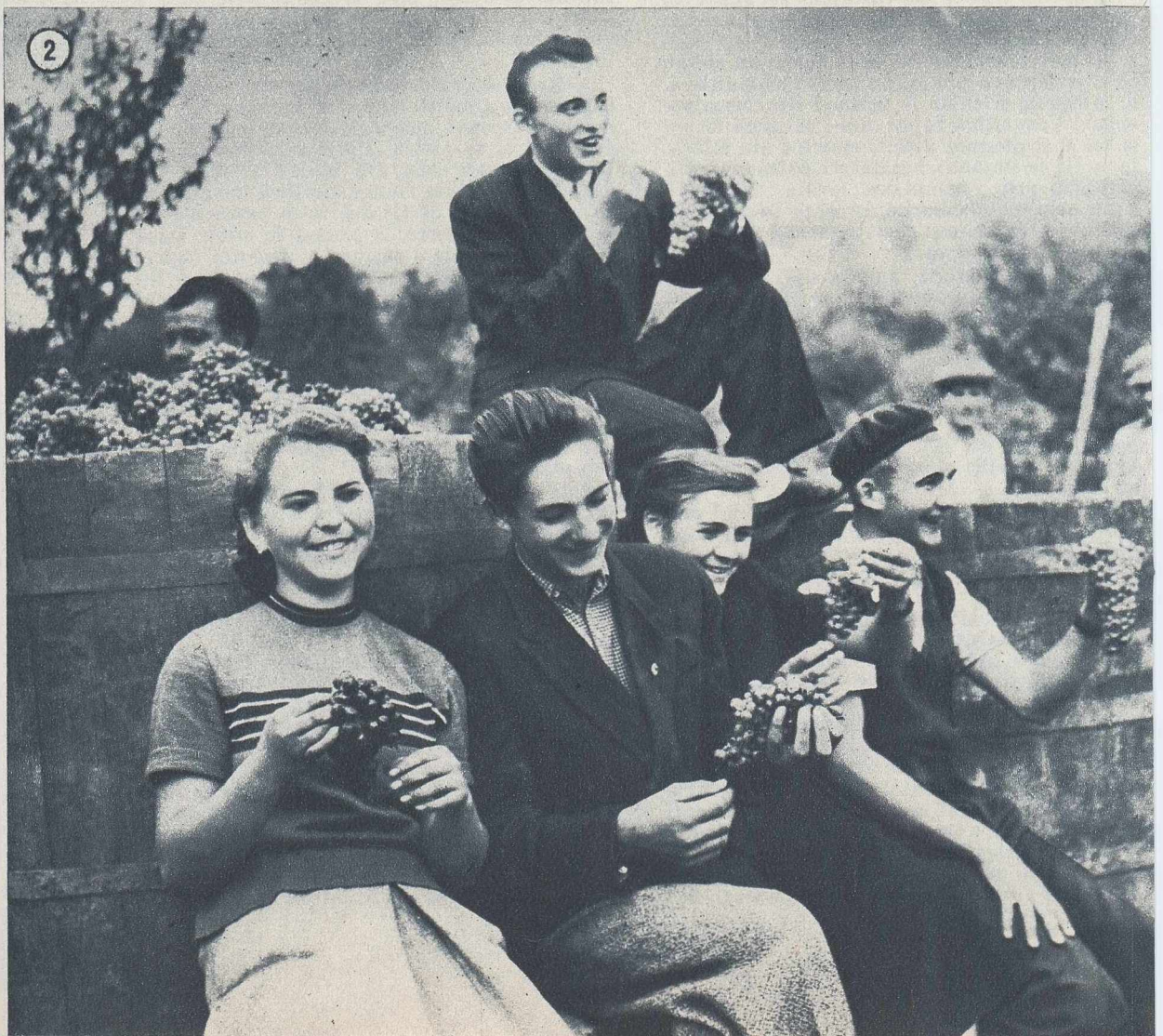
800 kg la ha la nobili și 5000 kg la hibrizi.

Azi, culesul e aproape pe sfîrșit. A început să curgă vinul în uriașele budane. Vinuri albe, vinuri negre, cu picuri grei aproape uleioși, vinuri parfumate de desert.

Ele vor duce și peste hotare gloria viilor din valea Minișului — picături din soarele nostru și din curajul și înverșunarea celor ce le vor face din nou înfloritoare,

I. Trușul de Îmbunătățiri Funciare Zăbrani conduce lucrările de combatere a eroziunilor pe o suprafață de 40 ha, aparținînd G.A.S. Zăbrani, secția Barațca. În fotografie se poate vedea construcția teraselor cu zid de sprijin din piatră brută. Cu ajutorul acestora panta terenului se reduce de la 30% pînă la 8-10%.

În plus s-au mai construit canale pietruite pe linia de cea mai mare pantă ce conduc apa pe firul torenților. În drumul torenților s-au executat baraje de reținere a materialului cărat de torent. Astfel e apărată și șoseaua, și calea ferată. Se vor construi și bazine de acumulare a apei torenților, ce va fi apoi utilizată pentru stropitul viilor

Peste 50% din lucrări sînt terminate. În anul acesta lucrările în acest sector trebuie sfîrșite și sperăm că hotărîrea tov. ing. Nițu Eliad, ce conduce șantierul, e o garanție că așa va fi.

2. Elevi ai școlii de măștri viticoli din Miniș au fost trimiși la practică în gostat. Sarcina lor este să sorteze strugurii pe soiuri, să facă aplicații practice de recunoaștere a strugurilor în vie.

Dar în pauză? În pauză se „sortează” struguri buni de gustat. Se pare că tinerilor elevi (de la dreapta la stînga) Pliniceanu Filofteia, Joldea Miron, Lenert Suzana, Duran Georg și Duma Ioan nu le displace niciodată sarcina. Să le urăm poftă bună!

3. În curtea gostatului secției Barațca au început lucrările de vinificație. În curte se strivesc hibridii. Strugurii recoltați pe soiuri și culori sînt împărțiți pentru lucrările de vinificație în trei centre: Lipova, Barațca și Covășinți. Cîteva butoaie rămase din anul trecut pot ușor demonstra vizitatorilor ce înseamnă un Cabernet Sauvignon obținut la Barațca, un riesling italian sau un muscat ottonel. Vă asigurăm că fac cinste producătorilor.

4. Reingruber Iosif a contractat cu gostatul 1 ha. Planul prevăzut pentru

acest teren era de 3400 kg struguri. Tov. Reingruber Iosif, lucrînd sub îndrumarea științifică a gostatului, ajutat de brigadierul Dragomir Gh., ce răspunde de secția nr. 4 Păuliș, a reușit să obțină 6800 kg struguri la ha. El a plivit de patru ori, a stropit de opt ori terenul său. 50% din depășire, adică 1700 kg struguri îi revin în plus în afara sumei, pentru care a contractat. Azi a ieșit cu întreaga familie la cules și nu mai prididește cu căratul.

5. Culesul e pe sfîrșite, tov. ing. Nitreanu Petre (stînga) a și început să dea noile îndrumări tov. brigadier Dragomir Gheorghe și elevilor veniți în practică, asupra lucrărilor ce vor urma.

Încă din toamna aceasta se vor aplica acestor terenuri îngrășăminte naturale. Se stabilesc sarcinile pentru tăiatul, îngropatul butucilor și mai ales pentru recoltarea corzilor altoi. Între timp să mai gustăm o boabă.

6. Oricum cineva trebuie să încerce fiecare ciorchine, să-i „constate” calitatea. Măriuca, fiica brigadierului Dragomir Gh. din secția Păuliș, și-a luat această sarcină. Greffner Ecaterina a cîntărit coșurile cu struguri, iar Măriuca noastră cîntărește boabele.

Mircea PAVELESCU

Toamna mea

Cade frunza la șosea,
Fulgi patetici de rugină,
A sosit și toamna mea
Citadină.

Pentru soare e-o problemă
Să apară pe teren,
Că-i livid ca-ntr-o poemă
de Verlaine.

Berzele-și organizează
Cu pricepere transportul.
Rîndunele-și vizează
Pașaportul,

Și-o mișcare timpurie
A-mpinzit tot firmamentul.
Muștele încep să-și scrie
Testamentul.

Gospodina-n plenu vocii
Numără ceva și-nseamnă ..
Păi, își numără bobocii
Că e toamnă.

A sosit momentu-acela
Care trebuia să vină:
Azi mi-am scos paltonul de la
naftalină.

Și-am băgat în locul lui
Garderoba mea ușoară
Și-amințirile hai-hui
De-astă-vară.

Trebuie să fac ceva
Cu portarul, inginerul
Să-mi repare-n fine ca-
loriferul.

Am să-ncerc să fiu gentil
Ca să-mi încălzesc odaia,
Altfel stau pînă-n april
La Sinaia.

Poate chiar și mai fîrziu
Am o carte contractată
Fiți pe pace n-o s-o scriu
Niciodată.

Lui Olmaz Ciorbai se întâmplase acum trei ani o nedreptate despre care știa toată lumea. Pe vremea aceea, președinte la sfat era Mamut, fiul ciorbăgiului Hagiu Murad, la care argătise Olmaz. Rupându-se de taică-său cu mare tâmbălu, Mamut a ajuns mai mare în sat. Olmaz mai bine și-ar fi mușcat limba decât să-i dea voie să se învîrtească în gură atunci când se făptuise cearta între Hagiu și fiu. Dacă stai însă și te gîndești, mare lucru n-a spus Olmaz. A spus doar atât: „Călăgie mare, vorbe goale!” Dar vezi că Mamut a auzit și a băgat la căpățînă. Și cînd i-a venit bine și-a plătit datoria cu vîrf și îndesat. Și a plătit-o pe vremea cînd începuseră înscrierile la colectiv.

Olmaz venise și el să se înscrie. Cum a făcut, cum a dres, în scriptele sfatului Mamut l-a scos pe Olmaz chiabur și nu l-a lăsat să intre în gospodărie. Unii oameni s-au ridicat să-l apere pe năpăstuit. Mamut le-a dat și lor la cap, așa că nimeni n-a mai cutezat să ridice glas. Curînd l-au prins pe Mamut cu mișmașuri — îl ferise de impozite pe Hagiu și mai băgase și mîna unde nu trebuia — și oamenii au avut în sat un nou președinte. Noul președinte l-a chemat pe Olmaz la sfat, i-a întins mîna și i-a zis:

— Apa doarme... Dușmanul nu! Dar să lăsăm treburile astea, pe care le știe toată lumea, și să vedem ce s-a întîmplat cu prietenul nostru mai pe urmă.

De cînd cu nedreptatea, Olmaz s-a făcut om închis și bătător. Vorba i-o scoți cu cleștele din gură. Dar așa ursuz cum este, el n-a fost ocolit de săteni. Au venit la el, amintindu-și că a vrut să se înscrie odată în colectiv. Nu cumva vrea și acum, cînd s-au limpezit apele, să se înscrie?

— Nu, prieteni! — le-a spus el. M-am lecut. O dată dai cu biciul în cal s-o ia la trap. A doua oară șuieri numai, ca să-i aduci aminte ce-o să pătească.

— Adică... noi șuierăm acum? — l-au întrebat supărați oamenii. Olmaz și-a lăsat capul în jos și și-a frînt umerii. Arăta ca un om năpădit de o mare durere.

— Nu vă supărați — se rugă el — vreau să-mi văd de-ale mele. Jumătate din viața mea a zburat!

L-au lăsat în pace. Il cunoșteau pe Olmaz. Catîr sadea! Dacă-i scăpa o vorbă, nu și-o mai întorcea chiar de i-ai fi tăiat o mîna. După durerea lui, Olmaz ar fi vrut să intre în gospodărie, dar tot i s-a părut că se uita lumea cruciș la el. Era mijlociaș acum, dar nu putea uita că pînă de curînd a fost pus în rînd cu cei care trăiseră pe spinarea altora și se simțea încă jignit. Dacă ar mai fi stăruit colectivității, dacă i-ar mai fi spus că „vezi”, nene Olmaz, așa a fost să se întîmple, am fost și noi vinovați... — poate și-ar fi schimbat pentru prima oară hărtăria. Numai el știe ce a fost în sufletul lui! Dar așa? Se vede treaba că mare nevoie nu e de el acolo. Și acum, că a spus nu, e mai greu să se ducă la ei și să le zică: „Gata, intru!” Un bărbat nu-și schimbă vorbele cum și-ar schimba cămășile!

După întîmplarea asta, Olmaz se posomorî și mai tare. Într-o seară, cînd fiu-său Izmet încercă să aducă pe departe vorba despre colectivă, Olmaz îl întrebă blînd, țintindu-l cu ochii lui negri:

LILIAACUL

— schiță —

de Dionisie ȘINCAN

— Ajungem la fericire dînd tot avutul la gospodărie, Izmet? Ori de-a-ndoaselea? Și așteptă răspuns.

Dar Izmet nu-l înțelese — și tăcu. Credea că taică-său o să-i trîntească una de-a lui de-o să-i meargă fulgii. El nu băgă de seamă că Olmaz voia totuși să fie liniștit și să i se spună „da”!

Din seara aceea Olmaz începu să se amestece mai mult printre oameni.

În amurg, după ce terminau treburile pe lângă casă, sătenii se adunau la taclale, pe medeanul din mijlocul satului. Și ce nu se vorbea aici!... Se depăneau vești sau glume, se vorbea despre vreme sau

despre cai... Mă rog, de toate Olmaz aștepta mereu să-i spună cineva ceva, să-l facă să înțeleagă cum de s-a putut întîmpla ca el om cîstit, să fie pus la un loc cu necinstiții... Și, poate, dacă l-ai fi dumirit cineva... Dar așa?... Și aștepta!

Într-o seară cînd se sparse taifa sul, Olmaz plecă spre casă alături de președintele cel nou. Și se hotărî dintr-o dată să-l întreb pe omul acesta cum să facă să-și potolească neliniștile și îndoielile. Dar se pomeni întrebînd altceva.

— Spune-mi, prietene, ce este fericirea?

Președintele căută să-i prindă privirile, dar nu reuși.

— Fericirea? — întrebă el gînditor. E greu, Olmaz. Nici eu nu știu prea bine. Fericirea nu-i o pasăre să pui mîna pe ea și să nu-i dai drumul.

— Tu ești fericit? — nu-l lăsa Olmaz.

— Nu știu! Dar vreau să fiu sînt și bucuros, am și necazuri... Vreau să trăiesc ca lumea, și eu și ceilalți oameni, și lupt pentru asta. Cam aici ar trebui să fie fericirea...

Olmaz pufni nemulțumit. În apropierea casei, după ce tăcu restul drumului, se opri deodată și puse mîna pe brațul președintelui.

— Și dacă tot ce faci tu nu te duce la fericire, hai? Apoi, cu amărăciune: — Sînt ca un liliac prietene! Parcă nu mai văd nimic. Și nimeni nu se întrebă de ce sînt așa! Oftă, și în oftatul lui răbufni jignirea trecută.

Președintele îl privi atent.

— Ei, Olmaz, soarele nu e vinovat că liliacul nu vede la lumina zilei! Și după ce tăcu puțin, mai zise: — Dar nici liliacul nu e vinovat! — și-i întinse mîna: Noapte bună, Olmaz!

— Noapte bună!

Olmaz rămase în drum. [și simțea obrazii dogorînd. „Liliacul... zîndi el. — Ptiu, mascara!... și întinse deodată pasul. Simțea că-i plesnește capul.

Tîrziu, zvîrcolindu-se în pat, mort de oboseală, sfîșiat de îndoeli, închise ochii, încercînd să se liniștească. Nu-i venea să creadă că se făcuse singur liliac. Și dacă stai bine să te gîndești, președintele pare să aibă dreptate numai pe jumătate. Uite, în ce-l privește pe el... Dar dacă, totuși, este vinovat și liliacul că nu vede la lumina zilei?

Ca prin minune simți cuprînzîndu-l liniștea. Și adormi îndată.

Kányadi Sándor

Poet maghiar din R.P.R.

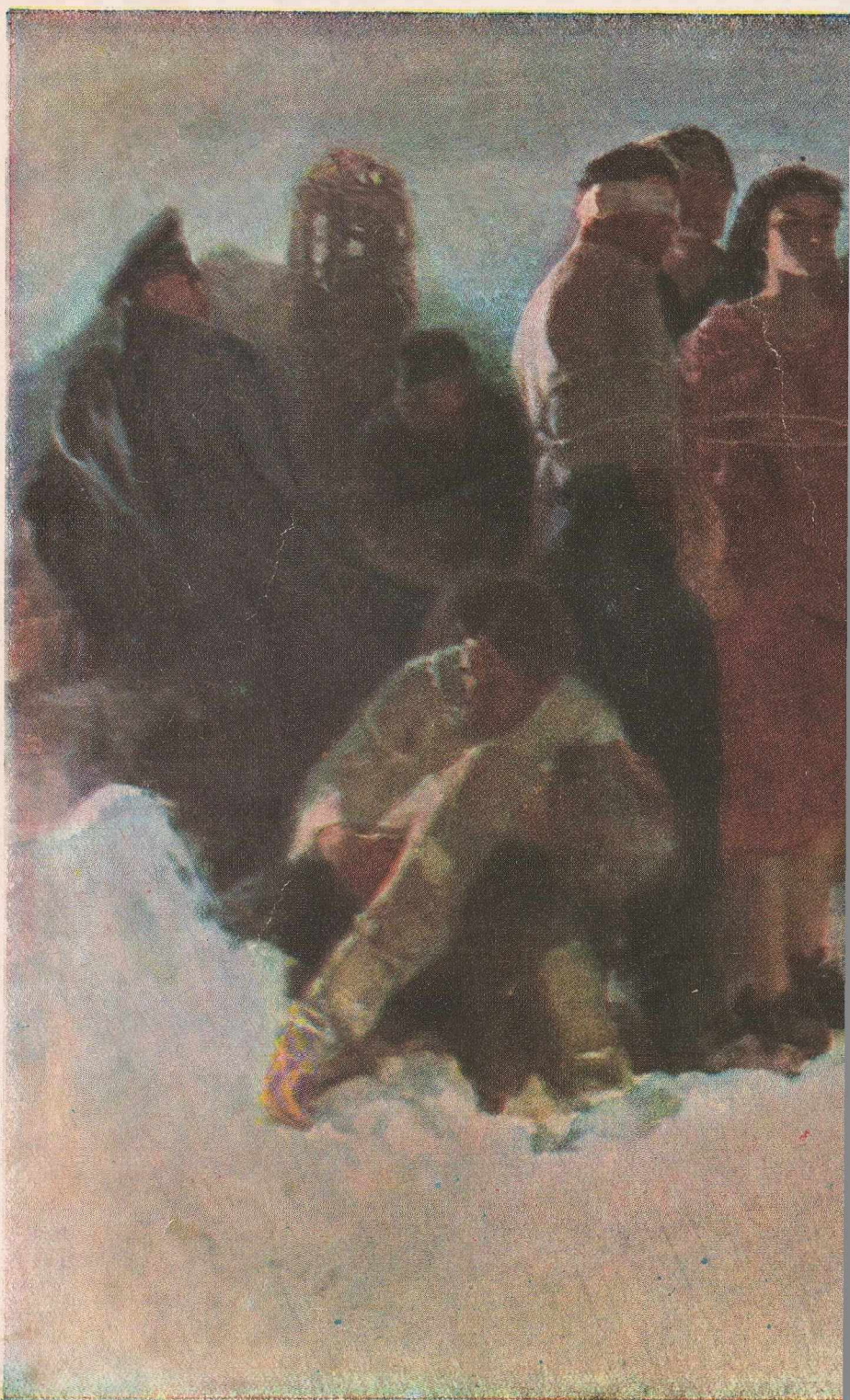
TIRNAVA MARE

Mare-i lumea asta mare!
Totuși, totuși, ce afront:
micul riu Tirnava Mare
nu-l trecut pe mapamond!
Însă voi luați aminte:
el își are în munți izvorul
De la poala lor, cuminte,
pleacă-n lume călătorul;
pe sub brazi mitrositori
curge valul scilpitor,
liber, totuși cu măsură,
ca și versul lui Neruda.
Drept el nave nu-și făcură
pe-a lui valuri, cîndva ruta;
doar feciorii de secui,
vară, cînd e vremea caldă,

vin cu caii
și se scaldă
fericiți
în apa lui.
În cîmpie, mai la vale,
romîncuțe-i ies în cale,
și topînd cînepa-n el
fi spun doine fel de fel.
Pe sub ramurile dese
ale sălcilor vechi,
tinere săsoaice-adesă
vin la el perechi, perechi,
noaptea,
-n lunile de vară
cu miros de apă rece,
(cînd nu le zărește decît
stelele din cer — atît!)
și în unda lui prea clară
joacă și se scaldă-n lege.
Spuneți deci cură!

nu e un afront
că pe mapamond,
cîtu-i el de-tîns și mare,
nicăieri nu-i însemnat
micul nostru riu, Tirnava Mare?!
Ei, ce scaldă
laolaltă
soarta celor trei popoare
mametoare,
mici,
de-aici,
și scilpind
se răsfăț
dă un lures,
și, luîndu-și frățiorul mic
în brață,
întră dîntîind
în Mures.

În romînește de H. GRĂMESCU

V. F. ZADOROJNÍ:

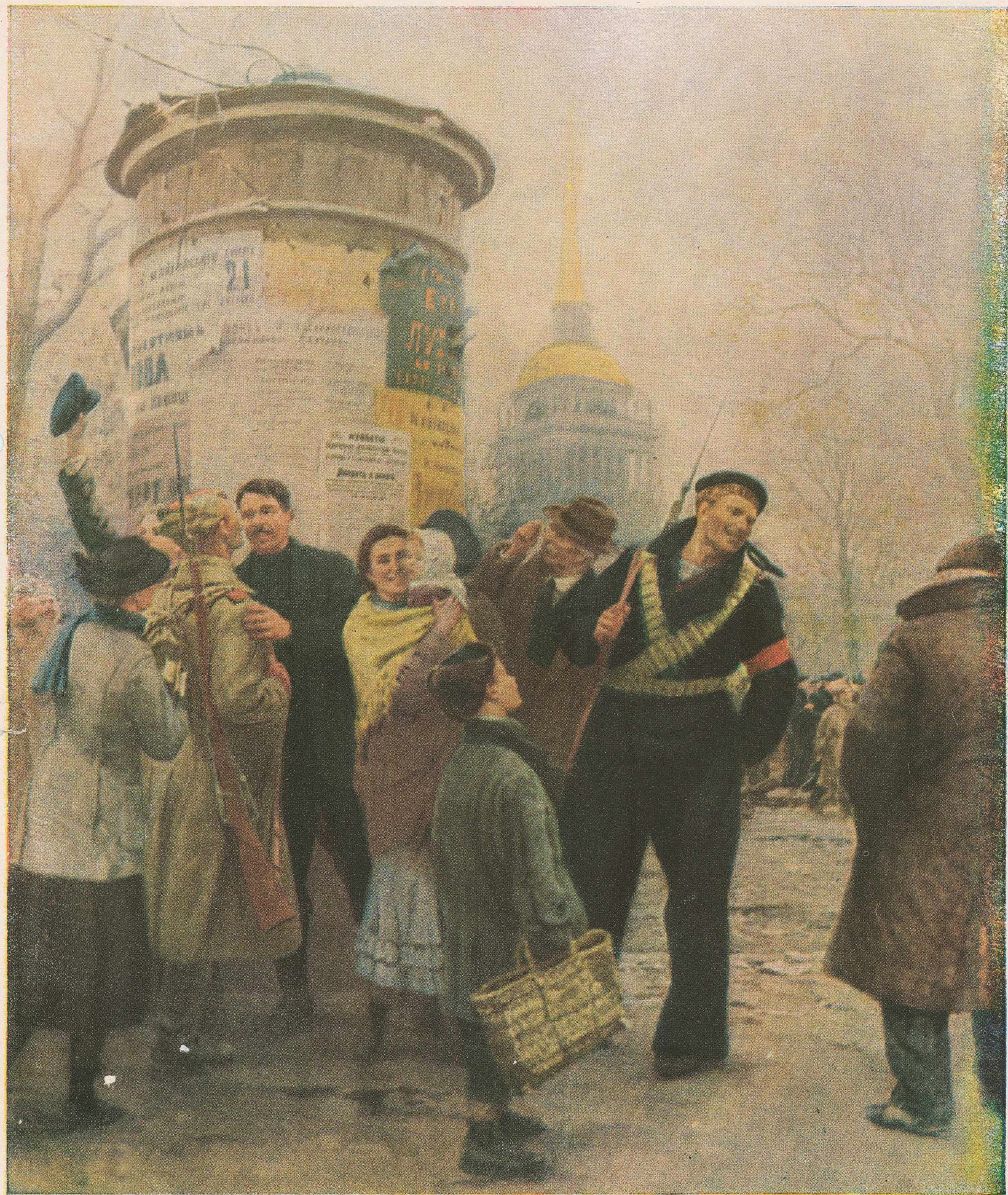

Nemuritori

A. P. LEVITIN:

Maiștrii sănătății copiilor

N. I. OSENEV :

Anul 1917.
Primul cuvînt al Puterii Sovietice:
„Decretul pentru pace”.

A. A. PĻASTOV.

Pe arie

FLACARA

SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DE LA TÎRGȘOR

Singurele urme vizibile din fostul oraș Tîrgșor sînt ruinele mai multor biserici. În fotografie: ruinele bisericii ridicată de Antonie Vodă din Popești (sec. XVII.)

Tov. Gheorghe Diaconu, prim-cercetător la Institutul de istorie al R.P.R., a făcut o descoperire importantă: un cuptor de redus minereu, din evul mediu, foarte bine păstrat.

Nu departe de Ploești, arheologi și istorici dezgroapă o așezare veche. Localitatea a fost pe vremuri orașul Tîrgșor, reședință de scaun domnesc și centru economic important pînă spre sfîrșitul veacului al XVII-lea. Din această așezare, la suprafață, n-au mai rămas decît ruinele cîtorva bisericilor. Restul este complet acoperit de pămînt, pe care azi cresc rapița și porumbul unei gospodării de stat.

Cîte nu s-au întîmplat la Tîrgșor în Evul Mediu? Multe din destinele Țării Românești se hotărău aici, într-un palat domnesc din care au rămas doar pietrele din temelie. În acea vreme,

Tîrgșorul își avea marea sa importanță economică. Pe aici trecea vestitul drum de negoț spre Brașov. Dar, o dată cu nașterea orașului Ploești, Tîrgșorul decade, iar locuitorii îl părăsesc complet atunci cînd pămînturile devin proprietatea boierului Moruzzi, unul dintre cei mai mari exploatare ai țărănimii din vremea aceea.

Iată însă că acum, la cererea muzeului regional de istorie din Ploești, arheologi și istorici ai Academiei R.P.R. au pornit să dezgroape vechiul oraș. Primele lucrări au durat aproape două luni: de la 18 iunie la 10 august, iar munca perseverentă a cercetătorilor, în ciuda unui soare torid, a adus o serie de surprize.

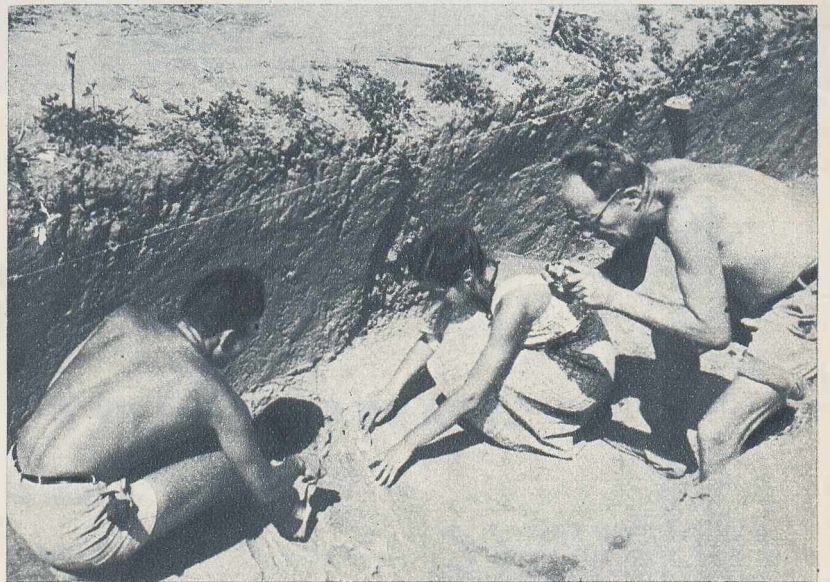
Primele săpături, executate pe o lungime de 150 metri, au scos la iveală la adîncime mică caldariumul vechiului tîrg, pavat cu piatră de rîu, precum și monede și ceramică din secolul al XIV-lea. Sub acest pavaj s-au găsit străzi pietruite din epoca romană și urme de așezare din epoca daco-gotică.

Săpăturile continuate în același sector au dus la o descoperire și mai importantă: urme de comună primitivă, dovedite prin unelte de cremene și ceramică din epoca respectivă. Pentru cercetători, una dintre marile satisfacții ale acestei lucrări arheologice este descoperirea, la o adîncime de aproape doi metri, a unui cuptor de redus minereu, datînd din feudalism și păstrat în perfectă stare, precum și morminte din secolul al IV-lea bine păstrate.

Faptul că numai la lucrări de sondaj s-au făcut atîtea descopere-

riri importante, care de la început dovedesc că aici a pulsat o viață intensă încă cu 6-8000 ani în urmă, asigură pe arheologi și istorici că săpăturile viitoare, care vor fi reluate probabil încă în toamna aceasta, vor scoate la suprafață nu numai orașul Tîrgșor, ci și urmele altor localități care s-au suprapus în același loc în cursul mileniilor.

F. URSEANU
Fotografiile autorului

Un mormînt din secolul al IV-lea cu urme de material funerar, cercetat de arheologul Dinu Rosetti și de studenții în arheologie Alexandru Popescu și Mioara Zgibcea.

DIN TOATĂ ȚARA - DIN TOATĂ ȚARA - DIN TOATĂ ȚARA - DIN TOATĂ

PE LACUL RAZELM

Abundența de pește în magazinele de specialitate se datorește în bună măsură și activității deosebite din această toamnă a pescarilor de pe lacul Razelm.

Fotografia noastră reprezintă un aspect din activitatea a doi pescari: brigadierii Nicolae Eric și Nichita Diba, ambii de la punctul pescăresc Jurilofca. Ei au devenit cunoscuți pentru marile lor depășiri ale planului de producție. Planul lor de pescuit pe o lună era de 18.000 kg pește și, numai într-o singură zi, ei au prins 8000 kg.

UN NOU MAGAZIN LA TIMIȘOARA

Pereți îmbrăcați în marmură, picturi murale, mobilier din stejar masiv, lumini indirecte — și totuși nu e o sală de festivități, ci pur și simplu un magazin de prezentare și desfacere a celor mai felurite produse alimentare.

Este vorba de magazinul „1 Mai”, pe care Ministerul Industriei Alimentare l-a pus de curînd la dispoziția consumatorilor din Timișoara.

SONDE PE... AUTOCAMION

În ultimele săptămîni, cîteva autosondeze, cu furlele respective, circulă în diferite regiuni ale țării. Ele sînt oprite în anumite locuri, unde se fac, de către geofizicieni, sondeaje, pentru cunoașterea structurii solului. În același timp se caută hidrocarburi sau alte bogății ale solului.

În fotografie: una dintre sondezele oficiului geofizic din București făcînd un sondaj, sub conducerea maestrului Ion Dumitrescu.

Fotografie de E. RUBICEK

TĂRIA: 41 GRADEI

La gospodăria agricolă de stat din Iarmata, regiunea Timișoara, producția bogată de fructe din anul acesta este folosită pentru crearea de venituri sporite. Gospodăria valorifică fructele în felurite chipuri. Folosînd instalațiile proprii, gospodăria produce și mari cantități de țuică din prune.

În fotografie: cei doi specialiști în fabricarea țuicii: subinginerul Benedict Gheorghiu și verificatorul Dumitru Dinescu din gospodăria măsoară tăria țuicii produse. Ambii sînt bucuroși: țuica lor a depășit 41 grade.

Fotografie de S. ȘTEINER

— Sînt totdeauna acasă... pentru prietenii!

ACASĂ LA...

G. Bacovia

„muncitor al visului“

de Cicerone THEODORESCU

„E timpul... toți nervii mă dor.
O, vino odată măreț viitor!“

Peste sensibilitatea-i neobișnuit de dureroasă la orice atingere a vechii realități potrivnice, peste nervii calcinați, peste arderile din lăuntru, exacerbate de îndelungata așteptare a viitorului, poetul G. Bacovia a putut simți în sfîrșit — în vremea din urmă — picurîndu-i-se puțină liniște.

Vecine cu deznădejdea totală și cu asfixia, au fost în el așteptările: așteptări de noapte și de ani de nopți. Iar dacă explozii și cutremure lăuntrice s-au declanșat în versurile sale, cîntecul nu se putea să nu-i suspine, adînc, ca o ușurare.

Multă vreme și multora opera lui a părut un neverosimil arbore de calcar incandescent: ea urma să se pulverizeze la prima răcire, ba s-ar fi zis chiar că numai conștiințele deformate și nesocotiții mai speră că acest trunchi de cenușă fierbinte se va ține pe picioare.

Și iată că risipirea care trebuia să urmeze nu a urmat, arborelui recunoscîndu-i-se acum și revenindu-i — în ochii tuturor — întreaga putere naturală a sevei și toată frumusețea în rouă, sau în lacrimi, a frunzișului său cu cîntătoare.

Ce s-a întîmplat?

Firește avem acum o explicație dreaptă în — cum se zice pe limba-jul critic — reconsiderările clasicii și reintrarea în circuit a scriitorilor dintre cele două războaie.

Dar ne aducem aminte, totodată, cu cît adevăr și cu cîtă intuiție nota, în 1929, un tînar critic: regretatul Mihail Sebastian — căci cunoscutul de azi autor dramatic a avut și o activitate critică re-

marcabilă — această constatare despre poezia lui Bacovia și parcă despre poezia însăși: „jucăriile critice se sfîrîmă neînțelegătoare și inutile în fața miracolului“. („Revista scriitoarelor și scriitorilor“, III, 3, martie 1929).

Recunoașterea tînarului de atunci era un act de conștiință, de onestitate și de curaj, ce nu se întîlnește ușor. Tocmai de aceea, pentru conștiință, pentru onestitate, pentru curaj, timpul i-a dat o deplină confirmare.

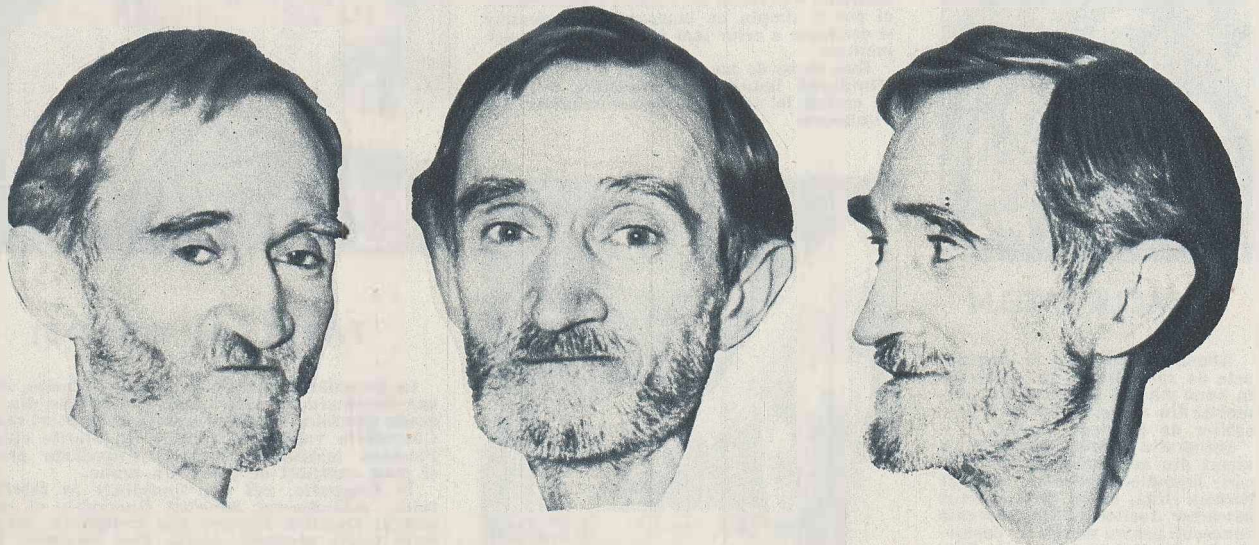
Fotografii de Andrei LOVINESCU

Cei mai bine intenționați, și chiar cei mai sensibili comentatori din trecut ai poeziei lui G. Bacovia s-au izbit și au rămas lipiți, ca în hirtia de prisus muște, de anumite evidențe incontestabile, socotind necesar pur și simplu să le bizîie și suficient să le propage pentru a-și justifica existența.

De multă vreme, după catastif, în chip curent și aproape unanim, Bacovia a fost decretat drept un poet al plictisurilor provinciale, al toamnelor pluvioase și macabre,

esenței sale spirituale și hrănit tocmai de ideile noi, el a realizat unul dintre cele mai înalte piscuri ale liricei românești contemporane.

Dacă știm să citim printre rînduri, dacă ne interesează ce a gîndit pictorul prin culoarea lui, compozitorul prin simfonia lui, poetul prin cîntecul lui, dacă la acesta din urmă să zicem, nu ne sînt indiferenți turmenții inițiali care au dat naștere limpezirilor ulterioare, atunci vom afla fără greș nenumărate accente, în poezia ea și în proza bacoviană, undc sus-zisele obsesii, nevroze și alte tristeți presupuse „fără motiv“ sînt foarte în-

„Să mai surdă numai o clipă,
— Scuțați ai muncii proletari!“

temeiate, explicabile și... realiste.

Astfel „enervat“ și „umilit“ — spune dînsul — de „lunga agonie a unui veac suspect“, într-un oraș care „mic, dormea în noaptea lui...“ poetul se vede „pierdut, inutil, mai ridicol ca niciodată... înnebunit de mizerie și minciună...“ pentru ca după autobiciuiri și spasmuri de revoltă, el să-și noteze mai departe amare crîmpele din atmosfera pe care numai gîndul creației, invincibil, i-o înseninează din cînd în cînd:

„Pe străzi e șoapta bunului plac și a suferințelor extreme, sau nimic... Și podeaua e veche și cioturile dau senzații de cranii; mîntea cadentează fără șir cugetări pustii... pînă ce o moleculă s-a zdrebit în creier, pînă ce totul spune: vedeți ce-ați făcut...“

„Mîine ne vom duce după pîinea cea blondă, cea brună, înainte...“

Sau mai departe, luate din viața de toate zilele, alte însemnări fugitive ne spun atît de mult și ne explică la fel de bine nenumerate sfîșieri:

„Ecourile brutale ale prozei coidiene îi strigau sub ferestre și amenii nu înțelegeau firea lui“.

„Ce satisfacție ar fi meritat și cum putea să ceară? De la cine? De aceea își vedea de *munca lui de visător*, singurul îndemn ce-i mai rămăsese“.

Din aceste realități și ca „singurul îndemn ce-i mai rămăsese“, a extras Bacovia filoaanele poeziei sale, în ciuda formulării unui mare critic care o denumea tot atît de savant pe cît de liric: „secrețiune a unui organism bolnav, după cum igrasia e lacrima zidurilor umede“.

Deși nu avea cine să-l audă, poetul a ținut pare-se să restabilească această poezie în drepturile-i reale. De aceea, el nu o socotește de loc „secrețiune a unui organism bolnav“, ci o numește, cu precizia ei revendicări conștiente și cum se poate mai sănătoase: *munca* — „munca lui de visător“.

Dacă privind fața unui om, lumina ochilor lui, ființa lui fizică întreagă, putem să ne dăm seama ce urme i-au imprimat nopțile de muncă după ostenele și nemulțumirile vieții, nu ne e greu să deslușim că pe chipul și în toată făptura acestui trudit mucenic cu spadă, vibrează o tînră flacără fără moarte, o pătimașă încordare exemplară, de adevărat muncitor al visului. Iubitorilor poeziei, opera sa le transmite această flacără și acum, la 75 ani, ca la 30.

Retras și auster ca un schivnic, primindu-te cu o bunăvoință mai mult tăcută, uneori monologînd ca pentru a se apăra de întrebări, de obicei refuzîndu-se dialogului — nu vom ascunde cititorului că e greu de obținut de la poetul G. Bacovia ceea ce se numește în mod curent o convorbire.

Am ambiționat la aceasta în primul rînd din afecțiune, dar mărturisim că și dintr-o încăpățînată curiozitate: să vedem — ce va ieși? Inutil să adăugăm că răsplată nu ne-am cucerit-o după o singură tentativă. Ultima, însă, a fost mai bogată în roade și credem că ele merită cu prisosință să fie împărțite.

L-am găsit mai bine dispus ca de obicei. Ne aștepta. Avea și am avut o zi bună. Din ușă, ne-a întâmpinat surizător ca niciodată:

— Pofțiți, pofțiți. Sînt totdeauna acasă... pentru prieteni! Sau poate nu vă plac cu barbă? Agatha zice că sînt urît. Dar

nu, de azi încolo nu-mi mai rad barba...

Am intrat încurajați. Am discutat pe sărite și cam de toate. Ne-a citit versuri. Am răsfoit împreună volume și reviste vechi. Am transcris din revista „Orizonturi noi“, nr. 1, mai 1915, (au apărut trei numere, la Bacău), cîteva fragmente din cuvîntul de deschidere scris de poet:

„în vremea noastră de medievală expansiune europeană, de sarcasm prozaic, cînd existența celor mulți este o dureroasă ironie, aparițiunea unei reviste cu preocupări pur literare o o naivitate amară, desigur.“

...„Orizonturi noi“ va fi refugiul acelor tineri care recunoscînd că niciodată nu vor vedea orizonturi noi naturale, se vor resemna căutînd orizonturi noi imaginative, dar cu putere de realizare în domeniul culturii, urmărind drumul acelor luptători de mai nou, de mai bine, de mai omenesc.

...Prin marginile orașului nostru, printre căsuțele umilite, în

„Prin fumul de țigări ca nouri
Gîndeam la lumi ce nu există...“

noptile tîrzii, în concertul broaștelor și al cîinilor, aceste aspirațiuni aveau un sens.

Se va vedea dacă inversiunile de tot felul pe care le întinde realitatea nu vor înăbuși, ca și altădată, o iluzie mai mult.

Totuși, la focarul sublim al artei vom aprinde un lampion cu care vom dibui, prin întuneric, drumul acelora care au plecat mai de mult, căutînd:

„Orizonturi noi“... „Orizonturi noi“...

Dintr-un sertar, din mica odaie alăturată care-i servește drept birou și refugiu, ne-a scos cîteva poezii recent transpuse pe curat. Două dintre ele: „Și dacă“ și „Arminden“, minuțios caligrafiate, ni le-a încredințat împreună cu un text mai vechi intitulat „Sic transit“.

— Vi le dau... Un suvenir de la Bacovia.

Între timp, chiar și tovarășul fotograf și-a putut face meseria fără stingherire sau ripostă.

Întorcîndu-se apoi la monolog, poetul s-a întins pe divan și, așezîndu-și sub coaste o pernă, a tras adînc din țigară, ca dintr-un oftat:

— Ce singur mă simțeam eu în lume! 1916, Bacovia, poetul de plumb...

Am scris poezii cînd pantofii

— Ce singur mă simțeam eu în lume...

erau din aur și argint, iar opinea din oghieli.

Destin, strigam, nu-mi place sarutarea ta.

Îmi spuneam: la fîntîna ta, viață, eu n-o să mai beau mult.

Cu Bacovia lumea nu era delicată, bestii erau destule...

Vremea a vrut să mă desființeze. Dar nu s-a putut.

Am auzit și admirații, am auzit și aplauze, m-am văzut în vitrină, apoi am fost iar în cameră cu mine însumi:

— De ce stai pe întuneric?

— N-am nici o nebunie de văzut...

Isus era mare cînd făcea revoluție. Pe mine, cei din saloane m-au socotit caricatura vremurilor: nu vreau să-mi mai amintesc de atunci. Eu sînt copilul natural al epocii noastre.

Poeți, nu scrieți, pentru saloane...

Ca pentru a consfinți ultimele cuvinte, poetul se ridică și ne toarnă în pahare. Închinăm, înconjurîndu-l cu pahare și urări, nu fără a-i provoca o nostimă grimasă de protest și neliniște:

— De ce-mi amintiți că am 75 ani?

Ne ceartă, cu umor. Apoi întrebă, cu aerul că nu pe noi:

— Dar Jebeleanu. Florica, de ce nu au venit? Da? Sînt plecați din țară? Și cînd se întorc? Numai ei nu mi-au amintit că am 75 de ani.

Și din nou apărîndu-se, cumva, de un dușman nevăzut, se întoarce, își caută soția și fiul, ciocnește cu ei: — Agatha, Gabriel, rămîneți lîngă mine.

Unul dintre oaspeții îi întinde volumul „Poezii“ de curînd apărut, solicitînd o dedicație. I-o scrie. Pe urmă:

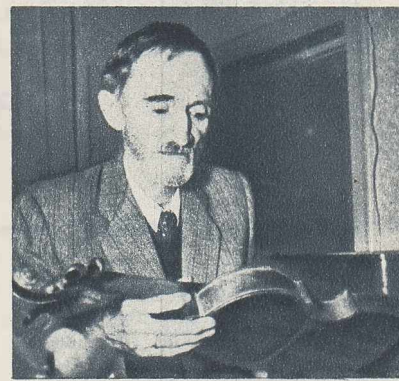
— Volume, volume... spune ca pentru sine. Vă comunic o amintire. Destul demult... destul departe...

Intr-o noapte, pe străzile unui oraș mare, m-a surprins o furtună cu ploaie și m-am refugiat din în-

„Ce cald e aicea la tine
Și toate din casă mi-s sfînte
Te uită cum ninge decembrie...
Nu rîde... citește-naînte.“

— De ce-mi amintiți c-am împlinit 75 de ani?

„Toamna n grădina
st-acordă ploara“...

Trei poezii în manuscris

de

George Bacovia

Sic transit

Acolo, unde nu-i nimeni.
Nici umbre,
Unde se duc
Multime de ani
Și șgomotul zilei
Și tăcerea nopții...
Unde toate sunt știute,
Acolo, spun călătorii
Că numai rafale de foc,
Sirena de moarte
Se denunță
Lugubru, metallic,
Din minut în minut.
Acolo, unde nu-i nimeni
Și nu mai trebuie
Nici un cuvânt.

G. Bacovia

împlire într-o librărie. Ploua torențial, orașul devenise pustiu, iar eu stam rezemat între niște teșghele pline cu turnuri de cărți și înconjurat de rafturi tixite cu alte mii de volume, care te amețeau numai privindu-le. Citeam titlurile acestor teancuri și ele începeau încet, încet să se asemene și chiar numele unor autori se confundau.

Mă gîndeam atunci la proprietate, concurență și în special la proprietatea literară... Ploua. Și în librărie era o tăcere tristă. Aruncate pe un colț de masă, câteva broșuri subțiri și anonime își arătau și ele numele și înțelesul lor:

— Dreptate, Adevăr, Iubire, Nou...

Nu oare pentru aceste simple principii e toată această bîzîială de comentarii și compilațiuni și complicațiuni?...

Era tîrziu, ploaia mai încetase și pornii spre casă prin noaptea

plîngătoare și pustie. Dar, ca un coșmar, cărțile între care stătusem veneau după mine și parcă toate librăriile din lume, toate bibliotecile oficiale și particulare își concediaseră, pe ferești, convoiurile colosale de cărți care zburau umplînd cerul, iar vîntul le spunea numele lor cînd mai plîngător, cînd mai sălbatic.

Și o spaimă, de tot ce citisem, de cite auzisem, mă cuprinsese și regretam că creierul meu, ca și al altora, a devenit o moară hodorigită care nu se mai poate opri, care poate nu se va mai opri niciodată, tremurînd într-un coșmar continuu de silințe netrebnice.

Era tîrziu și în lumina slabă a odăii mă gîndeam și eu la ceva nou: fiindcă mereu se citește și mereu se scrie... Inșă ce ar mai putea fi nou, decît ceea ce este ascuns și disprețuit de obișnuiți arbitri intelectuali îndopați cu profitul timpului lor, sucind și

răsucind înțelesul operelor care se repetă fatal, cu același fond de idei noi... noi de tot... aproape de cînd lumea!

Și adormind, mă văzui iar în librăria în care mă adăpostisem: da, acuma, era pustie; cărțile zburau peste toată lumea și, obosite, mai tîrziu vor fi căzut în mări și oceane.

Nu mai acele broșuri subțiri și anonime mai așteptau filșind, aruncate acolo, arătîndu-și parcă zîmbind numele și înțelesul lor:

— Dreptate, Adevăr, Iubire, Nou...

Mai nou, cel puțin, decît toate acele banalități care și-au pierdut și spațiul, și timpul.

— Iubite maestre, amintirea aceasta ar da o pagină de proză bacoviană cu totul nouă. De ce n-ai cuprins-o în nici un volum?

— Eu nu mi-am întocmit singur volumele, alții le-au întocmit. Și toate foarfecile au o îndepli-

Și dacă ...

Și dacă vremea iar întoarce
Nedumeriri în furul meu,
Un iad, desgușt apără viața
Nu este cum a fi mai rău.

Cînd liniștea mă impresară
Și cred că pacea mă sustine
Un raiu, plăcere este viața -
Nu are cum a fi mai bine.

G. Bacovia

Arminden

Profil de burg gigant
Și atmosferă rară
Amar parfum de liliac
Și bonduri de ghitară.

Plăceri

De-o zi de serbitoare
Voisase vechi moravuri...

Spre câmp se duce

Și dumberave,

Eroua lume muncitoare.

G. Bacovia

nire: aceea de a strica operele literare. Alci este ceva foarte umoristic. Umoristică a fost și scrisoarea pe care cu ani în urmă, prin 1940, a primit-o soția mea de la întocmitorii unei istorii a literaturii române. Scria acolo așa:

Stimată doamnă,

Vă rugăm să binevoiți a ne trimite un facsimil și fotografia decedatului dv. soț, pentru istoria literaturii române care va apare la Fundațiile regale etc...

Firește, ca „decedat”, nu le-am putut trimite nici un facsimil și nici o fotografie.

N-am mai pus nici o întrebare poetului în această direcție.

Rușinați, am încercat să schimbăm conversația. L-am întrebat mai tîrziu dacă urmărește ziarele.

— Le văd...

Și ca și cum ar fi ținut să ne încredințeze că, în substanța lor, nici evenimentele internaționale nu-i sînt străine, poetul trăgîndu-și iarăși perna sub coaste, lungit de-a curmezișul divanului, cu ochii departe, cu bărbia întinsă, cu aerul că oare cum divaghează ne face să luăm repede condeiul și să n-tăm:

— Da... Berlinul se vrea iară botnița Europei.

Sau, după o tăcere:

— Acordurile Londra-Paris? Ori-ce zi aduce o doză de otrăvă...

Au urmat mai departe o serie de formulări originale, disperate și stranii în aparență, dar care alcătuiau în fond răspunsuri și luări de poziții față de problemele cele mai strigente ale actualității. Recitim cuvintele care la început ne-au surprins din partea unui om considerat în genere un izolat. Acum, dimpotrivă, ni se par foarte bine legate pe dedesubt, o idee urmîndu-se alteia după ordinea unui fir de foc subteran care aleargă și scapără, apare și dispăre, dar își continuă drumul fără greș.

De fapt, ușor de urmărit fugarele lui crîmpeie este aic. scurt poem în proză, foarte politic, foarte la zi, foarte arzător:

— Problema păcii dacă șade la Londra, atunci sărmana pace rămîne în ceață:

America? Ce să caute pe aici? N-o înghite Oceanul Pacific?

Dacă pupăza s-ar uita în oglindă, ar vedea și ea că nu e steaua polară.

Mă întrebă unii:

— Ce mai faci?

Le răspund:

— Stau pe întineric. Privesc lucefieri țigării lunecînd pe geamuri, gîndesc la lucefieri păcii...

Cînd vor răsări, cînd nu vor mai apune?

Într-un tîrziu, unul dintre oaspeți ne trezește la realitate:

— „Sculaiți ai muncii proletari!”... exclamă el.

L-am obosit destul pe maestru.

La plocare, foarte obosit în adevăr, încă binevoitor totuși, obesia mesajului său de muncitor al risului îi revine, o dată cu acea grimasă de neliniște și nedumerire, de candoare lovită și rană necicatrizată, care concretizează parcă un „gînd final”.

Prieteneste, confidențial, cu privirea numai pe jumătate întoarsă spre noi, ne încredințează secretul și tulburarea sa:

— Sculați ai muncii proletari?...

Pentru masele largi, ieri eram ținut în întineric. Azi abia încep să fii cunoscut. Mîine?

E greu să spui Bacovia.

Lăcustele

de PANOS D. PANAGOPULOS

Ilustrație de Tia PELTZ

Scritorul grec Panos D. Panagopulos s-a născut în localitatea Xilocastron din regiunea Corintia, în anul 1875. El și-a început activitatea publicistică scriind două studii. Primul, intitulat „Despre Limbă”, a apărut în anul 1903; iar al doilea, „Elemente de pedagogie”, în 1904. Pe lângă activitatea lui pe plan pedagogic, care l-a atras în mod deosebit — Panagopulos a fost inspector în învățământul primar — el și-a consacrat talentul său literaturii. Cunoscând bine viața, și în special viața țăranilor asupriți și exploatați, Panagopulos a scris multe schițe și nuvele pline de umor și ficitivitor. În care a descris moravurile societății în care a trăit, satirizând fenomene negative. Multe dintre operele lui inspirate din viața țăranilor au apărut sub titlul „Povești de la țară” în „Almanahul Național”, editat de C. Scocos, pentru care le-a scris în mod special. Din acestea face parte și schița „Lăcustele”, în care scriitorul satirizează misticismul religios și demască pe profitorii înapoierii țăranimii. Schița a apărut în anul 1908.

În acel an toate relele din lume căzuseră asupra satului nostru. Când stafidele erau pe arii, ploaia, iar atunci când trebuia să însămânțăm dogorea soarele. Viermii, filoxera, cămătarii, sărăcia, gîlceava, toate își dăduseră înfilnire la noi. Și, colac peste pupază, ca să nu ne lipsească nimic, s-au mai abătut asupra noastră și lăcustele. Adică, nici măcar nu s-au abătut: le-a născut locul nostru. Erau băștinase. Vara trecută, veniseră puține și degeraseră o dată cu primul frig, lăsându-ne în schimb moștenire ouăle lor, de pe urma cărora tot ținutul nostru se umpluse de lăcuste. Trebuia să le stîrpim cît timp erau mici, altfel ne-ar fi scos ochii.

Lucrul nu era greu de realizat: cu puțină apă și nici urmă n-ar mai fi rămas. Așa că, duminică, după terminarea slujbei, în timp ce ședeam cu toții pe lavița din fața bisericii, în așteptarea colivelor, le-am spus celor bătrîni:

— Decît să stăm cu mîinile în sîn, mai bine am lupta împotriva nenorocirii ce ne-a năpăstuit. Să strîngem bani de la toată lumea din sat — nici nu trebuie prea mult — și să cumpărăm niște păcură cu care să stîrpim lăcustele acuma, cînd mai sînt mici. Altfel, după ce-or crește, cu greu o să mai putem scăpa de ele.

— Ce ne tot cînti de păcură, măi? a strigat moș Zlatan, un om cu frica lui Dumnezeu, vestit pentru lungile sale mătănii din fața icoanelor. — Aducem poimîine moaștele sfîntului Ioan, de la mănăstirea sf. Vlasie, și-ai să vezi cum se duc lăcustele pe pustii!

— Oasele sf. Ioan, i-am spus eu, is bune și sfinte, dar... tot păcura mi se pare mai bună.

— Sigur — se răsti cu mînie moș Zlatan — așa sînteți voi, cei cu cartel! Nu țineți post nici miercuri, nici vineri, pe la biserică nu dați... D-ai și Dumnezeu ne lasă în grija satanei! Ce să-i răspund? El avea dreptate. Și-l avea și pe Dumnezeu de partea lui!...

Zilele treceau și lăcustele creșteau. În cele din urmă dacă am văzut că nu mai aveam încotro, m-am hotărît să aduc moaștele sfîntului Ioan; nu atît ca să omoare lăcustele, cît pentru a-i convinge pe oameni de rătăcirea lor. Numai așa, vrînd-nevrînd, vor fi siliți să recurgă și la păcură...

★

Mănăstirea sf. Vlasie era tocmai sus, pe munte, la opt ore de drum. Am încălecat așadar pe catîr, într-o dîmîneață, și, după ce am străbătut munți, văgăuni și păduri, am sosit pe înserat la mănăstire. Vreo zece călugări, bine hrăniți, zdraveni ca brazii din jur, se bucurau de un trai liniștit, în locul acela frumos. Mi-am petrecut noaptea acolo și am aflat că duminica viitoare vor fi scoase la licitație moaștele sf.

Ioan, iar călugărul care le va primi va sosi marți sau miercuri în satul nostru.

— Dar de ce vor fi scoase la licitație? am întrebat. Nu sînt cumva sechestrare?

— Nu, mi-a răspuns starețul, le scoatem la licitație în folosul mănăstirii. Călugărul care va da mai mult, timp de un an va lua moaștele pe socoteala lui și le va purta prin sate. Și ce scoate e cîștigul lui.

— Cum? Iese vreun cîștig de pe urma lor?

— Hmm!... după împrejurări. Dacă e norocos și o să fie în regiune boli sau secetă, atunci face afaceri frumoase. Mai ales acum, de cînd a apărut o nouă boală la vii, filoxera, cîștigurile-s mai multe... Dar și concurența e mai mare!...

— Și spune-mi, sfînte părinte, sînt multe moaște aci?

— Pentru bolile mari, pentru secetă, lăcuste, și viermi, sînt cele două coapse ale sf. Ioan — fie harul cu noi toți — și capul sf. Trifon, să ne fie într-ajutor. Pentru deochiat este degetul cel mic al sf. Pahumie. Pentru piedici și greutate în afaceri avem fire din barba cuviosului nostru părinte Onufrie; iar pentru vin — ca să nu se oțetească — două mărgelile din mătăniile cuviosului nostru părinte Pafnutie.

★

A doua zi dîmîneață, mi-am luat rămas bun de la sfînții părinți, le-am dat zece drahme arună pentru sfintele moaște și m-am întors în sat. Duminică, preotul Meletis, după ce a terminat de citit evanghelia, a vorbit despre călătoria mea și le-a spus oamenilor că marți sau miercuri, cînd vor auzi clopotul, să vină în fugă cu toții la biserică, pentru că se va face o procesiune. Nu-i nevoie să vă mai spun că zelul meu a mulțumit tot satul și că, dacă aș fi fost iubitor de glorie, aș fi putut ajunge și primar.

Miercuri după-amiază, niște sunete sălbatice de clopot au tulburat liniștea mormîntală a satului. Am înțeles că sosise călugărul adu-

cător al sfințelor moaște. Când am ajuns la biserică, erau adunați acolo toți sătenii, cu femei și copii, și îndată am pornit în procesiune! În față, murmurând, mergeau călugărul și preotul Meletis, iar în urma lor, cu capetele descoperite, urmam noi, sătenii. Când am ajuns la câmpul înnegrit de lăcuste, călugărul a citit cele mai puternice rugăciuni pentru izgonirea răului și a împrăștiat aghiazmă în dreapta și în stînga. Apoi a plimbat și nelipsitul taler, peste care monedele picau ca ploaia.

— Sfinte părinte, — i-am spus cînd a ajuns în sat — te rog mult să nu pleci astă-seară. Rămii pînă mîine dimineață, că poate va mai fi nevoie să faci o șfeștanie sau poate altceva. Urmăream un scop precis.

— Cu plăcere, cu plăcere! a consimțit el, adulmecînd probabil mirosul altor piese de un franc.

A doua zi dimineață nici nu m-am mai dus la câmp. Eram sigur că nici o lăcustă nu murise. Acum era rîndul meu să adun satul. Am alergat așadar la biserică și cu mînie, dar

totodată cu bucurie, am început să trag clopotul. Cît ai zice pește, toți erau acolo, în cap cu călugărul și cu preotul Meletis.

— Vezi, sfinte părinte, i-am spus, că lăcustele sînt tot la locul lor? Cum de nu le-au nimic moaștele?

— Ai dreptate, fiul meu, — mi-a răspuns el. — Dar știți ce se întîmplă? În satul vecin se află părintele Artemis cu capul sf. Trifon — fi v-ar într-ajutor — și ieri a citit și dînsul o rugăciune împotriva lăcustelor; se pare, deci, că lăcustele voastre au plecat, numai că în locul lor au venit lăcustele din satul celălalt.

Nesfîrșite mai sînt șiretlicurile călugărilor!...

★

Mi-a venit atunci o idee diabolică. „N-o să-ți meargă, călugăre puturos! mi-am zis în sinea mea. Lasă, că-ți arăt eu ție!“

— Ați auzit? — le-am spus sătenilor. — Părintele Arsenie are dreptate. După-masă trebuie să facem altă procesiune și să ne arătăm mai darnici. Să îmbrăcăm în aur sfințele moaște.

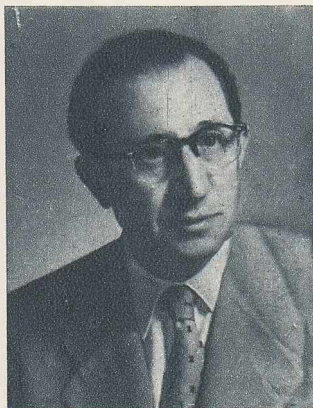
PENTRU PRIETENIA NOASTRĂ

de Minas GALEOS

Avocat pe lângă Curtea de Casatie din Atena

Am sosit la București, în ajun de mare sărbătoare. Gara de Nord, îmbrăcată în haină festivă, m-a întâmpinat cu panouri, flori și jîlfiit de steaguri, vestindu-mă de la bun început că am pășit pe pămîntul Romîniei în pragul unei zile deosebite, cînd urma să se aniverseze pentru a 12-a oară eliberarea de sub jugul fascist. A doua zi am asistat, cu sufletul plin de emoție, la manifestația entuziastă care a avut loc. După impresionanta paradă militară, am văzut defilînd coloane de oameni pașnici, cu cîntecele pe buze, plini de voie bună, exprimînd întreaga bucurie de a fi liberi.

Vizita mea în Romînia a mai coincis cu un eveniment important: încheierea acordului privitor la restabilirea relațiilor diplomatice cu Grecia. Era vorba de reluarea legăturilor dintre patria mea și o țară pe care începusem să o îndrăgesc, în scurtul timp pe care-l petrecusem în ospetie. Nu putea să nu mă bucure o asemenea veste! Am fost profund impresionat văzînd cu cită sinceritate și-au exprimat via satisfacție cei din jurul meu, cînd au aflat această știre. Mi-am dat seama, o dată mai mult, cît de puternică e dorința poporului romîn de a dezvolta relații de prietenie cu toate popoarele lumii. Vreau să-i asigur pe prietenii romîni că aceleași sentimente nutresc și grecii față de ei. Căci poporul meu caută acum să se orienteze, cu mai multă vigoare, spre politica de coexistență pașnică cu toate statele, politică promovată de Uniunea Sovietică și de țările lagărului socialist. De poporul romîn, pe noi, grecii, ne apropie un trecut de lupte cu țelul comun al dezrobirii de sub jugul otoman. Anul 1821,

Minas Galeos

cînd Tudor, ajutat de Eteria, a pornit răscoala, marchează legături peste care s-a așternut doar colbul anilor, dar nu și uitarea. Compatrioții mei, care cunosc istoria mării răscoale, s-au întrebă, nu o dată, indiferent de concepțiile lor politice, de ce statul lor nu are relații diplomatice cu Romînia, cînd este știut că de-a lungul anilor nu a existat nici un diferend între cele două țări. Acum Grecia a restabilit relațiile cu toți vecinii ei din nord, în afară de Albania. Sînt sigur, însă, că în curînd vor fi reluate legăturile și cu poporul albanez, pe care noi l-am considerat întotdeauna frate.

Poporul grec a întâmpinat cu multă încredere și satisfacție restabilirea legăturilor cu U.R.S.S. și cu țările de democrație populară, căci, judecînd cu maturitate politică, și-a dat seama cît de folositoare îi este dezvoltarea relațiilor economice pe baza unei egalități depline și a avantajului reciproc. El vede acum consolidîndu-se pacea în Balcani și își aduce contribuția sa pe această cale la menținerea

neră păcii în lumea întregă. Relațiile comerciale, încheiate pe principii ce tind să ducă la prosperitatea țărilor participante, sînt cele mai favorabile și pentru Grecia.

Acum, în schimbul produselor sale, țara mea va importa din statele socialiste petrol, cărbune și cerealele de care are nevoie, în condiții mult mai bune decît cele oferite de S.U.A. Pe de altă parte, întreținerea unor legături prietenești cu popoarele balcanice face imposibilă intervenția țărilor imperialiste în viața noastră politică și zădărnicește orice încercare de a semăna disensiuni de pe urma cărora să tragă foloase. Cu atît mai mult se poate aprecia deci însemnătatea vitală a restabilirii legăturilor dintre Grecia și lumea socialistă.

În timpul vizitei făcute în Romînia nouă, am avut prilejul să admir nu numai frumusețile acestei țări, dar și progresele pe care le-a înregistrat pe drumul construirii socialismului. Oamenii și-au cucerit o viață nouă, cu totul alta decît cea de ieri, și se îndreaptă cu pași mari pe drumul unor noi cuceriri. Nu este vorba numai de victoriile lor pe plan industrial și agricol, ci și de condițiile noi de muncă, de grija statului pentru sănătatea lor, de nivelul de trai tot mai ridicat al poporului. Am întîlnit muncitori pe litoralul Mării Negre și în stațiunile elegante de la munte; i-am văzut petrecîndu-și zilele de odihnă în hoteluri și vile în care altădată nici nu ar fi visat că vor locui. Sînt convins că oamenii entuziaști, plini de avînt și de hotărîre, pe care i-am cunoscut în această țară atît de ospitalieră, vor atinge în scurt timp culmi și mai înalte, în urcarea lor spre socialism.

și atunci fiți siguri că nici picior de lăcustă n-are să mai rămîna...

— Așa, așa! a încuviințat călugărul. Harul sfințului Ioan este mare!

Și-și frecă mîinile de mulțumire.

Așa că după-masă s-a repetat procesiunea și talerul s-a întors și mai greu la călugăr. Cînd ne-am înapoiat în sat, m-am apropiat de sfințul părinte și i-am spus:

— Părinte Arsenie, te rog mult să cinstești deseară și modestul meu cămin. Mare îmi va fi bucuria, dacă ne vei binecuvînta masa de seară.

— Cu multă plăcere, fiul meu.

După ce am îndepărtat din casă tot ce era feminin și neutru, am mers la casa preotului Meletis și l-am luat pe părintele Arsenie. Doi pui la cuptor, niște telomea grasă și piine caldă au fost masa noastră de seară. În casa noastră nefiind nimeni mare băutor, avem totdeauna vin de patru sau chiar de cinci ani vechime. Am pus, deci, pe masă un vin care după trei pahare te doboară, oricine ai fi, chiar și călugăr.

— Binecuvîntează, părinte!

— Mîncă-vor săracii și se vor sătura.

Mi-am făcut și eu cruce și l-am rugat pe Dumnezeu să mă ierte că mîinile cu un călugăr.

— Și vinul veselește inima omului, sfinte părinte! Eviva! i-am spus și i-am dat prima doză.

— Dar asta-i nectar curat! a spus el și a d t paharul pe gît.

— Îl păstrez înadins, părinte, pentru musfirii aleși.

Și din nou i-am umplut paharul.

O dată cu cel de al patrulea pahar, ochii călugărului începură să sticlească și barba să-i fluture.

— Trebuie să-l dau gata. I-am turnat și al cincilea pahar. Atunci și-a lăsat capul într-o parte și și-a dat „duhul.“

L-am săltat cu greu și, ținîndu-l de subsuori, l-am condus în camera de alături, unde s-a prăbușit cu toată greutatea pe patul dinaintea pregătit. După puțină vreme în camera răsună o șofrală de parcă se trăgeau lanțuri pe o corabie.

M-am apropiat atunci cu curaj, i-am deschiel antireul și i-am scos din buzunar portofelul. Am numărat 286 drahme. Atît ne costaseră cele două procesiuni. Drahmele le-am băgat în buzunarul meu, iar în portofelul călugărului: următorul bilet:

Sfinte părinte Arsenie!

De mulți ani, cu ajutorul sfințelor mele moaște nimicivi lăcuste, lecuiți orice boală și suferință, schimbați legile naturii și vă îngrășați de pe urma ostentelor mele. Fîna acum, în schimbul nenumeratelor mele servicii nu mi-ați oferit decît searbede cîntări de psalmi, cîteva picături de untdelemn, niște lumînări subțirele și fum de lămîie. M-am pliticit să tot viețuiesc în deșert, hrănindu-mă cu lăcuste și miere de viespi și acoperindu-mi goliciunea cu țesături din par de cămilă: m-am hotărît să intru și eu în lume unde, după cum aud, multe lucruri pe care nici nu le visam pe vremea năstră s-au înlăptuit și au devenit obișnuite pînă și vouă călugărilor. Pentru a putea dobîndi însă o înfățișare cuvincioasă se cere cheltuială însemnată. Știi că din încesările reprezentației unei comedii, un procent oarecare se cuvine și autorului. Consider, deci, că procentele atîtor comedii, reprezentate pe socoteala mea, nu înseamnă mai puțin decît 286 drahme, pe care astăzi mi le însușesc cu mîna mea proprie. Orice răzvrătire din partea ta e inutilă, fiindcă înțeleg să mă folosesc de drepturile mele. Iar dacă, împotriva așteptărilor, te vei adresa poliției, începînd de astăzi voi ridica puterea făcătoare de minuni a moaștelor mele, lăsînd-o pe seama capului sf. Trifon.

Harul domnului și mîntuitorului nostru Isus Hristos să fie cu noi toți.

Sfîntul Ioan

★

A doua zi dimineață, copleșit de rușine, părintele Arsenie și-a luat rămas bun. I-am sărutat mîna și s-a dus sănătos. Cu cele 286 drahme am cumpărat păcură și în felul acesta sf. Ioan și-a făcut minunea. Căci de lăcustă nici urmă n-a mai rămas...

În romînește de I. HALIANIS

Discuție

de Manfred WINKLER
scriitor german din R.P.R.

În tramvai. Două „doamne“ discută cu înflăcărare, neluând în seamă zecile de urechi care ascultă fără să vrea. Discuția a ajuns la un punct culminant, ceea ce o face pe doamna cea grasă să exclame:

— Ce vorbești?! Nemaipomenit, colosal!...

— Și asta încă nu-i nimic, continuă prima.

Cum, asta nu-i nimic? Dar maiauzit! zice cealaltă, îmbujorându-se.

Prima:

— Știi... și deodată am auzit...

— Ce, ce?!

— ...că a luat în mână un cuțit (sau așa ceva) și a urlat îngrozitor: „ești o...”

— O... ce? ține să știe cu orice preț cealaltă.

— Știi... O... Cum să-ți spun? ... Dar, dragă doamnă Mülle, așa ceva nu se poate exprima... Vai! Închipește-ți și singură...

— Tt...tt... face doamna Mülle, tuguindu-și buzele. Groaznic!...

— Să recunoaștem, însă, că el avea dreptate, continuă prima. Când o cauți, e fardată. Și fumează... ca un bărbat. Unde se pomeneau pe vremea noastră asemenea apucături? Oamenii erau parcă mai morali, mai... Casa, copiii și soțul... Asta ne era cercul în care ne învîrteam, în care începea și se sfîrșea toată viața noastră.

— Ehe!... Pe vremea noastră! ...oftează cu nostalgie doamna

Mülle. Apoi, se uită cu atîta stăruință la mine de parcă ar dori să-i confirm spusele.

Discuția celor două femei, care se află acum în centrul atenției generale, atinge... culmi nebănuite... Tot vagonul de tramvai este numai urechi.

— Știi ce-a urmat, dragă doamnă Mülle?

— De unde să știu, doamnă Hopfe? Abia aștept să aflu. Simt că plesnesc de curiozitate... Spune o dată!... Foarte interesant, foarte dramatic!...

— Dramatic? O, de loc, răspunde oarecum blazată doamna Hopfe și continuă: ahlă, doamnă Mülle, că ea nu s-a speriat de loc. Dimpotrivă. I-a răspuns cu destulă răceală și calm că asemenea scene n-o mai impresionează și că, decît așa viață, mai bine divorțează...

Doamna Mülle holbează ochii și abia șoptește...

— Divorț? Ea cere divorțul? E cu puțință, doamnă Hopfe?

— Așa precum îți spun! — răspunde aceasta cam de sus și plină de sine.

— Și el... el, ce-a făcut?

— El? A început să urle de zbirniiau paharele pe masă. Apoi, deodată, s-a liniștit. A urmat o liniște de mormînt...

Doamna Mülle își pierde răsuflarea. Își revine după aceea și biuguie:

— Ca într-un roman de aventuri: a înjunghiat-o! Sărmana!...

— Aș, de unde! — răspunde rece doamna Hopfe. Am mai auzit doar niște plîsete înăbușite și apoi vocea soțului care-și implora soția... După aceea nimic.

Doamna Mülle rămîne cu gura căscată. Se vede că fusese privată de o mare plăcere. Ochii ei mărturisesc o grea decepție. Încearcă să mai scoată măcar o vorbă care să-i întretină, cît de cît, starea de mai înainte. Imploră:

— Chiar așa, doamna Hopfe? Asta a fost chiar tot?...

Doamna Hopfe răspunde fără îndurare, cu un ton plin de energie:

— Da, asta a fost tot. din păcate. Și adaugă: Dar întîmplarea aceasta mi-a întărit părerea ce mi-am format-o despre timpurile

de azi. Mă gîndesc adesea la vremurile tinereții noastre. Cîtă deosebire. Ehe!... ca de la cer la pămînt!...

Doamna Mülle roșește puțin și, izbutind să-și înfrîngă decepția încercată, adaugă și ea un oftat după vremurile tinereții de mult depășite:

— Da, da, alt fel era pe vremea noastră. Ții minte balurile noastre? Ehe, pe atunci bărbații erau bărbați, femeile — femei!... Noi ne-am trăit frumos tinerețea, cinstit!... Apoi ne-am căsătorit. Noi ne-am măritat cam în același timp, nu-i așa, doamnă Hopfe?

Doamna Hopfe se gîndește o clipă și apoi rostește, așa, ca într-o doară:

— Da, da, în același timp. Îți tin bine minte pe răposatul soțului dimitale. A fost un om de ispravă... Avea un prieten... Ofițer, după cîte îmi amintesc... Frumos bărbat, nu-i așa, doamnă Mülle?

Roșeața de adineauri de pe obrajii doamnei Mülle capătă tonalități mai aprinse, dar nu răspunde la întrebare. Vorbind cu un ton în care plutește puțină asprime, își deapănă și ea o... amintire:

— Am fost la nunta dimitale... Era în ianuarie... Ce nuntă frumoasă... Ce petrecere!... Apoi, în același an, ai născut primul copil... Era în mai, în luna florilor... Minunat copil. Și ce mîndră erai de el! Aveai și cu ce te mîndri. Nici n-am văzut copil mai frumos!...

Vocea doamnei Mülle devine din ce în ce mai mieroasă, iar ultimele cuvinte, boabe de dulceață...

Chipul doamnei Hopfe pare acum îmbălsămat. Se ridică de pe scaun și spune grav:

— Cobor la prima stație.

— Și eu, zice doamna Mülle al cărei glas este catifelat ca petalele de trandafiri.

Își adună grăsimile de pe scaun, în vreme ce doamna Hopfe, lungă și uscată creangă, se îndreaptă spre ușă.

Coborîră amîndouă, în vreme ce noi, ceilalți care continuam călătoria, regretam că această interesantă discuție avusese un sfîrșit atît de brusc...

NEGLIJENȚĂ CONDAMNABILĂ

Pentru prezent și posteritate, amintirea lui Calistrat Hogas, scriitorul care a descris cu atîta farmec minunatele priveliști ale munților Neamțului, este păstrată și prin casa-muzeu de la Piatra-Neamț. De anul trecut au început lucrările de restaurare a casei, care pe vremuri fusese chiar locuința scriitorului. Dar lucrările au fost abandonate și tot utilajul folosit la început zace în curtea din față, iar ceea ce a fost făcut pînă acum s-a degradat. Astfel, sumele investite de către Ministerul Culturii s-au risipit fără folos, iar lucrarea sistează fiindcă n-au fost alocate fondurile pentru terminare.

Nu cred și sper că nici Ministerul Culturii nu crede, că în acest fel se poate cănsi amintirea clasicii literaturii noastre.

Ion DINU-VION.

Str. Lizaanu 22-24, București

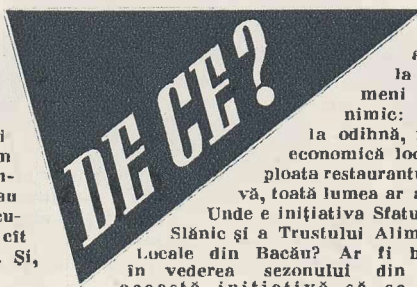
UNDE E INIȚIATIVA ?

Mai vîrstnicii care au avut prilejul să viziteze Slănicul Moldovei, înainte cu ani, își amintesc poate de unul dintre cele mai pitorești colțuri ale stațiunii: „Cascada”. Aci, la marginea stîncilor negre

peste care Slănicul se rostogolește în spume, în mijlocul unei poienite de brazi, este o clădire în care totdeauna a funcționat un restaurant vestit prin vinurile, mititeii și lăutarii săi, ca și prin prețurile „pipărate”. Antreprenorii capitaliști știau să folosească pitorescul locului pentru a atrage aci cît mai mulți vilegiaturişti. Și, rog să mă credeți, făceau afaceri foarte bune!...

Iată însă că acest restaurant, care atrăgea pe vremuri atîta lume, se transformă încetul cu încetul într-o cocloabă ruinată. Ferestre și uși nu mai există de mult, acoperișul e pe cale de a se năruși și pereții de a se surpa.

De ce? Oare oamenii muncii — căci lor le aparține astăzi această minunată stațiune — nu ar fi bucuroși ca, vara, să sîibă la dispoziție un restaurant,

Intr-o atît de pitorească

ăsezare ca cea de la „Cascadă”? Ni-

meni nu ar pierde

nicic: nici cei veniți

la odihnă, nici organizația economică locală care ar

exploata restaurantul. Ba, dimpotrivă, toată lumea ar avea de cîștigat.

Unde e inițiativa Sfatului popular din

Slănic și a Trustului Alimentației Publice Locale din Bacău? Ar fi bine ca măcar

în vederea sezonului din vara viitoare această inițiativă să se... dezlănțuie.

V. S.

Ruinele restaurantului de pe vremuri.

TRENUL 103

M-am luat după ultimul „Orariu al trenurilor” ce vin și pleacă din București (format mic) și, dacă nu săream la timp din trenul 103, aș fi plătit o amendă strânică.

Pornisem cu trenul spre Timișoara, după ce m-am informat „precis” din mai sus amintitul orariu că pot călători (posed abonament pe C.F.R.) cu un tren accelerat fără locuri rezervate.

Acum, după ce am scăpat teafăr, adică și cu picioarele întregi și fără amendă, stau și reflectez la bieții călători care o pot păți ca și mine. De aceea mă grăbesc să le viu în ajutor cu aceste cîteva rînduri menite să completeze o neglijență a celor ce editează „Orariile” C.F.R.: trenul 103 cu plecarea din București Nord la ora 8 este un tren cu locuri rezervate, așa cum scrie în „Orariul mare” — Oficiul C.F.R., cum i se zice — și nu cum dezinformează „Orariul mic”, editat tot de C.F.R. pentru uzul tuturor călătorilor. Notați-vă, pentru a vă cumpăra la timp tichetul, dacă intenționați să călătoriți cu trenul nr. 103. Numai astfel scăpați de riscul de a fi amendat sau de a fi nevoit de a sări din tren, așa cum am făcut eu.

F. U.

KU-KLUX-KLAN-UL LA WASHINGTON

de Stetson KENNEDY
scriitor american

Ku Klux-Klan-ul, faimoasa organizație fascistă americană, a făcut să se vorbească din nou despre ea. După cum a relatat presa, klanistii au aprins iar crucile în fața caselor din Washington în care locuiesc Earl Warren, prim judecător la Curtea Supremă a Statelor Unite, și Felix Frankfurter, judecător la Curtea Supremă. Crucile aprinse simbolizează tradiționalul avertisment al Klan-ului.

Dacă acest avertisment nu dă rezultatele scontate, el este de obicei urmat de acte teroriste mai violente. În cazul de față scopul urmărit e limpede: Ku-Klux-Klan-ul încearcă să împiedice înalta Curte de a aplica deciziile sale împotriva segregăției în școli; o dată cu începerea noului an școlar. Și aceasta cu toate că însăși Curtea n-a dat dovadă de prea multă inițiativă în aplicarea propriilor sale decizii luate acum doi ani; marea masă a copiilor albi și negri a continuat și continuă să învețe în școli sep rate.

Poporul negru își manifestă însă hotărârea de a-și apăra drepturile și de aceea crucile aprinse în Washington sînt destinate de Klan să-i intimideze mai mult pe negri din America, decît Curtea Supremă. Dar negrii nu s-au inclinat niciodată înaintea crucilor Klan-ului și n-au de gînd să o facă nici acum. De vreme ce autoritățile din Washington sînt tari de ureche cînd e vorba de cererile negrilor cu privire la aplicarea Legii Drepturilor, poporul negru se apără el însuși, strîngîndu-și rîndurile alături de frații săi albi din mișcarea muncitorească și progresistă, pentru a împiedica noul val de acte teroriste ale Klan-ului.

În numărul 7 din anul acesta „Flacăra” a publicat primul capitol al cărții „Am făcut parte din Ku-Klux-Klan” de scriitorul american Stetson Kennedy, care a intrat în această organizație pentru a strînge dovezi împotriva ei.

Acum, în lumina recentelor ruguri de cruce din Washington și în perspectiva unor noi acte teroriste ale Ku-Klux-Klan-ului, „Flacăra” prezintă alt capitol din cronică lui Kennedy. Acest capitol intitulat „Ku-Klux-Klan-ul la Washington” a fost cenzurat din cartea lui Kennedy publicată în S.U.A. și Anglia. Motivul nu e greu de înțeles: dezvăluirile pe care le face scriitorul american luminează necruțător multe unghere întunecate ale politicii americane de ieri și de azi.

Ascultă, ai văzut asta? — mă întrebă soția mea, uimită.
Ne luam tocmai micul dejun, în apartamentul nostru din New York. Ea era cufundată în lectura ziarului de săptămîna trecută și scotea tălăsurile pentru dosarele mele.

— Ce să văd? — o întrebai la rîndu-mi.

— Stai să-ți citesc: „Orașul Jersey. Preotul Alton M. Young, care a fost timp de peste 30 de ani „Capelanul Național” al ligii anticatolice a Ku-Klux-Klan-ului și predicator al secțiunii ultraprotestante a Bisericii Focului, s-a convertit la catolicism — convertire consfințită de preotul Michael Sullivan, la biserica Bunului Păstor. Ambii au refuzat să facă declarații asupra acestei convertiri fără precedent.”

— Mii de tunete! — strigai eu. De cînd e ziarul?

— Lucrurile s-au petrecut acum cinci zile.

— Dă-l încoace — spusei eu. Și o zbughii pe ușă, îndesînd ziarul în buzunarul de la haină.

— Noroc bun! — strigă soția mea, fără să mă mai întrebe unde mă duc, și continuă cu tăiatul ziarelor.

Am pornit cu mașina prin Tunelul Olandez pe celălalt mal al fluviului Hudson, spre Jersey. Primul drum l-am făcut la biserică. Părintele Sullivan nu era acolo.

— De ce doriți să-l vedeți pe domnul Young?

— mă întrebă un om de serviciu, cu o privire hănuitoare.

— Scriu o carte în care demasc Ku-Klux-Klan-ul și m-am gîndit că n-ar strica să cuprindă și episodul convertirii pastorului Young și după o clipă de gîndire, adăugai: E o întimplare care face gîndul bisericii.

— Desigur — fu el de acord. Dar, vă dați seama că trebuie să-l apărăm pe domnul Young de reporterii și de oamenii Klan-ului. O să va spun îndată unde locuiește.

Ajungînd la modesta casă de la adresa indicată, am bătut în ușă.

— Cine v-a trimis? — mă întrebă o femeie, aruncîndu-mi o privire sfredelitoare.

— Vin de-a dreptul de la biserică — îi răspunsei.

— Atunci e-n regulă — spuse ea. Intrați.

Mă petrecu print-un coridor, pînă ce ajunse în fața unei uși în care ciocăni de cîteva ori și apoi o deschise. Într-un pat, zăcea un om cărunt cu ochelari și cu o expresie obosită, dar plină de bunătațe.

— Domnule Young, tînărul acesta spune că vine de la biserică.

— Intră, intră! — mă îmbie Young. Sînt sigur că nu ești ziarist și nici vreun agent al Klan-ului! Nu-i așa?

— Nu. Am citit știrea despre convertirea dumneavoastră în ziar și m-am gîndit că veți

voi, poate să-mi dați o mîna de ajutor: scriu o carte în care demasc Klan-ul.

— Și cam ce ați dori să știți despre Klan? — întrebă el, prevăzător.

— Totul!

— Ei bine, ai venit la omul cel mai potrivit pentru asta! — spuse el, cu același riset blajin. Am urecat în această organizație pînă la cele mai înalte trepte posibile, în afară de aceea a „Magului Imperial”. Dar dacă nu ești decît un ziarist în căutare de povești senzaționale ieftine, nici nu vreau să stau de vorbă cu dumneata. M-au plictisit de moarte, de cînd au prins de veste că m-am convertit.

— Vreau să dau Klan-ului o lovitură ucigătoare — îl asigurai eu.

— Atunci sînt alături de dumneata! — spuse el cu căldură. Nu mai am mult de trăit. Inima mi-e foarte slăbită. Am zăcut în spital săptămîni de zile, zbătîndu-mă între viață și moarte. Singurul om din Klan, care a venit să mă vadă în tot acest timp, a fost unul care voia să-i împrumut cinci dolari.

— Și i-ați dat?

— Nu! — și ochii lui Young străluciră de indignare. Dar după aceea a venit părintele Sullivan... Acum înaintea de a-mi da sufletul, nu doresc nimic altceva decît să pot transmite un mesaj către tineretul american, îndemnîndu-l să se ferească de Klan. Klan-ul corupe orice și pe oricine vine în atingere cu el. E putred de la un capăt la celălalt! Nici acum pricep ce m-a putut împinge să am de-a face cu el. Dacă-mi voi putea răsculpăra cît de cît acest păcat, voi muri fericit!

— Ce-ați spune dacă aș aduce aici un magnetofon, ca să dictați toată povestea? — l-am întreat eu.

— Nu mi-a fost niciodată frică de microfon — răspunse el. Vorbeam zilnic la radio pentru Klan. Dar ai face bine să fii mai prevăzător...

— Ce vrei să spunei?

— Nu te-a văzut nimeni intrînd aici?

— N-am băgat de seamă — mărturisii eu.

— Aruncă-ți ochii pe fereastră și vezi dacă nu observi pe nimeni, — mă îndemnă Young. Pe trotuarul din față, la intrarea clădirii aceleiași mari.

— Văd un individ — îi spusei.

— Klavalierei! — detașamentul de acțiune al Klan-ului — rosti Young cu amărăciune. De cînd s-a răspîndit vestea, m-au pus observație și supraveghează pe toți cei care vin aici. Klan-ul se teme că am să vorbesc, că m să dau nume și că am să dezvălui crimele lor fără număr. Am primit mii de scrisori de la oamenii Klan-ului, unele cu amenințări, altele cu rugăminți. Mi-au oferit chiar și 5.000 de dolari ca să tac din gură. Același lucru și la telefon: suna zi și noapte, pînă ce i-am scos legătura. Mă pîndesc ca niște ulii, sperînd să cad mort din clipă în clipă!

— Poate că ar fi mai bine să vin mîine noapte cu aparatul — i-am propus eu. E prea mare ca să fie strecurat pe neobservate.

— E mai bine să fii cu băgare de seamă — încheie Young. Sînt o adunătură de lași, dar îi cunosc eu, vederea unui magnetofon o să-i scoată din minți. Ar fi în stare de orice.

— Dacă dumneavoastră riscați, risc și eu — i-am răspuns. Socot că e foarte important ca o asemenea relatare să fie înregistrată, astfel încît să nu i se poată tăgădui autenticitatea.

— Vino la ora șapte și voi fi pregătit — răspunse Young.

În noaptea zilei următoare, treceam din nou cu mașina prin Tunelul Olandez, avînd alături pe soția mea, iar pe bancheta din fund, magnetofonul. Ajunși în Jersey, am tras lîngă o firmă pe care stătea scris: Selwyn Boyd, notar autorizat.

— Îți plătesc onorariul dublu pentru muncă de noapte — i-am spus.

Aveam nevoie de el, nu numai ca martor la înregistrare, ci și pentru a legaliza declarația sub forma unui proces-verbal.

Notarul luă loc în spatele mașinii, lîngă aparat, și pornirăm spre casa lui Young. Hotărîsem că nu avea nici un rost să opresc mașina departe de casă, deoarece mașina trebuia să fie la îndemînă ca să ne putem urca în ea cît mai repede. La fereastra lui Young era lumină. Lîngă intrarea întunecoasă a clădirii de peste

drum am zărit nu unul, ci doi „klavaliie”. Dar n-am spus nimic, de frică să nu-l înspăimînt pe Boyd, și am cărat împreună aparatul în locuința preotului. La început Young se cam sperie de faptul că vizitatorii erau mai numeroși decît se așteptase, dar curînd se liniștii și se lăsă din nou pe perne, ca și cum i-ar fi părut bine.

— N-ar fi rău să trageți oblonul — spuse el. Astă-noapte stau de veghe în fața casei de peste drum doi oameni ai Klan-ului și dacă au să mă vadă vorbind la microfon, au să-mi trimită pe loc niște gloanțe.

În timp ce mă grăbeam să trag oblonul, Boyd începu să arunce priviri neliniștite prin odaie.

— Acum înțeleg — exclamă el. Dumneata ești omul care a rupt-o cu Klan-ul. Nu-mi place afacerea asta, prefer să rămîn în viață și mă lipsesc de onorariul vostru!

— Rămii aici — îl îndemnai eu — și-ți măresc cîștigul de la cinci, la zece dolari.

— Bine, — încuviință Boyd, după o clipă de șovăială. Dar să începem o dată și să terminăm cît mai repede!

Am întors butonul aparatului și am așteptat o clipă să se încălzească. Soția mea scoase o agendă de birou, ca să transcrie părțile mai importante, simultan cu înregistrarea lor pe bandă.

— Gata? — întrebă Young.

— Cred că putem începe acum — i-am spus, ținînd microfonul între noi.

— Cu ce să încep?

— Ar fi bine să ne spuneti mai întii numele, adresa și data cînd vorbiți, și apoi să ne povestiți cîte ceva despre activitatea dumneavoastră în legătură cu Klan-ul.

Young începu prin a arăta cine este și apoi începu să povestească...

— Am intrat în rândurile Klan-ului imediat după primul război mondial și, de atunci, nu am făcut aproape nimic altceva, decît să mă ocup de treburile Klan-ului. Am deținut propriu-zis toate funcțiile posibile în Klan-ul din New Jersey și în „Regatul” alcătuit din statele New-York, Ohio, Pennsylvania și Washington (districtul Columbia). La un moment dat, am devenit „Imperial Kludd”, cu alte cuvinte Capelan Național al Klan-ului. În fiecare an îmi cumpăram o limuzină nouă și călăream de-a lungul și de-a latul „Imperiului” vizibil”, cu un pașaport „imperial”, în scopul de a organiza Klan-ul. Primisem chiar de la căile ferate un permis pe baza căruia am călătorit gratuit zece de mii de mile pentru afacerile Klan-ului. Aveam și un stegar, care mergea înaintea mea cu

FAPTE ȘI TÎLCURI - FAPTE ȘI TÎLCURI - FAPTE ȘI TÎLCURI

„FOSTA-I, LELE”...

de Eugen FRUNZĂ

Nimic mai ridicol decît să îei drept realitate ceea ce de mult a dispărut în cezurile trecutului. Închipuți-vă femela care, la 70 de ani, s-ar purta în rochiță „cloche”, peste genunchi, și cu fundulițe în păr, crezîndu-se încă la vîrstă primelor suspine de amor. Un asemenea conflict cu realitatea ar alimenta din belșug risul trecătorilor.

Dar n-am de gînd să discut cazuri patologice izolate și fără importanță. Ridicolul își are și categoria sa istorică. El apare pe scena internațională, purtat fiind de clase și persoane pline de gravitate și competență. El devine însoțitorul lor credincios și declanșează risul continentelor.

Cine a răsfolt, cu câteva săptămîni în urmă, ziarul „Paris-Match”, a putut admira o reușită fotografică reprezentînd Canalul de Suez. O fîșie de apă, netedă și calmă, pe care lunecă în sensuri opuse două vapoare. Fotografia nu arăta mai mult. Dar explicația tipărită dedesubt completa pe un ton categoric:

„Cei 200 de piloți (aparținînd vechii „Companii” — N.R.) sînt singurii oameni din lume capabili să asigure traficul”.

Fii atenți și rețineți cugetarea: nici un alt om de pe fața pămîntului n-ar putea să asigure trecerea vaselor prin canal. Prin urmare, dacă acești 200 de piloți și-ar părăsi cumva posturile, s-a zis! Bietul Canal de Suez ar înceteni peste noapte...

Fotografia și comentariul au apărut în zilele cînd cercurile imperialiste porniseră campania de șantaj împotriva Egiptului. Ele sperau să-l oblighe la o revenire asupra naționalizării. Piloții englezi și francezi fuseseră avertizați să părăsească lucrul. Li se ofereau cu o mină obișnuite moneti, cu alta ordinele pline de amenințări. Fiește, cînd se află în joc prosperitatea unei companii de acțiun, asemenea ordine conțin, prin tradiție nescăiașa meditații asupra patriei și patriotismului, ca și ajutorul la tribunalul militar și la înaltă trădare. Încît, vrînd-nevrînd, majoritatea piloților au abandonat serviciul, sub privirile „ingrozite” (ar scrie „Paris-Match”) ale... tuturor faraonilor.

— Și pe urmă? — se va grăbi să mă întrebă vreun om căzut din lună. A încercat canalul, nu-i așa? Trebuie să fi fost un dobru general... — Pe urmă, domnul meu, s-a stîrnit un

teribil hohot de ris, iar traficul a continuat la modul cel mai propriu cu putință.

— Extraordinar! — se va uimi omul. Păi, nu scria textual...?

— Intocmai, stimabile, textual: „Cei 200 de piloți sînt singurii oameni din lume capabili să asigure traficul”.

— Atunci?!... — Atunci, imaginează-ți și dumneata: navele sînt conduse pe canal ca și înainte. Numai că piloții sînt egipteni, greci, sovietici, chinezi, iugoslavi, italieni, polonezi, romîni, germani, japonezi... Pînă și cîțiva navigatori americani, înfruntînd minia departamentului de stat, au hotărît să-și facă apariția în țara piramelor. De altfel, Egiptul e în posesia unui număr impresionant de oferte sosite de pe toate mările și oceanele. Peste 7000 de piloți sînt gata să lucreze pe traseul canalului, în pofida grandilocvenței celor de la „Paris-Match”.

Știi dumneata, stimabile domn căzut din lună, nimic nu e mai ridicol decît să îei drept realitate ceea ce de mult a dispărut în cezurile trecutului. Era o vreme cînd nimeni nu cunoștea unde izvorăște Nilul. Pe rînd, marele învățat Herodot, și Eratostene, vestitul bibliotecar din Alexandria, și Nero, împăratul singeros, și lezuiți din Portugalia, și alții alți călători neastîmpărați căutarea zadarnic să dezlege problema. Ba în vechime se mai credea cum că numai un anume tîlmăcitor al zeiței Minerva ar fi fost în posesia secretului.

Timpul însă a trecut. Și oamenii l-au dat, în sfîrșit, de urmă izvorului...

Colonaliștii mai cred și astăzi, pesemine, că toate secretele acestei lumi s-ar găsi în mîinile lor. Cumpărită eroare! El își închipuie drept prezent un trecut iremediabil pierdut. El vîd și nu cred; aud și nu cred; simt și nu cred. În jalnică lor memorie încă nu s-au întipărit, probabil, nici descoperirea izvoarelor Nilului, nici marșul spre libertate al popoarelor, în veacul douăzeci al erei noastre...

— Pe onoarea mea, încep să înțeleg — ar cugeta omul căzut din lună. S-au făcut, mi se pare, de risul Sfînxului!...

Eu însă am decupat fotografia și textul respectiv din „Paris-Match”. Le-am adăugat la colecția de umor ce o păstrez, între cartoanele unui dosar intitulat: „Fosta-i, lele...”

FAPTE ȘI TÎLCURI - FAPTE ȘI TÎLCURI - FAPTE ȘI TÎLCURI

steagul brodat special pentru mine. Vă mai pot spune că eram cunoscut sub numele de „Zurbagiu în sutană”, în toate „klavernele”¹⁾ din țară.

— Cum ați ajuns să fiți poreclit astfel? — l-am întrerupt eu.

— Totul a pornit de la „Klonvocarea Imperială”²⁾, pe care am ținut-o la Washington, continuă el, scormonind parcă prin amintiri. Cred că era în 1924. Pe vremea aceea, Klan-ul avea aproape nouă milioane de membri în cele 48 de state. Și asta nu după spusele Klan-ului; însuși „World Almanach” recunoștea aceasta.

— Spuneți-ne ceva despre Klonvocare — l-am rugat eu.

— Am defilat din zori pînă-n seară, în rînduri de cîte zece, pe bulevardul Pennsylvania, prin fața „Magului Imperial”, cocoțat pe un tron sub monumentul lui Washington —

începu Young. Era o priveliște impresionantă. Cum stăteam adunați acolo, ai fi zis că de jur-împrejur, cît puteai cuprinde cu ochiul, e un ocean de pelerine albe. După cum obișnuiam să spunem între noi, America era Ku-Klux-Klan-izată.

— Ce înseamnă asta mai precis? — întrebai eu, deși o știam prea bine.

— Asta înseamnă că Klan-ul ținea în palmă întreaga

Americă! O aveam sub control! Sau, cel puțin, o aveam în mare măsură. În ședințele secrete, pe care le-am ținut după paradă, șaptesprezece senatori și mai mulți membri ai guvernului au luat loc la tribună ca frați ai Klan-ului. Unul dintre senatori mi-a spus: „Young, Klan-ul este sortit să conducă America, dacă va avea grijă ca vestmintele-i să-i fie curate!”

— În ce fel a încercat Klan-ul să influențeze guvernul? — am întrebare eu, făcînd pe naivul.

— Nu am încercat numai, ci l-am și influențat. Un singur exemplu: am dat mita peste un milion de dolari pentru a obține, prin manevre de culise, votarea legii Johnson asupra imigrării. De aceea, se poate spune că Klan-ul a stabilit politica țării noastre în problema imigrării, oprînd imigrația oamenilor de culoare și favorizînd pe cei din nordul Europei. Și această politică continuă să fie aplicată din plin în zilele noastre.

— Dar care era situația în guvernele diferitelor state?

— Pe vremea aceea, aveam șase oameni ai Klan-ului instalați în posturi de guvernatori și controlam Adunările legislative în și mai multe state. Dar începuseră să vă povestească cum am ajuns să fiu poreclit „Zurbagiu în sutană”. Asta s-a întîmplat la Klonvocarea despre care vă vorbeam. Doctorul Hiram Evans, care era pe atunci „Mag”, m-a poftit să rostesc rugăciunea, în calitate de „Capelan Național”. După ce am terminat, mi s-a adresat astfel: „Frate capelan, judecînd după felul cum strigi, s-ar părea că îl socoți pe Dumnezeu cam tare de ureche!” Vorbele astea m-au infuriat atît de mult, încît am apucat o frapleră în care se afla o sticlă cu apă pusă la gheață și i-am aruncat-o în obraz, cu gheață cu tot: „Asta trebuie să o știi dumneata mai bine din moment ce trăiești așa de aproape de el!” i-am strigat eu. Atunci toți frații au izbucnit în hohote, încît „Magul” a fost nevoit să ridă laolaltă cu ei.

(Continuare în numărul pîitor)

¹⁾ Klaverne — organizații inferioare ale Klan-ului.

²⁾ Klonvocare Imperială — Congresul Ku-Klux-istilor.

Ca și la Uzinele „Progresul”-Brăila, la cazangerie și forje, cupoanele de materiale nu se mai retopesc. Din ele se decupează capete pentru țevi.

blicității, sînt raportate în ședințe: „Tovarăși, pe luna sau în trimestrul cutare am realizat economii în valoare de...”

Modul acesta de raportare, cu toată autenticitatea datelor, are totuși, într-un anumit fel, o rezonanță palidă. Muncind fiecare în parte, pentru a-și trimite rodul muncii în matca largă a întregului colectiv, oamenii găsesc pînă la sfîrșit rezultatul muncii lor însemnat printr-o cifră abstractă: economii în lei...

Nu e rău nici așa. Muncitorii nu sînt copii ca să nu întrevadă în dosul unei cifre calitatea concretă pe care aceasta o reprezintă. Dar cei de la „Progresul”-Brăila au născocit o metodă mult mai inge-

Lupta pentru economii este urcîrită pas cu pas de personalul secției de contabilitate. Utemistul Constantin Urzeală a venit s-o întrebe pe contabilă Cecilia Popescu, ce economii a realizat brigada sa pînă acum.

DIN ECONOMII

— Primii care au reluat inițiativa Uzinelor „Progresul” au fost cei de la S.N.G.-Galați. După aceea, am răspuns noi, cei de la „1 Mai”-Ploești.

Înțeleg, după zîmbetul tovarășului Vasile Georgescu, secretarul Comitetului U.T.M., că ține neapărat să pomenesc lucrul acesta. Mai departe:

— Tinerii uzinei noastre au început abia acum lupta pentru economii. Din '53 și pînă azi,

utemiștii de aci au participat mereu la reducerea prețului de cost. Iată cîteva rezultate concludente...

Și Vasile Georgescu îmi deschide un dosar plin cu hîrtii. Sînt trecute aci sute de nume de muncitori, legate de o mulțime de inovații, raționalizări, munci voluntare etc. Calcule contabilești stabilesc apoi aportul fiecărui în realizarea sumei globale pe întreprindere. Zeci de mii. Uneori, sute de mii lei. Sumele acestea sînt date pu-

Strungarul Ioana Radu arată maestrului Ștefan Crăciun cele 100 șuruburi realizate din deșeuri.

nioasă: să echivalăm economiile globale cu produse finite. Iată; „Noi, cei de la uzinele „Gheorghe Gheorghiu-Dej“-Tîrgoviște, vom realiza pînă la 7 Noiembrie, din economii, o pompă Duplex...; noi cei de la „Gheorghe Dimitrov“-Arad, două vagoane G.V...; noi de la Fabrica de rulmenți-Bîrlad, 30.000 rulmenți...“ Și așa mai departe. În felul acesta, fiecare are în față în mod concret rodul angajamentului său. În acest agregat terminat, sau în acest camion nou ce tocmai părăsește poarta întreprinderii — se află cristalizată și păticea contribuției mele.

Iată pentru ce muncitorii, inginerii și funcționarii uzinei „1 Mai“ din Ploești au găsit că e nimerit să reia metoda pomenită. Propunerea venită din partea Comitetului U.T.M. a fost discutată la început într-o ședință restrînsă, apoi pe secții, pe brigăzi, unde fiecare om și-a spus ce avea de spus despre lucrul acesta. Angajamentele și propunerile de economii au fost apoi totalizate și s-a văzut că suma obținută reprezintă echivalentul prețului de cost al unei turle de foraj de mare adîncime și al unei pompe triplex.

Imaginile alăturate au fost luate la sfîrșitul lunii octombrie, la uzina „1 Mai“ din Ploești.

† Pentru obținerea de noi economii la cuțitele de tăiat, la freze, la filiere, spirale etc., cei mai buni strungari de la forjă, Ioan Trandafirescu și Nicolae Dumitru, au organizat un schimb de experiență.

☆ Un nou număr al postului U.T.M. de control. În stînga se lipește un proaspăt articol privind economiile realizate de cîțiva tîmariști frunțași ai secției. În dreapta, o caricatură înfățișîndu-l pe tovarășul Perșinaru dormind în timpul lucrului.

Fotografii de S. STEINER

DIN TOATĂ TARA ... DIN TOATĂ TARA ... DIN TOATĂ TARA ... DIN TOATĂ TARA ...

O ÎNTÎLNIRE...

O întîlnire între șase tîneri și un grup de copii. Această scenă, plină de farmec, nu a fost „prînsă“ de aparatul fotografic, așa cum ar părea, pe aleea pavată a unui parc din Capitală.

Întîlnirea s-a petrecut departe de București, tocmai la Răcăciuni, în regiunea Bacău, în parcul gospodăriei colective de acolo.

Tinerile din fotografie, funcționare la întreprinderea economică „23 August“ din Bacău, constituite voluntar în grupă sanitară, au luat sub patronajul lor G.A.C.-ul din Răcăciuni, în dorința de a face educație sanitară colectivităților și copiilor lor din cîminul colectivelor.

De cele mai multe ori, sfaturile tinerelor sanitare sînt însoțite de mici daruri — așa cum se vede și în fotografie.

UN MEȘTER AL ARTEI POPULARE

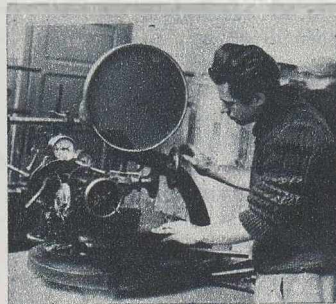
Aparatul fotografic a surprins la lucru pe un mare meșter al artei populare, bătrînul țesător în cusături înflorate Mohie Ritivoi, din Sebeșul de jos. De aproape 70 de ani, bătrînul meșter nu face altceva decît să reproducă pe pieptare de piele țesături artistice din mătase naturală; iar acum, la 83 de ani, este tot atît de căutat

pentru arta sa ca și în tinerețe. În multe sate din Țara Oltului, rețele nu se mărită pînă nu au pieptar făcut de moș Ritivoi.

Modelele țesăturilor sale sînt o copie a cîmpiei înflorate din jurul satului în care trăiește bătrînul meșter.

Fotografie de NIC. MARCU-Sibiu

UN TÎNĂR CU MULTE INOVAȚII

În registrul de evidență al inovatorilor de la Uzinele textile Buhuși, un nume înscris de multe

ori este al unui tînăr în vîrstă de 24 de ani: desenatorul tehnic Ion Adam.

Printre altele inovații destul de importante ale tînărului Ion Adam, s-au înregistrat în ultima vreme și următoarele:

Un dispozitiv pentru încărcarea și descărcarea semiautomată a centrifugii cu bucăți; folosirea unui cuplu cu șalbă pentru capătul pătrat al sulului de înfășurare de la mașina de scîmșoit cu rame care înlocuiesc înfășurarea manuală cu cea mecanică. De asemenea, la secția apretură, unde pînă nu de mult se foloseau la transportul stofelor cărucioare greoaie și incomode, astăzi se folosesc cărucioare noi, superioare celor vechi, construite după prototipul propus de Ion Adam.

Tînărul Ion Adam, avînd de data aceasta și sprijinul tatălui său, a reușit să găsească soluția pentru reducerea consumului de săbii de bătăie la războaiete de țesut de la 2.400 la 960, asigurînd astfel o economie anuală de 180.000 lei.

În momentul de față el lucrează la o nouă inovație: un aparat pentru gradarea discurilor de calcul.

În fotografie, îl vedem pe Ion Adam lucrînd la ultima sa inovație.

Trap și galop...

starea civilă. El este înscris într-un registru genealogic al crescătoriei naționale și, pentru a putea fi considerat cal pur sînge din rasa respectivă, posedă o fișă individuală foarte completă. Animalului i se stabilește cu o exactitate matematică originea — arborele său genealogic — de la bunii și străbunii lui, i se cercetează și i se înregistrează în fișă vîrsta, sănătatea, constituția, osatura, mersul, dezvoltarea corporală. Nu se neglijează nici stabilirea temperamentului și caracterului calului. Iar ca o completare, pe fișa individuală, asemeni oricărei ființe cu... acte în regulă, se lipește și o fotografie, format 6/9.

Aceste formalități de înregistrare a cailor nu trebuie înțelese cumva ca o acțiune pur birocratică venită să „îngreuneze” existența liniștită a patrupezelor, ci, dimpotrivă, ele au un rost bine definit: urmărirea îmbunătățirii rasei cailor, îmbogățirea hergheliilor noastre cu

animale sănătoase, capabile să vină, după părăsirea hipodromului, în ajutorul omului și al muncii lui.

Atlet și gimnast în același timp...

Am asistat la câteva antrenamente de pe hipodromul de trap și galop. În fiecare zi, la ora 8 dimineața, fără vreo întârziere, caii sînt scoși din grajduri, încălecați de jockey sau înhămați la șulchi...

Antrenamentul este minuțios, realizat pe o bază științifică și constituie o gimnastică funcțională care asigură o judicioasă dezvoltare a mușchilaturii, a aparatului circulator, a celui respirator, a sistemului nervos. Antrenorul, în toată activitatea sa, tinde să dea calului acea condiție fizică care să-i permită a realiza în timpul curselor maximum de randament cu minimum de efort. Pregătirea fizică variază de la cal la cal, de la cel de trap la cel de galop, de la vîrstă la vîrstă. Bunăoară, un

trăpaș de doi ani aleargă într-o cursă pînă la 1000-1600 m., în vreme ce un cal care galopează are de străbătut, la aceeași vîrstă, distanțe mai mici.

— La antrenamente—afîm de la șeful serviciului zootehnic al hipodromului, tov. Nicu Papagheorghe, — calului i se dă aceeași pregătire ca și unui atlet sau gimnast, fiindcă și el, la fel ca și acești sportivi, trebuie să fie în timpul probelor oficiale și suplu, și rezistent, și rapid. În același timp — completează interlocutorul — antrenamentele au în vedere un fapt deosebit de important și anume că hipodromul este o instituție zootehnică, în care căreia caii sînt supuși unor pregătiri științifice menite să ofere posibilitatea verificării valorilor lor, a aptitudinilor lor în probe și a stabilirii pentru fiecare cal în parte a celei mai bune destinații.

Și nu numai din vorbele zootehnicianului, ci și din urmărirea antrenamentelor zilnice, am putut remarca dragostea, grija de fiecare clipă pentru cai...

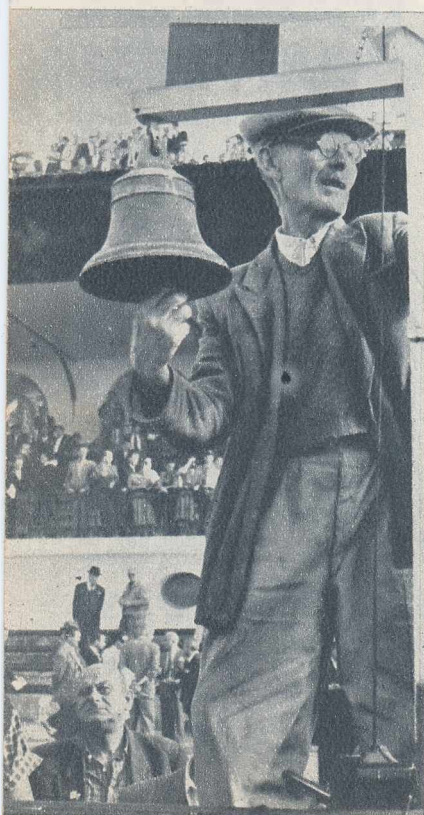
„Menu fix”

Este știut de toți. „Menuul fix” de la restaurant nu și-a cîștigat cea mai bună reputație. Există și o explicație: meniul este fix pentru că fixe sînt și preparatele... Dacă însă calul ar putea, atunci, desigur, ne-ar convinge că trebuie să ne schimbăm părerea pe care o avem despre meniul fix. Bineînțeles, patrupezelor ne-ar atrage atenția să nu neglijăm deosebita gustul nostru și preferințele sale... culinare.

Meniul fix al cailor de la hipodromul Băneasa conține toate elementele necesare unei bune dezvoltări a animalelor și posibilităților de suportare cu succes a eforturilor cerute. Și încă un amănunt de care se ține seama în alimentație: calul de curse trebuie să aibă un stomac mic, care să nu fie o povară în timpul alergării. De aceea, în timpul unei zile, i se oferă drept hrană un volum redus de alimente cum ar fi: 6 kg ovăz, 6 kg fîn, 250 gr morcovi, 30 gr praf de oase, 500 gr tărîțe și o dată pe săptămînă 6 kg paie. Ele conțin însă multe substanțe azotate, hidrați de carbon, săruri minerale și foarte multe vitamine. În

Din cînd în cînd, în rubricile sportive ale cotidienelor, apare cîte un modest și prea puțin explicit, colț hipic. Cititorul necunoscător al vieții hipodromurilor se descurcă anevoie prin labirintul cifrelor și al numelor de oameni îngemănate cu cele ale cailor, și nu palpită cînd află că „Pîrșcov

S-a dat plecarea în cursa de galop.

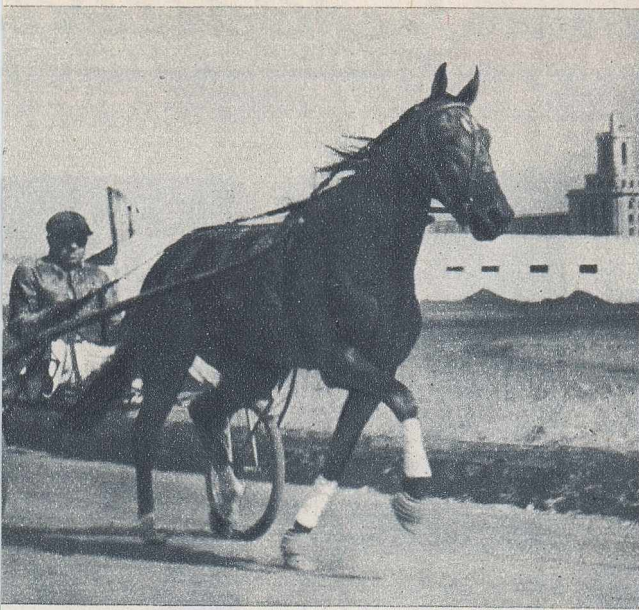
s-a ambalat înaintea dării plecării în premiul „Grădița” sau că „Grinda a ezitat la darea plecării în premiul Vișina”... Nu palpită, ba chiar am zice că nici nu se interesează de clasamentele alergătorilor, de rezultatele concursurilor, de reuniunile viitoare. Și asta fiindcă nicidecum nu s-a încumetat să se deplaseze la marginea Bucureștiului și să admire, din colțul tribunei, alături de spectatorii obișnuiți, frumusețea unei întreceri între cai minđri struniți de călăreți îndemnatnici sau a unei „plimbări” pline de suplețe în jurul hipodromului, pe ușoarele și elegante „șulchi” trase de trăpași. Ne permitem de aceea să vă facem cunoștință, prin intermediul cuvîntului și al imaginii, cu viața ce pulsează zilnic fără întrerupere pe hipodrom, cu pasiunea curselor de trap sau galop și mai cu seamă cu cei ce iubesc și se îngrijesc de mîndria și neînfricații telegari.

Despre cai și... starea lor civilă

Da, da! Subtitlul nu conține vreo greșeală de corectură. La hipodromul Băneasa, fiecărui cal i se cunoaște

Discuție aprinsă... Pronosticuri... Care dintre concurenți va cîștiga? Toți parlorii urmăresc un cîștig ușor, fără muncă.

„Moț”, campioana Derbiului pe 1956.

O fi amară pilula?...

afară de acestea, meniul fix al cailor este deseori însoțit și de... suplimente de dulciuri și drojdie de bere.

S-a însănoțit Fugaru

Să vă redăm și alte aspecte culese pe hipodrom și care

grăiesc ele înșele de aceeași permanentă grijă pentru efectivul cabalin.

Fugaru, un cal pur sînge de galop, s-a dovedit într-o zi a nu mai fi în cea mai

bună formă. De unde pînă mai ieri la antrenamente mîncea foc, nu altceva, de astă dată Fugaru stătea fără vlagă, în boxa lui.

— Ce i-o fi, tovarășe doctor? — întrebă cu desperare Nicolae Verone, antrenorul.

Medicul veterinar cercetă cu atenție cazul și puse diagnosticul: colici. Apoi trecu la prescripția rețetei.

L-am văzut pe Fugaru așteptînd... timid diagnosticul, în cabinetul doctorului. Și se pare că aparatul de fotografiat a surprins tocmai momentul cînd Fugaru, primind din mîna medicului veterinar o pastilă, se simți nu prea încîntat de gustul ei. O fi amară pilula?! N-o fi amară?! N-are importanță. Fugaru trebuie să se însănoțească. Și s-a însănoțit.

Pariuri și pariori

Acum zece ani, hipodromul Băneasa era în fierbere. Un cal fără șansă a cîștigat cursa dotată cu premiul cel mai mare. Spectatorii au vociferat, au suduit pe înfundate sau cu glas tare, dar fără folos. Fuseră înșelași o dată în plus.

În aceeași seară, calul cîștigător murea din pricina „unei intoxicații inexplicabile”. Ancheta pentru descoperirea dedesubturilor acestor afaceri necurate n-a dat nici un rezultat. Autoritățile avuseseră și ele parte dintr-o fărîmă din cîștigul proprietarului. Așa era în trecut. Curse aranjate și cîștiguri fabuloase pentru proprietarii cailor, pentru escroci, pentru așa-zisii „vînzători de ponturi”, pentru „pariorii de profesie”.

Astăzi, hipodromul a căpătat o altă înfățișare. Cursele de galop și de trap sînt întreceri cu un caracter pur sportiv, iar încasările realizate prin pariuri sînt desti-

Cursa abia a început. Cei din tribune sînt nerăbdători să-i vadă pe concurenți apropiindu-se.

nate în cea mai mare parte îmbunătățirii raselor de cai, ridicării nivelului hipismului din țara noastră. Rezultatele obținute în ultimii ani au confirmat justa orientare a acestui sport. De pe hipodromuri au dispărut proprietarii de cai, escrocii, vînzătorii de ponturi și curse „aranjate”.

Hipodromul își trăiește astăzi adevărata lui viață. Cail frumosi, în plină cursă, spectatorii entuziasmați, un cadru cu adevărat festiv, iată aspectul hipodromului de azi.

Lupta pentru secunde... reco dur!

Momente culese pe hipodrom! Toate, absolut toate, oglindesc strădania unor oameni iubitori ai animalelor pentru îmbunătățirea rasei cailor din țara noastră, pentru îmbogățirea hergheliilor de elită, pentru crearea unei faime cît mai mari a cailor noștri.

Am redat fugare aspecte din viața hipodromului. Cîți știu însă cît efort și cîte

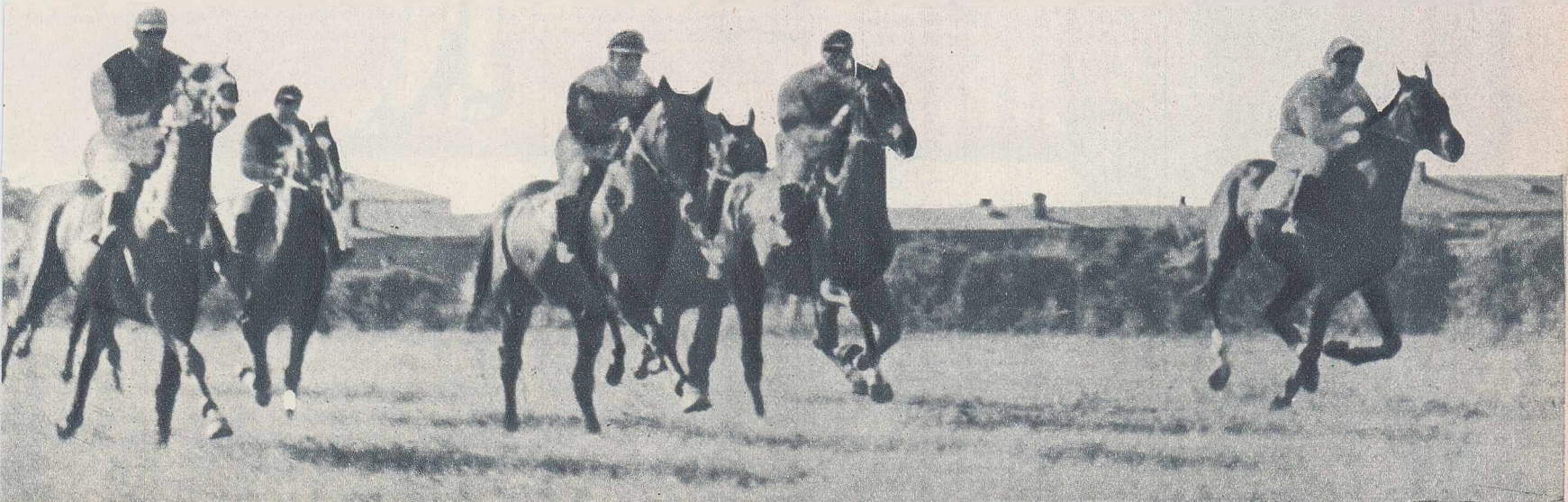
antrenamente s-au făcut pentru ca iapa Moț de patru ani, antrenată și condusă de Iosif Szabo, să stabilească două recorduri naționale? Trei ani au durat pînă ce Moț să-l întrecă anul acesta pe Avanti R 2 în proba derbiului, cu două secunde pe kilometru. Sau cîți cunosc meritul jocheului Constantin Iorga, care, la 54 de ani — caz rar în istoria hipismului — a reușit să ajungă campion? Și nu trebuie trecute cu vederea intensele pregătiri ale jocheilor noștri care, în diferite întilniri internaționale, din anul 1955, au cîștigat 30 de probe, ducînd peste hotare renumele călăreților ai cailor noștri.

Recorduri!... Curse palpitante!... Jochei curajoși!...

Chiar și acum, cînd mintea omenească a făurit avionul cu reacție, cînd distanțele de mii de kilometri sînt parcurse doar în cîteva ore, calul rămîne același animal îndrăgit, același rezistent alergător.

A. VELUREANU
Foto: Marius MATEI

Puțină încălzire înainte de cursă este necesară.

Rochie elegantă de seară din stofă neagră, butonată pînă jos cu nasturi mici, îmbrăcați. O jupă căptușită cu rips alb poate fi transformată în capă, așa cum se vede în medalion (R.P.R.)

Pălărie din fetru roz cu voaletă neagră (R.P.R.)

Costum sport cu pantaloni din stofă albă; blugi și jacheta tricotate din lână albă sînt garnisite cu motive populare ungare (R.P.U.)

Taior negru cu buzunare și toacă mică din nurci. (R.P.U.) →

← Rochie lila foarte mulată, cu nervuri late pe jupă (R.P.U.)

Pălărie de seară, cu o nitură din pene de șarpe (R.P.U.)

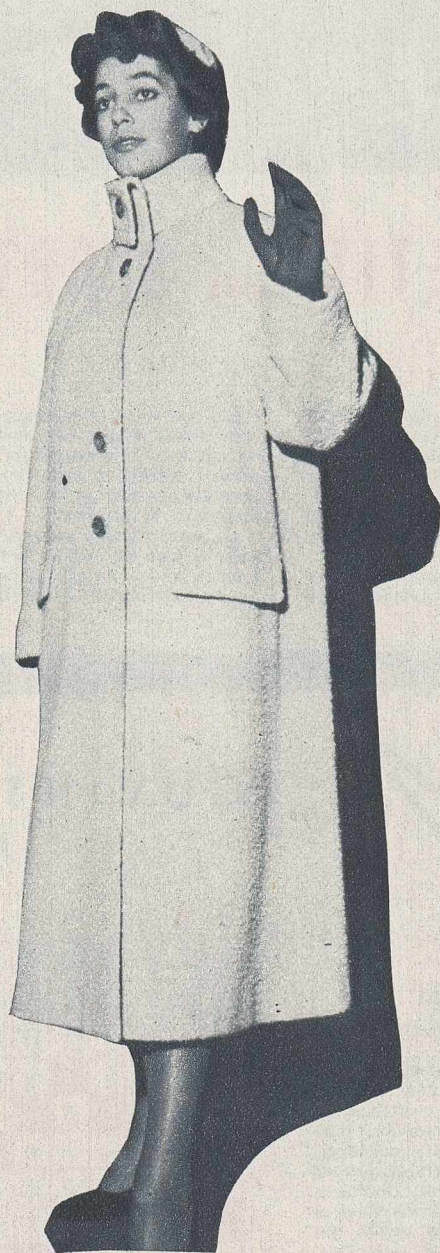
Începutul lui octombrie a adus bucureștenilor (deși ar fi poate mai exact să spunem bucureștencelor), iar mai apoi și tovarășelor noastre din alte câteva orașe ale țării, plăcutul dar al unui Festival Internațional de Modă. Cooperativele Meșteșugărești din trei țări (R. P. Bulgaria, R. P. Ungară și R. P. R.) ne-au oferit o colecție de aproape 180 de modele, care au putut satisface și gusturile cele mai dificile. Rochii de după-amiază ori de interior, elegante

rochii de seară sau practice haine de dimineață, îmbrăcăminte de copii ori bărbătească s-au pe îndat în fața noastră într-o nesfârșită paradă a modei, indicînd noua linie vestimentară a anului 1957.

Pentru cititoarele noastre — ba chiar și pentru cititorii pe care i-ar putea interesa „ce se poartă” — publicăm câteva din modelele prezentate în cadrul festivalului:

Palton cu croială largă și guler înalt, ce poate fi desfăcut în revere (R.P.B.)

Mantou din stofă pepit verde, necăptușit, care poate fi purtat pe ambele fețe (R.P.R.)

Rochie bleumarin cu platcă albă de pichet (R.P.B.)

Rochie de fetiță, cu cufe largi care formează un joc de dungi (R.P.B.)

Fotografiile de A. MIHAILOPOI

Și acum spectatorii...
De la stînga spre dreapta :
O fină nerăbdătoare,
hișindu-și modelul unei
ochii; un spectator cam
lectisit; și... un al treilea,
ai interesat se pare de
efrică din pantof decît
spectacolul de pe scenă.

Există pe lume tot felul de curse care atrag pe pătimașii întrecerilor și ai pariurilor: de cai, de purici, de asini, de cini, ba chiar și de... guzani. Despre niște curse de sugari, însă, mărturisim — spre rușinea noastră, deoarece ne recunoaștem astfel ignoranța — nu am avut încă cunoștința...

Iată însă că fotografia alăturată, ce ne-a fost transmisă din Tokio de agenția britanică „Keystone”, vine să completeze această lacună a cunoștințelor noastre... sportive.

Vedem, în această fotografie, o masă pe care sînt înșirați șase sugari purtînd niște panglici cu inscripțiile a trei țări diferite. Ei sînt înfășați în scutece, precum se vede, de niște femei ce poartă în cap caschete, avînd fiecare o insignă cu emblema țării respective. În fața mesei, alte femei, ținînd în mînă cronometre de arbitri de curse. Iar de jur împrejur — atît cît obiectivul fotografic a putut cuprinde, dar și mai mult decît limitele fotografiei ne permit a vedea — zeci de reporteri fotografici, immortalizînd momentul pe pelicule cu fi plăci sensibile.

La prima vedere am fi tentați să credem că e vorba de un curs sau de un examen al unor surori de ocrotire. Am crede aceasta, dacă fotografia nu ar avea și un titlu și o explicație, care ne lămuresc că e vorba de „Derbi-ul internațional al sugurilor”, care a avut loc recent la Tokio.

Înainte de a vedea despre ce fel de „derbi” e vorba, e bine să ne lămurim de ce a fost el intitulat „internațional”. Simplu: la această „cursă” au participat cîte doi copii din S.U.A., din Japonia și din vîgăuna de pirai ciankaishiști care-și arogă titlul de „China”.

În ceea ce privește „concursul” propriu-zis, el a constat din a stabili care sugar e mai vioi și se lasă mai ușor și mai repede schîmbat de scutece. (Precum se vede, cronometrele din mînile cucoa-

O COMPETIȚIE... SPORTIVA

nelor ce constituie juriul își au rostul lor!).

Agencia ce ne transmite fotografia, comunicîndu-ne aceste informații, face și un mic comentariu: „Principalii interesați în acest concurs — cei șase sugari — nu erau prea fericiți în ce privește această întreagă afacere”.

E și firesc! În acea lume despre care pînă acum știam numai că transformă

copiii într-o marfă de vînzare, dar despre care astăzi aflăm că-i folosește și ca înlocuitori ai patruzeștilor turtului — pruncii intrați în raza de activitate a businessmen-ilor nu au nici un fel de motive a fi fericiți.

Oarecari motive de fericire (pînă la data la care au apărut în fața tribunalelor — nu ca juriști, ci ca acuzați) au avut avocatul Herbert Buller din Mon-

treal (Canada) și avocatul M. Slegel din New-York (S.U.A.). Primul a fost prins în 1954, că se ocupa de cumpărarea în Canada și revînzarea în S.U.A. a sugurilor aparținînd acelor mame care nu aveau cu ce să-i crească. În cîțiva ani el mijlocit negocierea a peste 10.000 de copii, pentru care a încasat cca. 5 milioane dolari. Cel de al doilea avocat cel din New-York, a fost prins abia anul trecut și condamnat la 3 ani închisoare pentru că — spune sentința de condamnare — făcuse „comerț cu noi-născuți, și cum ar fi fost o marfă oarecare”, organizînd și conducînd o rețea comercială cu largi ramificații în statele New-York, Florida, Massachusetts, Maryland ș.a.

Precum se știe, comerțul cu noi-născuți cunoaște o largă răspîndire în multe țări capitaliste, mai ales în S.U.A. și în Japonia. Dar înseși legile burghize interzic un asemenea comerț și pedepesc pe cei ce-l practică. Ne întrebăm însă, privind alăturata fotografie: ce sînt, mai presus de comerțul cu noi-născuți, „competițiile” de sugari? Sînt mai morale? Sau numai mai spectaculoase Ori, poate, mai rentabile? Că, în fond tot o transformare a copilului în obiect de bățocură e și într-un caz și în altul (A propoz: oare ce „cotă” o fi dat la pariu cîștigătorul „derbi-ului de la Tokio”...)

Dar situația e prea tragică pentru ne permite să glumim. Copilul — acest monument de drăgălășenie și gingășie această cea mai minunată dintre toate minunile naturii — a devenit, în lumina neoamenilor, obiect de samsarță, e combateră a plictisului, de înlocuire a emoțiilor pasionaților turtului.

Oare organizatorii unor spectacole atît de rușinoase nu au și ei copii?... Sau, dacă nu au, nu-și amintesc să fi fost și ei cîndva speranțele unor mame?...

V. SAVIU

Să învățăm STENOGRAFIA

de prof. Aurel BOIA

LECȚIA a XI-a

GRUPURILE KR (GR) ȘI TR

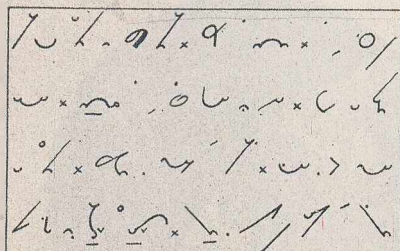
23. Inițial și final, față de bastoane și curbe, R și L se scriu, așa cum s-a arătat în lecțiile a VII-a și a VIII-a, fără colț. Scrie cu colț, dau la începutul cuvintelor prescurtarea KR sau GR, iar la sfîrșit TR.

KR are forma lui R, iar GR forma lui L. KR se aplică față de toate semnele (curbe și bastoane) — față de G, care nu are semn propriu, se folosește semnul lui GR —, iar GR numai față de semnele de care L se poate lega cu colț (g, i, n, t și fh).

corp	7	corector	caritate
putere	h	legătură	greutate
carnet	1	Gheorghe	Corfu
garnitură	2	curg	grefă
citire	3	factor	căror
viitor	4	cîntitor	purtare

EXERCIȚIUL 19

(de citit, transcris și copiat)

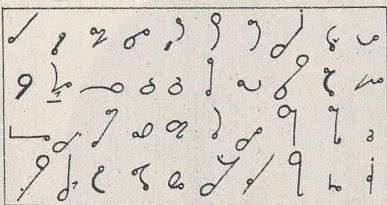
EXERCIȚIUL 20

(de scris în stenografie)

Săpătură, coordonator, pregătire, factură, cornuri, grînar, ajutor, Grigore, importator, Craiova, grafic, grafice, corectură, caraghios, cărbunar, tractor, tipător, gînditor, curge, gratuit, caricatură, criteriu, grohăit, crivat, Grivița, staturi, corupător, crocodil, scontare, Cornescu. L-a cruțat de o cruntă lovitură. Cum se zice: chitară, sau ghitară, carafă ori carafă? Institutur(ul) a făcut o declarație. Gheorghiu exersează la acordeon.

EXERCIȚIUL 17-18 (cheie)

Stănescu, Panaitescu, Vasilescu și Stănescu sînt mecanici la Valea Călugărească. Nimic nu se face fără scop. Privesc la microscop. Au făcut scandal de au sculat toată casa. Sînt scutit de fisc. Cînd se redeschide școala? Ce a scris? Ipingescu, Brînzovenescu, Tipătescu, Popescu și Ionescu, care dintre ei e (ste) mai comic?

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE PROFESIUNI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
L	A	M	P	A	G	N	U		O	L	O	C
A	V	I	A	T	O	R		O	L	A	R	I
M	O	N	T	A	B	I	L		A	M	A	N
A	C	E	L		I	N	G	I	N	E	R	E
T	A	R		S				G	A	E	A	
U	T		B	O	B		C	O	R	P	S	
S		T	A	B	A	C	A	R		L	A	T
		C	A	L	A	T	O	R		F	A	C
B	O	X	E	R		S	O	L	I	S	T	
A	M	A	R		S	A	R	I	T	A	Ț	A
C	I	T	I	T	O	R		P	I	T	I	C
A	C	O	N	I	T		P	I	L	O	T	A
N	A	R	A	T		L	I	T	E	R	A	R

ORIZONTAL: 1) Modestul Prometeu cotidian al Bucureștilor de odinioară — Il locuiesc oamenii cu cele mai felurite profesii. 2) Căltător pe drumuri fără pulbere și fără valuri — Lucrători în ceramică. 3) Minuitorul coloanelor de cifre într-o întreprindere sau instituție — Pictor român renumit în profesiunea sa. 4) Pronumele demonstrativ — Au o înaltă calificare, conduc, îndrumă și organizează procesele tehnologice în producție (fem.). 5) „...și dulgher” operă de Albert Lortzing — Galii — Pronume. 6) Do — Unul din rezultatele muncii agricultorilor — Il studiază anatomistii și sculptorii. 7) Muncitor în

industria pielăriei — 1) Prins păsări. 8) „Profesiunea” lui Marco Pol — A produce ceva. 9) Pugilist, la noi neprofesionist — Cîntă singur... dar mai ales acompaniat. 10) Gust — Nu e medic dar profesiunea sa e îngrijirea bolnavilor și a răniților (fem.). 11) Bibliotecarii îl pun la dispoziție cărțile necesare — Pe vre muri, în circuri și iarma roace statura lui Joasă i era profesie... 12) Plantă folosită la prepararea unor medicamente — A conduce avionul sau vaporul. 13) „Ocupația” bunicului în serile de iarnă (part.) — Critic ce se ocupă de arta scrisului.

VERTICAL: 1) Muncitor în industria metalurgică — Profesiunea lui Hag Pană din comedia „Tre crai de la răsărit” de B. P. Hașdeu. 2) Profesionistul tribunalelor — Artistul de comedie. 3) Muncitor în industria extractivă — sești întotdeauna în viaie și autobuse. 4) Dansatoare. 5) Indispensabilă croitorului — Zidește și repară

sobe — ...Liviu, istoric roman. 6) Desert asiatic — Lovesc — Număr care se poate împărți exact cu doi. 7) Dactilograf și studentă în chinile din piesa „Citadela sfărîmată” de Horia Lovinescu — Se ocupă cu curățatul honorarilor. 8) Lege! — Luntraș mitologic — În for muștele cercului. 9) Cneazul lui Borodin — Ocupația sudorului (part.). 10) Croitorul hainelor de lînă și astrahan — La lumf nări (pl.). 11) Suplinitoarele briciului! — Pune pe fiecare la locul său... la spectacole! 12) Program de activitate școlară (pl.). — Artistă de teatru sau de film. 13) Se ocupă de cinematografie (fem. pl.) — Muncitor feroviar.

REDAȚIA: BUCUREȘTI Casa Poștală 7
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR

3 luni: 12 lei
6 luni: 18 lei
un an: 30 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Școlii „I. V. Stalin”. Planșeta poligrafică executată la Fabrica de Timbre-București.

Arta ĂPUȘARILOR

Noi, bucureștenii, eram obișnuți a crede că „teatru de păpuși” înseamnă teatrul „Tândărică” din Capitală. Poate de aceea ne-a surprins plăcut veselele unei „săptămâni a teatrelor de păpuși din regiuni”, ne-au surprins unele afișe lucrate cu gust și ingeniozitate și, mai ales, ne-au surprins... spectacolele la care am asistat.

Poate mai mult ca în teatrele bucureștene de păpuși (pentru „Tândărică” nu e unicul), la teatre s-a păstrat viu filonul tradiției populare păpușești, a vechilor meșteri care trăbăteau bilciurile și iarmoacele, în spinare cu lădițe, din care își scoteau nasul rotund ca o fasole Marioara și cel ascuțit ca un țardei Vasilache. Patru este acest expresiv al tradiției, cu toate inerențele lui stângăcii tehnice, a dat farmec și poezie spectacolelor.

Trebuie spus că aprecierile n-au ținut de astă dată seama de acel „procent de bunăvoință” care se acordă de obicei provinciei, și premiile au fost o realistă apreciere a dezvoltării artiștilor păpușerești, în cele mai bune condiții ale țării noastre. În această ocazie, spectacolul ieșenilor

„Punguța cu doi bani” dovedește, în ciuda vârstei spectatorilor cărora li se adresează, maturitate artistică și o concepție formulată unitar. Parfumul autentic moldovenesc, jocul spontan plin de prospețime, mișcarea hazoasă a păpușilor au dat o notă de autentic ce'or ce se petreceau pe scena liliputană, dominată de admirabila prezentare a... cocoșului, o mică bijuterie artistică în ce privește mînuirea și interpretarea (C. Brehnescu; regizor M. Al. Foca). Folclorul maghiar și-a găsit expresia plastică în spectacolul „Matei Gîscarul”, jucat de colectivul secției maghiare din Cluj. A fost poate piesa cu cea mai unitară construcție dramatică, cu un conflict care creștea tablou după tablou. Cîteva personaje și-au impus prezența, și mai ales „vâtaful” interpretat de Peter Ianoș cu o mișcare agilă, șerpuitoare și o trăire scenică uimitoare.

Teatrele din provincie au prezentat „îndrăzneli”, din care se poate inspira și teatrul „Tândărică”... E vorba de dramatizările după cei doi clasici ai literaturii universale — Cervantes și Twain. Dramatizarea „Tom

O amicală conversație între moșul și iubitul său cucuș... („Punguța cu doi bani”).

1. Precum se vede nu prea e comodă arta păpușarului... 2. Deși cam „anemică” pe scenă, „Aibă ca zăpada” și minuitoarea sa (Teatrul de păpuși din Botoșani) se dovedesc suficient de fotogenice pentru a merita o fotografie în paginile noastre. E și un îndemn pentru viitoarele lor succese. 3-4. Două noi cunoștințe pe care micii spectatori (și nu numai ei) le-au căpătat văzind piesa „Tom și Huck”. 5. O scenă foarte „bătăioasă” din piesa „Fiii pescarului” (Teatrul din Cluj).

Fotografii de M. IVANCIU

și Huck” (A. Boeșteanu și Xenia Roman) a extras cu abilitate filonul principal al acțiunii, iar regia (H. Davidescu) și scenograful (E. Gregorian) au găsit un potrivit cadru plastic pentru o acțiune complexă și plină de fantezie, desfășurată pe malurile fluviului Mississippi de cei doi mici eroi ai lui Twain.

Și Kovacs Ildiko a încercat o formulă nouă în spectacolul de păpuși, o concepție îndrăzneată ca viziune caricaturală a personajelor și decorurilor; e vorba de spectacolul „Don Quijote”, discutabil fără îndoială, dar ridicând probleme pasionante de specific ale genului. O viziune deosebită de cea folosită în București au adus-o interpreții din Tg. Mureș ai piesei „Străjerul mării”. Regizorul — Paul Herșcovici — deși insuficient ajutat de elemente plastice — a încheiat un spectacol cu o concepție realistă, în care eroi și

fapte contemporane și-au găsit o rezolvare „păpușească”.

Importanța ritmului în spectacolul de păpuși a fost parțial subliniată de colectivul din Timișoara, a cărui regizoare (Florica Teodoru) a imprimat pieței „Punguța cu doi bani” o desfășurare trepidantă. Nu pot fi uitate însă nici decorurile lui Alexandru Rusan, posesorul unei bogate paletă coloristice, poet subtil și liric, dar nu lipsit de forță satirică („Fiii pescarului”, „Matei Gîscarul”), după cum muzica lui H. Maiorovici și cea a lui Corne! Pătraș au demonstrat importanța fundalului muzical în spectacolul pentru păpuși.

Unele colective au arătat că mai au încă de învățat, că atât tehnica mînuirii, cît și vocile și elementele plastice sînt deficitare. Contactul cu teatrele fruntașe va influența, desigur, drumul lor în viitor...

A fost o săptămîină bogată în învățăminte, o săptămîină care a arătat lîmpede drumul de dezvoltare al teatrelor noastre de păpuși.

Poate acum, talentații mînuitori Didina Davidescu, Benedek Olszo, Emil Petcu, Brie Ana Rusu, Violeta Ticea, Ligia Gheorghiu, Lucreția Agachi, Victoria Temelie sau Simion Petru, se află în scenă, mînuind o păpușă — o zîină, un făt-frumos, un copil sau o pasăre. Se află la un cămin, într-o școală sau un club, au făcut un drum lung și greu pentru a veni pînă aici să joace. Dar din sală izbucnesc mereu aplauze nestăpînite, ris copilăresc se aude fără încetare.

Prețuirii acesteia, i-a fost adăugată una oficială, o recunoaștere dreaptă pentru izbînzile păpușarilor noștri!

A. POP

PREȚUL 1,50

FLACARA
Nr. 21 (94) – 1 noiembrie 1956

Ca
acesta

ierite
De plic